

2026

**OPRACOWANIE:
KANON SP. Z O.O.
UL. NADARZYŃSKA 54
05-805 OTRĘBUSY**

MGR INŻ. ARCH. GRZEGORZ CHOJNACKI
MGR INŻ. ARCH. KRAJ. KATARZYNA ZANTONOWICZ
MGR DANIEL CZAJKOWSKI
INŻ. JAKUB RAMOTOWSKI
MGR INŻ. ELIZA MARCISZ
INŻ. ARCH. ADAM MORAWSKI

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY KWIDZYN

MAJ 2026 r.

SPIS TREŚCI

1.	Wykaz skrótów	5
2.	Wprowadzenie	6
2.1.	Podstawy prawne	6
2.2.	Cel opracowania	6
2.3.	Zakres opracowania	6
2.3.1.	Zakres przedmiotowy	6
2.3.2.	Zakres powierzchniowy	7
2.4.	Metodyka	7
3.	Dokumenty powiązane z projektowanym planem ogólnym	8
3.1.	Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	8
3.2.	Uwarunkowania wynikające z Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego	11
3.3.	Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030	20
4.	Projekt planu ogólnego	22
4.1.	Informacje o planie ogólnym	22
4.1.1.	Główne cele planu ogólnego	22
4.1.2.	Zakres projektowanego planu ogólnego	22
4.1.3.	Powiązania planu ogólnego z dokumentami planistycznymi niższego rzędu	23
4.2.	Ustalenia projektowanego planu ogólnego	25
4.2.1.	Ustalenia w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej	25
4.2.2.	Ustalenia w zakresie wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu	26
4.2.3.	Ustalenia w odniesieniu do systemu przyrodniczego gminy	27
4.2.4.	Ponadlokalne cele ochrony środowiska oraz sposób, w jaki zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego	27
5.	Stan i funkcjonowanie środowiska	32
5.1.	Ogólne informacje o obszarze objętym projektem planu ogólnego	32
5.1.1.	Istniejące zagospodarowanie terenu	32
5.1.2.	Wewnętrzne powiązania przyrodnicze obszaru objętego projektem planu ogólnego	33
5.1.3.	Zewnętrzne powiązania obszaru objętego projektem planu ogólnego	33
5.2.	Elementy abiotyczne środowiska	34
5.2.1.	Budowa geologiczna i surowce naturalne	34
5.2.2.	Geomorfologia, ukształtowanie terenu i elementy rzeźby	37
5.2.3.	Gleby i warunki gruntowe	38
5.2.4.	Wody powierzchniowe	40
5.2.5.	Wody podziemne	43
5.2.6.	Klimat	45
5.3.	Elementy biotyczne środowiska	46
5.3.1.	Formy ochrony przyrody	46
5.3.2.	Szata roślinna	47
5.3.3.	Fauna	48
5.4.	Krajobraz i krajobraz kulturowy	49
6.	Istniejące zagrożenia dla stanu i funkcjonowania środowiska oraz problemy ochrony środowiska	51
6.1.	Zagrożenie degradacją powierzchni ziemi	51
6.2.	Zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych	52
6.3.	Zagrożenie powodzią	58

6.4.	Zagrożenia dla klimatu.....	59
6.5.	Zagrożenia dla flory i fauny.....	60
6.6.	Zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza	61
6.7.	Zagrożenie hałasem	62
6.8.	Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym.....	63
6.9.	Zagrożenie poważnymi awariami	64
7.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego planu ogólnego	64
8.	Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	66
8.1.	Wpływ na warunki życia i zdrowie ludzi oraz dobra materialne.....	67
8.2.	Wpływ na bioróżnorodność, faunę i florę	68
8.3.	Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000, oraz na korzyści ekologiczne.....	69
8.4.	Wpływ na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne	70
8.5.	Wpływ na klimat i stan powietrza.....	71
8.6.	Wpływ na klimat akustyczny.....	72
8.7.	Wpływ na promieniowanie elektromagnetyczne	72
8.8.	Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne	73
8.9.	Wpływ na krajobraz i krajobraz kulturowy.....	73
8.10.	Wpływ na zabytki i dobra materialne.....	75
8.11.	Podsumowanie przewidywanego wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	75
9.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	77
10.	Propozycje rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko	77
11.	Propozycje rozwiązań alternatywnych	78
12.	Trudności przy opracowywaniu prognozy wynikające z charakteru dokumentu	78
13.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu ogólnego.....	79
14.	Podsumowanie i streszczenie	79
15.	Materiały źródłowe	82
	Załącznik: Oświadczenie kierującej zespołem sporządzającym prognozę	84
	Załącznik: Informacja o zespole autorskim	85

1. Wykaz skrótów

CPK – Centralny Port Komunikacyjny

decyzja WZ - decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

MOF – Miejski Ośrodek Funkcjonalny

MRiT OUZ – rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy

MRiT POG – rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów

OUZ – obszar uzupełnienia zabudowy

POG – plan ogólny gminy Kwidzyn

PZPWP 2030 – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

SOOŚ – Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Ustawa oop – ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Ustawa ooś – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Ustawa OZE – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii

Ustawa pizp – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

2. Wprowadzenie

2.1. Podstawy prawne

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w przypadku sporządzania planu ogólnego gminy, wyznaczającego ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2.2. Cel opracowania

Prognoza oddziaływania ustaleń planu ogólnego na środowisko pozwala na zidentyfikowanie wpływów środowiskowych, które mogą powstać na skutek realizacji ustaleń projektu planu, a w szczególności takich, które przyczynić się mogą do powstawania przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Jest podstawą do określenia działań mających na celu ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków. Analiza ustaleń dokumentów planistycznych na etapie ich powstawania jest zgodna z zasadą eliminacji zagrożeń u źródła, co przynosi pozytywne efekty społeczne, gospodarcze i ekonomiczne, a przede wszystkim środowiskowe.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie wpływów środowiskowych mogących powstać wskutek realizacji ustaleń planu ogólnego gminy Kwidzyn, sporządzanego na podstawie Uchwały Nr LVII/396/24 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Kwidzyn.

2.3. Zakres opracowania

2.3.1. Zakres przedmiotowy

Zakres prognozy określają art. 51 i 52 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres i stopień szczegółowości informacji przedstawionych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, o których mowa w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko: z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska¹ oraz z państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym².

Zgodnie z pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 15 października 2024 r. (pismo RDOŚ-gd-WZP.411.9.6.2024.MKU), w prognozie należy m.in.:

- przedstawić analizę i ocenę wpływu realizacji poszczególnych ustaleń projektu planu ogólnego na wszystkie formy ochrony przyrody zlokalizowane na obszarze objętym planem, w oparciu o aktualny stan dokumentacji przyrodniczej i dostępne fakty potwierdzające takie oddziaływanie,
- ocenić zgodność ustaleń planu ogólnego ze wszystkimi przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony przyrody obowiązującymi na obszarze objętym planem.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie w piśmie z dnia 19 września 2024 r. (pismo SE.ZNS.70.490.486.2024) poinformował, że zakres informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a stopień szczegółowości powinien być odpowiedni do charakteru dokumentu.

¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania, art. 57 ust. 1 pkt 2.

² Tamże, art. 58 ust. 1 pkt 3.

Część zagadnień wymaganych do uwzględniania w prognozie oddziaływania na środowisko nie może być jednak przedmiotem ustaleń planu ogólnego, więc brak jest możliwości odniesienia się do nich w niniejszej prognozie. Charakter i zakres planu ogólnego określony został w przepisach i szerzej opisany w kolejnych rozdziałach.

2.3.2. Zakres powierzchniowy

W niniejszej prognozie dokonuje się oceny oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego gminy Kwidzyn. Projekt planu ogólnego obejmuje całą gminę Kwidzyn, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż wyznaczone przez ministra właściwego ds. transportu. Powierzchnia całkowita gminy wynosi ok. 207 km². Zasięg przestrzenny niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko i analiz prowadzonych w jej ramach to w szczególności obszary w granicach sporządzanego planu ogólnego i ich najbliższe sąsiedztwo.

2.4. Metodyka

Metodyka prognozy wyznaczona jest przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie ze wspomnianą ustawą, w prognozie dokonuje się oceny wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska oraz uwzględnia zależności pomiędzy jego poszczególnymi elementami.

Analizę stanu poszczególnych elementów środowiska sporządzono stosownie do stanu współczesnej wiedzy, na podstawie danych aktualnych na dzień sporządzenia prognozy, w szczególności: danych przestrzennych, danych opisowych, dokumentów dotyczących ochrony środowiska oraz wyników monitoringu środowiska. Ze względu na rosnącą dostępność rzetelnych danych o środowisku, przy sporządzaniu prognozy w znaczącym stopniu posłużono się danymi i opracowaniami ogólnodostępnymi, udostępnionymi przez uprawnione do tego instytucje i organy publiczne.

Standardowym postępowaniem przy sporządzaniu prognozy jest przyjęcie założenia pełnej realizacji zapisów analizowanego dokumentu, czyli wystąpienia możliwie największego przekształcenia środowiska, przy jednoczesnym zachowaniu wszystkich wytycznych i założeń projektowanego dokumentu sprzyjających ochronie środowiska. W przypadku planu ogólnego, ze względu na małą precyzję jego zapisów, nie jest możliwe przewidzenie charakteru i rodzaju zagospodarowania terenów, które – będąc zgodne z ustaleniami planu ogólnego, będzie mogło zostać wprowadzone na obszarze objętym jego zapisami. Duża różnorodność alternatywnych scenariuszy zagospodarowania terenu, przy jednoczesnym braku ustaleń bezpośrednio odnoszących się do kwestii ochrony środowiska, znacząco utrudnia określenie wpływu ustaleń projektowanego dokumentu na stan elementów środowiska.

Stopień szczegółowości niniejszej prognozy dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, jako podstawę do analiz prowadzonych w prognozie przyjmując przede wszystkim:

- zasięg i profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń dla obszarów objętych formami ochrony przyrody,
- rozgraniczenie terenów, na których możliwa będzie realizacja zabudowy i terenów otwartych z zakazem zabudowy,
- ustalenia w zakresie wskaźników zagospodarowania terenów, które będą stanowiły wytyczne dla dokumentów planistycznych niższego rzędu,
- zasięg obszaru uzupełnienia zabudowy jako obszaru, na którym realizowana w przyszłości zabudowa będzie mogła powstawać na podstawie decyzji WZ.

Analiza ww. elementów projektowanego dokumentu pozwala na ramowe określenie potencjalnego wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko i diagnozę możliwych konfliktów dopuszczonego

zagospodarowania w poszczególnych strefach z założeniami ochrony obiektów i obszarów szczególnie cennych przyrodniczo oraz istotnych dla systemu przyrodniczego gminy oraz dla zdrowia i życia ludzi.

3. Dokumenty powiązane z projektowanym planem ogólnym

Plan ogólny gminy Kwidzyn to dokument o zasięgu lokalnym. Jako dokument o randze gminnej jest powiązany z ustaleniami innych planów, programów i strategii, przyjmowanych na poziomie gminnym i wojewódzkim.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia planu ogólnego gminy określa się uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, do których należą między innymi:

- ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
- politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile zostały sporządzone na podstawie przepisów w brzmieniu zmienionym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw,
- rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe.

Ramy dla planów ogólnych, jako dokumenty o charakterze strategicznym, stanowić mogą też programy ochrony środowiska. Co prawda, ze względu na ściśle określony, wąski zakres merytoryczny planów ogólnych, ustalenia programów ochrony środowiska nie będą stanowiły bezpośredniej podstawy do sporządzania planu ogólnego, w dokumentach tych jednak mogą znaleźć się zalecenia dla dokumentów planistycznych³, w tym dokumentów o znaczeniu lokalnym – takich jak plan ogólny.

3.1. Uwarunkowania wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego

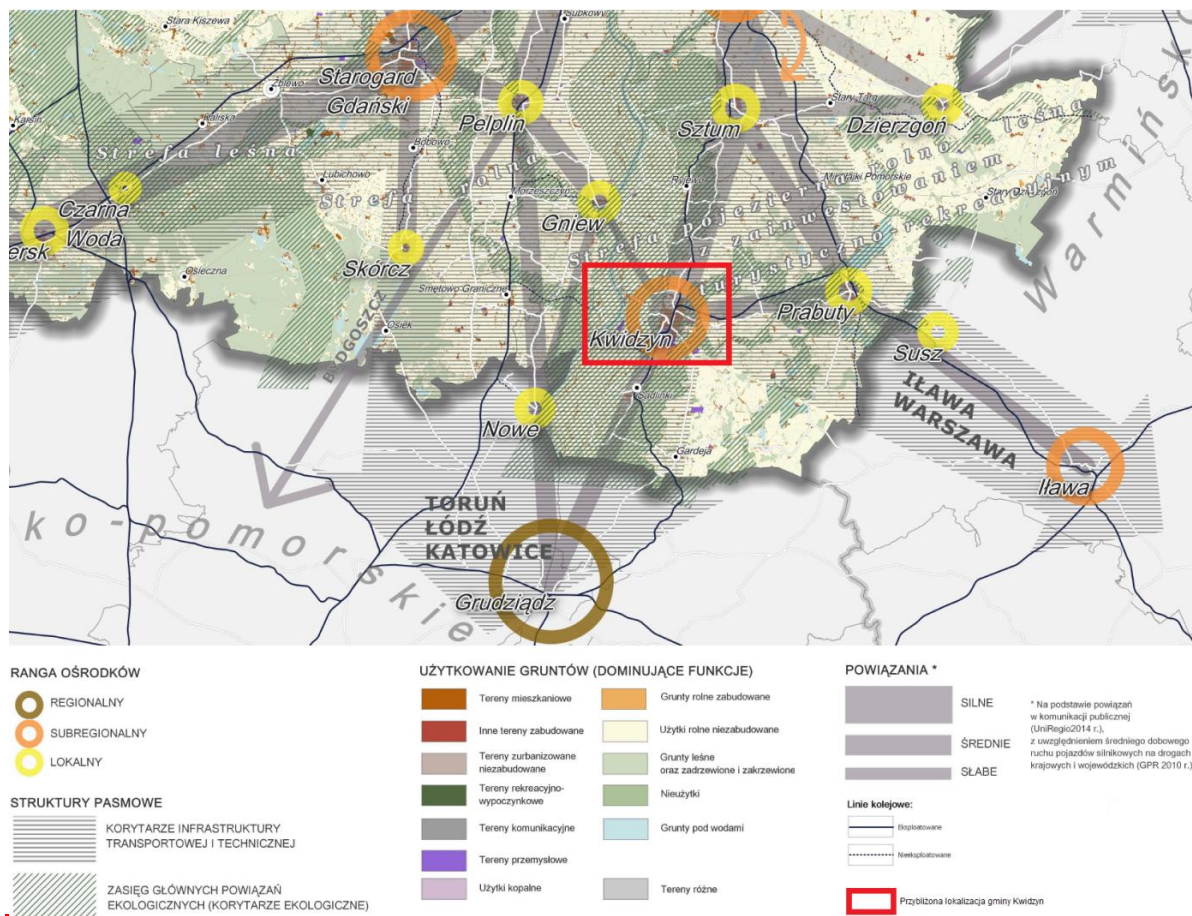
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa sporządza się w granicach administracyjnych województwa. Określa się w nim m.in. podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych, infrastrukturalnych oraz rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. W zakresie ochrony środowiska i przyrody plan zagospodarowania przestrzennego województwa określa w szczególności system obszarów chronionych, w tym obszarów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasady prowadzenia działań na rzecz ochrony klimatu oraz działań adaptacyjnych do zmian klimatu, a także informacje o lokalizacji złóż kopalin czy o zasięgu obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

Obecny Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 został uchwalony uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. PZPWP składa się z dwóch części – tekstowej i graficznej, obejmującej 9 rysunków przedstawiających istniejące uwarunkowania i przyjęte kierunki polityki przestrzennej województwa w podziale na poszczególne zagadnienia. Ze względu na zasięg przestrzenny dokumentu i jego małą skalę, ustalenia PZPWP cechuje ogólny charakter i mała szczegółowość.

PZPWP wyznacza miejskie obszary funkcjonalne na terenie województwa. Wśród nich wyróżnia się główny ośrodek wojewódzki – Trójmiasto, a także ośrodki regionalne i subregionalne. Gmina Kwidzyn, z racji swej lokalizacji przy mieście Kwidzyn, zaliczona została do miejskiego obszaru funkcjonalnego Kwidzyna, który stanowi ośrodek subregionalny. Stanowią one sieć ośrodków, nie tylko w granicy województwa pomorskiego, ale również są częścią większych struktur powiązań przestrzennych. PZPWP wskazuje na stworzenie takiego systemu powiązań oraz koordynację prac mających na celu stworzenie spójnego rozwoju przestrzennego regionu w ramach tworzenia powiązań i ciągów

³ Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 (aktualizacja: 2020)

ekologicznych, a także ochrony zasobów, tworzenia systemu transportowego, infrastruktury technicznej oraz turystyki (Ryc. 1).

Ryc. 1. Uwarunkowania – istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna zawarta w PZPWP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (Załącznik nr 1 do uchwały Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.)

Obecną strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa pomorskiego determinują głównie warunki przyrodnicze, które cechuje trwałość i wpływają one na rozwój województwa. PZPWP wyróżnia strefy funkcjonalne. Gmina Kwidzyn znajduje się w strefie Żuław i Doliny Wisły, którą cechuje zagospodarowanie związane głównie z rolnictwem. Poszczególne strefy łączą w części korytarze ekologiczne, które według zapisów należy rozwijać i chronić szczególnie tam, gdzie występują elementy środowiska antropogenicznego.

Dokument wyznacza zjawiska przekształcające sieć osadniczą, do których należy np. suburbanizacja. Dotyczy ona obszarów w sąsiedztwie większych miast, co wiąże się z rozprzestrzenianiem nowej zabudowy na terenach wcześniej niezainwestowanych, gdzie prowadzi się głównie działalność rolniczą. Zjawisko to określane jest jako „rozlewanie się miasta”. W konsekwencji tereny stricte wiejskie tracą swój charakter i wykazują cechy bardziej miejskie. Niekontrolowany rozwój zabudowy często w sposób rozproszony skutkuje chaotycznym i niespójnym układem przestrzennym. Nowe inwestycje często powstają wzdłuż ciągów komunikacyjnych, co wpływa na rozwój usług, w tym również składów i magazynów. Wraz z rozwojem zabudowy na tereny otwarte wprowadza się infrastrukturę techniczną np. napowietrzne linie elektroenergetyczne, co wpływa negatywnie na walory krajobrazu a także może mieć negatywne konsekwencje dla środowiska.

W zakresie rolnictwa PZPWP wskazuje zróżnicowane warunki glebowo-klimatyczne. Grunty rolne w powiecie kwidzyńskim, według przeprowadzonej waloryzacji, powinny przede wszystkim służyć produkcji roślinnej. Przeznaczenie na cele nierolnicze gleb klas I-III oraz pochodzenia organicznego powinno być według zapisów ograniczane w celu ich ochrony.

W gminie Kwidzyn znajdują się liczne tereny leśne zwłaszcza w jej wschodniej części. Są one narażone na presję antropogeniczną poprzez rozwój zabudowy, zwiększenie ilości zanieczyszczeń oraz wydeptywanie siedlisk i zaśmiecanie spowodowane działalnością ludzką. Tereny leśne wraz z dolinami rzecznyymi tworzą powiązania ekologiczne – obszary o nadrzędnej funkcji przyrodniczej. Pożądaną zmianą według PZPWP jest stworzenie sieci ekologicznej opartej na obszarach chronionych, korytarzach ekologicznych, ekosystemach wodnych wraz z terenami zieleni wokół miast (zielone pierścienie), kreując stabilny oraz trwały układ. Należy ograniczyć ingerencję człowieka w środowisko przyrodnicze na terenach bogatych w zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Na terenie gminy Kwidzyn występują obszary chronionego krajobrazu oraz elementy sieci Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk i gatunków (ostoje siedliskowe) oraz obszary specjalnej ochrony ptaków (ostoje ptasie) wzdłuż Wisły. W ramach ochrony obszarów Natura 2000 istotnym czynnikiem jest także poprawa stanu wód, które wpływają na obecne siedliska i gatunki.

Przez gminę Kwidzyn przepływa Wisła, którą cechuje największa zasobność wód wyrażona średnim rocznym przepływem rzecznym w przekrojach ujściowych. Liczne źródła zanieczyszczeń w tym zrzutów ścieków, stosowanie nawozów, obecność zakładów przemysłowych wpływają na ogólny stan jednolitych części wód powierzchniowych, który oceniono jako zły. Za tereny wrażliwe ze względu na występujące związki azotu wskazano w PZPWP m.in. rzekę Stary Nogat przepływającą w północnej części gminy. Ze względu na ukształtowanie terenu największe zagrożenie powodziowe na terenie gminy występuje w rejonie Powiśla, natomiast wzdłuż rzeki Wisły przebiegają wały przeciwpowodziowe. Zaleca się zatem prowadzenie działań mających na celu ochronę przeciwpowodziową doliny Wisły. Ponadto, w ramach wód podziemnych w południowo-wschodnim fragmencie gminy znajduje się udokumentowany główny zbiornik wód podziemnych nr 210 służący do zaopatrywania ludności w wodę pitną.

Według PZPWP panują także zróżnicowane walory przyrodniczo-krajobrazowe wpływające na turystykę i rekreację. Gmina Kwidzyn znajduje się na terenie Powiśla, gdzie istnieją warunki dla rozwoju turystyki krajoznawczej, która wykorzystuje walory historyczno-kulturowe. Rzeka Liwa stwarza warunki dla rozwoju turystyki aktywnej w postaci rozwoju szlaków kajakowych. Obecność rozległych terenów leśnych w regionie Doliny Kwidzyńskiej sprzyja rozwojowi m.in. turystyki rowerowej, konnej jak i dla nordic walkingu. Uwzględniając sieć hydrograficzną np. rzeki i kanały, PZPWP przewiduje przeznaczanie tych terenów na cele turystyki i rekreacji, w tym pod szlaki kajakowe.

W centralnej części gminy występują złoża kopalin skalnych w postaci piasków i żwirów. Plan podkreśla ochronę występujących złóż kopalin, które należy gospodarować w racjonalny sposób oraz kompleksowo je wykorzystywać, w tym również tych towarzyszących.

Do pozaśrodowiskowych uwarunkowań wynikających z PZPWP, a mogących wpłynąć na środowisko w sposób mniej lub bardziej pośredni, należą:

- w kwestii gospodarki – rozbudowa Kwidzyńskiego Parku Przemysłowo-Technologicznego,
- w kwestii transportu – rozbudowa obwodnicy miasta Kwidzyn w ciągu drogi nr 55,
- w kwestii infrastruktury technicznej – budowa II nitki rurociągu przesyłającego ropę naftową łączącą Gdańsk z Płockiem.

PZPWP wskazuje szereg wyzwań, które determinować będą kierunki zmian w kwestii struktury funkcjonalno-przestrzennej. W kontekście planu ogólnego istotne jest m.in.:

- krystalizacja i strukturyzacja osadnictwa w strefach objętych procesami suburbanizacji,
- poprawa stanu środowiska (np. w zakresie osiągnięcia dobrego stanu wód zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, lub odpowiedniej jakości powietrza zgodnie z Dyrektywą CAFE169) jako jednego z podstawowych warunków dobrej jakości życia,

- zachowanie unikatowego krajobrazu oraz kształtowanie łączności przestrzennej ekosystemów (ochrona bioróżnorodności)⁴.

3.2. Uwarunkowania wynikające z Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego

Audyt krajobrazowy jest dokumentem opracowywanym na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Metodologię oraz szczegółowy zakres audytu krajobrazowego ustalono w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych.

Audyt krajobrazowy sporządza zarząd województwa. Opracowuje się go dla obszaru województwa, nie rzadziej niż raz na 20 lat. Zgodnie z art. 38a ust. 2 ustawy, audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości. Szczególnie istotnym zadaniem audytu krajobrazowego jest określenie lokalizacji krajobrazów priorytetowych. Dla takich krajobrazów w dokumencie wskazuje się zagrożenia dla możliwości zachowania ich wartości oraz rekomendacje i wnioski dotyczące ich ochrony i kształtowania. W audycie, w obrębie krajobrazów priorytetowych, wskazuje się również lokalne formy architektoniczne zabudowy.

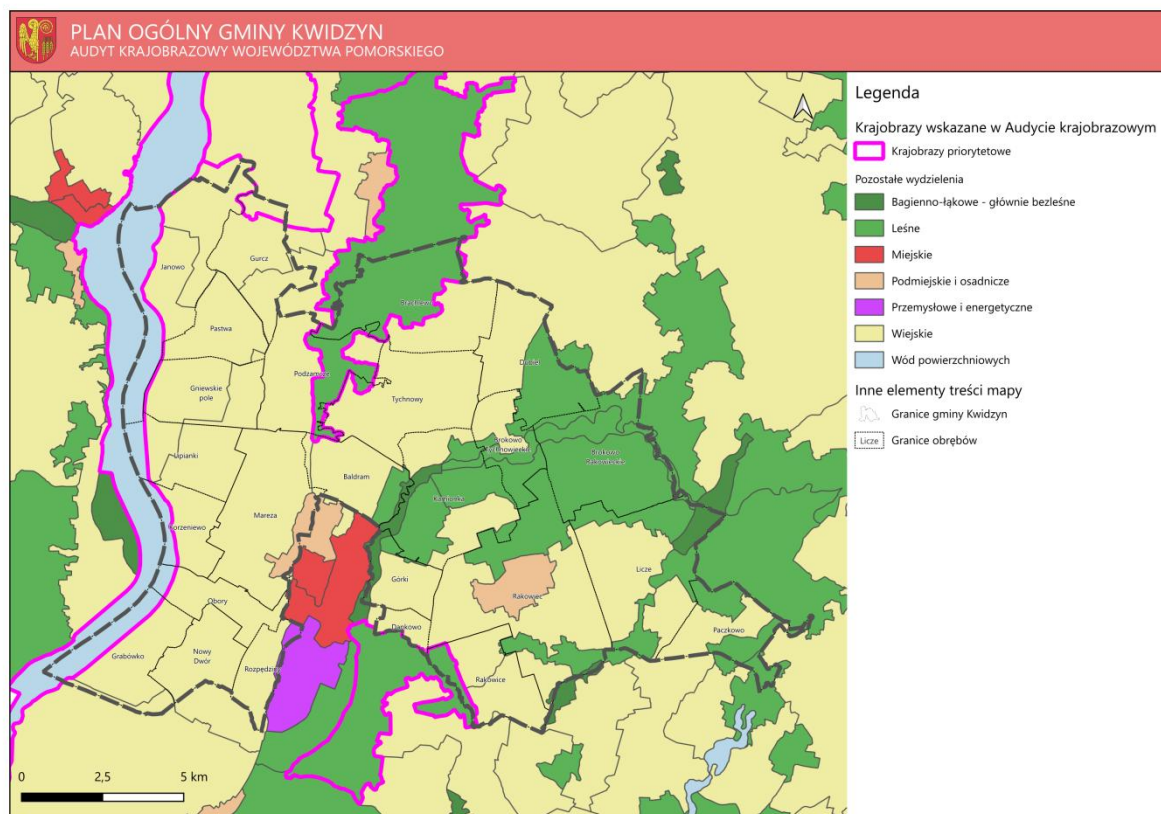
Zgodnie z art. 13b pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie ogólnym gminy uwzględnia się rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe.

Dla województwa pomorskiego audyt został przyjęty Uchwałą Nr 190/XVII/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 lipca 2025 roku w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego. Jego wejście w życie nastąpiło 1 października 2025 roku. Celem Audytu jest identyfikacja krajobrazów występujących na terenie województwa i wskazanie wśród nich krajobrazów priorytetowych, poprzedzone określeniem cech charakterystycznych wszystkich krajobrazów, a następnie oceną ich wartości. Zgodnie z audytem wyróżnić można następujące typy krajobrazu:

- wód powierzchniowych (wzdłuż Wisły),
- bagienno-łukowe – głównie bezleśne (wzdłuż Liwy przy mieście Kwidzyn, miejscowo przy terenach leśnych),
- leśne (tereny leśne),
- wiejskie (tereny wiejskie, najwięcej na Powiślu),
- podmiejskie i osadnicze (okolice Marezy, Rakowca),
- miejskie (niewielki fragment między Rozpędzinami a Marezą),
- przemysłowe i energetyczne (niewielki fragment przy miejscowości Rozpędziny).

Audyt krajobrazowy wskazuje na terenie gminy Kwidzyn 4 obszary, na których wyznaczone zostały krajobrazy priorytetowe: „Miłosna” w południowej części, „Lasy na wschód od Ryjewa” obejmujące zasięgiem Lasy Ryjewskie, „Dolina rzeki Wisły” wzdłuż zachodniej granicy gminy, „Dolina rzeki Liwy w Białej Górze” stanowiący niewielki fragment w północnej części gminy (Ryc. 2.)

⁴ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (załącznik nr 1 do uchwały Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.)

Ryc. 2. Zidentyfikowane krajobrazy oraz krajobrazy priorytetowe wg Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego
Źródło: Opracowanie własne na podstawie udostępnionych danych przestrzennych, <https://www.bip.pomorskie.eu/a,74103,w-sprawie-uchwalenia-audyty-krajobrazowego-województwa-pomorskiego.html>, [dostęp: 20.02.2026]

Poniżej przedstawiono wnioski i rekomendacje będące wynikami przeprowadzenia audytu krajobrazowego dla województwa pomorskiego (Tab. 1.). Część z nich dotyczy również bardziej szczegółowych kwestii, które mogą zostać podjęte dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie.

Tab. 1. Rekomendacje i wnioski dla poziomu regionalnego zawarte w audycie krajobrazowym województwa pomorskiego

Rekomendacje i wnioski dla poziomu regionalnego	
Zadania polityki przestrzennej	Rekomendacje i wnioski – zasady zagospodarowania przestrzennego realizujące zadania polityki przestrzennej
Kształtowanie i warunki ochrony środowiska przyrodniczego – spójność ekologiczna	- zachowanie i kształtowanie spójności regionalnego systemu ekologicznego, w tym zapewnienie ciągłości i trwałości systemu przyrodniczego, w skład którego wchodzi utworzone obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych, - zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących elementów miejskich systemów przyrodniczych i terenów aktywnych biologicznie z regionalnym systemem ekologicznym, - bezwzględne zachowanie trwałości gruntów leśnych, łąk i pastwisk, pól uprawnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne,
Kształtowanie i warunki ochrony środowiska przyrodniczego – obszary chronione	- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki przyrodniczej i krajobrazowej danego obszaru polegające na bezwzględnym stosowaniu i egzekwowaniu zakazów wynikających z dokumentów stanowiących oraz planów ochrony i planów zadań ochronnych form ochrony przyrody, a w szczególności rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000, - weryfikacja granic i zakazów utworzonych form ochrony przyrody, a w szczególności parków

	krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu, • podnoszenie reżimów ochronnych (zmiany form ochrony przyrody) obszarów objętych formami ochrony przyrody w celu zagwarantowania właściwej ich ochrony z uwagi na zasoby i walory przyrodniczo-krajobrazowe, • obejmowanie formami ochrony przyrody obszarów o cennych zasobach i walorach przyrodniczych, w szczególności w formie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.
Kształtowanie i warunki ochrony środowiska przyrodniczego – ochrona ekosystemów	• ochrona trwałości ekosystemów wodnych i błotnych poprzez wykluczenie ich z zagospodarowania, • zachowanie pozostałości naturalnych ekosystemów i ich ochrony planistycznej jako cennych obiektów ochrony różnorodności biologicznej zapewniających trwałość ekosystemów (w szczególności terenów podmokłych, łąk dolinnych i śródleśnych, zadrzewień śródpolnych, starorzeczy i oczek wodnych) – nie objętych dotychczas ochroną prawną, • zachowanie w stanie naturalnym terenów podmokłych i mokradłowych, w tym ekosystemów łąkowych w obrębie dolin rzecznych i teras zalewowych - jako regulatorów warunków hydrologicznych, klimatycznych i ekologicznych środowiska oraz elementów naturalnej retencji wód, • zachowanie i odtwarzanie ekotonów brzegowych jako stref buforowych w postaci pasów zieleni redukujących dopływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz bytowego oraz obudowy biologicznej cieków i zbiorników wodnych, ograniczających wpływ zanieczyszczeń do wód powierzchniowych.
Kształtowanie sieci osadniczej i środowiska zamieszkania – sieć osadnicza	• pierwszeństwo wykorzystania obszarów istniejącego zagospodarowania oraz ograniczanie rozwoju osadnictwa na terenach otwartych, • kształtowanie zwartych przestrzennie jednostek osadniczych, • krystalizacja sieci osadniczej, w szczególności na obszarach rozproszonej, monofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej, • stosowanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych, w tym układu rozplanowania, intensywności, skali, formy, proporcji oraz materiałów charakterystycznych dla określonej jednostki osadniczej i lokalnej tradycji budowlanej, • wprowadzanie zieleni osłonowej dostosowanej do uwarunkowań siedliskowych obszaru wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu.
Kształtowanie sieci osadniczej i środowiska zamieszkania – środowisko zamieszkania	• kształtowanie struktur przestrzennych zurbanizowanych i zabudowanych w dostosowaniu do istniejących uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych kulturowych oraz tożsamości kulturowej, • zachowanie elementów tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, w tym historycznych cech zabudowy regionalnej oraz rozplanowania wiejskich jednostek osadniczych (zagród i podziałów gruntów), zieleni przydrożnej, zadrzewień śródpolnych, enklaw leśnych i łąkowych, cieków wodnych oraz małej architektury, • kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, • zachowanie istniejących oraz wyznaczanie i urządzenie nowych terenów zieleni publicznej w szczególności w miastach i na obszarach zurbanizowanych i urbanizujących się.
Kształtowanie i warunki ochrony środowiska kulturowego - architektura	• kształtowanie świadomości społeczeństwa w zakresie istoty ochrony krajobrazu oraz architektury regionalnej i lokalnej, w tym poprzez popularyzacje form architektonicznobudowlanych nawiązujących do różnorodności i tradycji danego krajobrazu kulturowego, a jednocześnie stosujących współczesne rozwiązania technologiczne, • promowanie tradycyjnych dla poszczególnych części regionu form architektury regionalnej (zwłaszcza w zakresie bryły, kształtu dachu, detalu architektonicznego i materiałów wykończeniowych), a zwłaszcza wynikających z lokalnych form architektonicznych zabudowy w krajobrazach priorytetowych i obszarach o podobnych uwarunkowaniach kulturowych.
Kształtowanie i warunki ochrony środowiska kulturowego – dziedzictwo kulturowe	• zachowanie czytelności historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych, • zachowanie specyficznych historycznych elementów zagospodarowania, w tym oryginalnych urządzeń i rozwiązań z zakresu techniki i infrastruktury, historycznie urządzonych terenów zielonych, parków i zbiorników wodnych, • harmonijne kształtowanie zagospodarowania przestrzennego i struktur przestrzennych obszarów i obiektów o wartościach historycznych i kulturowych oraz ich otoczenia z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami krajobrazu kulturowego, • obejmowanie ochroną prawną najcenniejszych obszarów i obiektów zabytkowych o wysokich wartościach kulturowych, historycznych i krajobrazowych, w tym wspieranie działań na rzecz prowadzenia analiz mogących stanowić podstawę objęcia ich formami ochrony krajobrazu kulturowego, • zachowanie wartościowych drewnianych obiektów dziedzictwa kulturowego in situ, • ochrona dziedzictwa archeologicznego i udostępniania stanowisk archeologicznych

	posiadających czytelną formę krajobrazową dla celów dydaktycznych, naukowych i turystycznych.
Kształtowanie systemu obsługi transportowej – infrastruktura transportowa	- ochrona i zachowanie alei przydrożnych przy drogach o znaczeniu lokalnym, - minimalizacja wycinki drzew stanowiących aleje przydrożne w ciągu dróg krajowych i wojewódzkich przy inwestycjach związanych z przebudową lub rozbudową tych dróg, - rozważanie możliwości zmiany przebiegu dróg krajowych lub wojewódzkich na odcinku równoległym do historycznie ukształtowanych alei przydrożnych przy inwestycjach obejmujących zarówno przebudowę odcinka drogi, jak również budowę tras rowerowych, - przewodzenie szczegółowych analiz krajobrazowych przy projektowaniu nowej sieci transportowej na obszarach o urozmaiconej rzeźbie terenu, - ograniczanie skutków pośrednich oddziaływania na krajobraz inwestycji drogowych poprzez stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających konieczność realizacji elementów izolujących przed hałasem i zanieczyszczeniem powietrza, budowę ekranów i wałów ziemnych przy przecinaniu obszarów wrażliwych, właściwe modelowanie i zagospodarowanie terenu w celu zwiększenia bezpieczeństwa jazdy (uksztaltowanie krajobrazu wpływa na podświadomość i zachowanie kierowcy na drodze).
Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz paliwa płynne i gazowe – infrastruktura techniczna	- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem potrzeb ochrony zasobów i walorów krajobrazowych oraz z zachowaniem ciągłości systemu przyrodniczego, - eliminowanie lub maksymalne ograniczanie negatywnego oddziaływania na zasoby i walory krajobrazowe liniowej i punktowej infrastruktury elektroenergetycznej, - rekomenduje się skablowanie linii elektroenergetycznych 110 kV i sieci średniego napięcia na terenach o znaczących zasobach i walorach krajobrazowych, a w szczególności na obszarach stanowiących krajobrazy priorytetowe.
Kształtowanie i warunki ochrony krajobrazu – ochrona ekspozycji	- podejmowanie działań w zakresie wyznaczania zwłaszcza w granicach krajobrazów priorytetowych położonych na obszarach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, - zachowanie elementów ekspozycji krajobrazowej zidentyfikowanych w krajobrazie priorytetowym, przez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych gmin i ich ochrona, - ochrona walorów widokowych, w tym panoram oraz przedpola ekspozycyjnych zabytkowych wsi i miast, obiektów zabytkowych oraz dóbr kultury współczesnej stanowiących dominanty architektoniczne krajobrazów priorytetowych, - unikanie zainwestowania na osiach widokowych i innych eksponowanych punktach w krajobrazie, - ochrona ekspozycji widoków krajobrazu kulturowego i naturalnego (panoramy historycznych miast, przełomy rzek), udostępnionych dzięki nowej inwestycji drogowej.
Kształtowanie przestrzeni turystyki i rekreacji – turystyka i rekreacja	- unikanie zainwestowania przeciwległych brzegów jezior, - zapewnienie dostępności strefy brzegowej zbiorników wodnych wykorzystywanych turystycznie, poprzez traktowanie jej jako przestrzeni publicznej, wolnej od trwałego zainwestowania, niebędącego urządzeniami rekreacji, - zapewnienie dostępności strefy brzegowej zbiorników wodnych wykorzystywanych turystycznie, poprzez traktowanie jej jako przestrzeni publicznej, wolnej od trwałego zainwestowania, niebędącego urządzeniami rekreacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego

Ponadto, w Audycie wymieniono wnioski i rekomendacje dotyczące ochrony i kształtowania krajobrazu dla krajobrazów priorytetowych, które znajdują się w obszarze opracowania planu ogólnego gminy Kwidzyn. Wymienione zostały te, które dotyczą kwestii związanych z planem ogólnym (Tab. 2.).

Tab. 2. Wnioski i rekomendacje zawarte w Audycie krajobrazowym województwa pomorskiego dotyczące krajobrazów priorytetowych w granicy opracowania planu ogólnego gminy Kwidzyn

Rekomendacje i wnioski dla poziomu lokalnego	
Zagadnienie	Wnioski i rekomendacje
Krajobraz priorytetowy „Lasy na wschód od Ryjewa”	
Ekosystemy i struktura ekologiczna krajobrazu	

Rzeźba terenu	• rekomenduje się do wprowadzenie i utrzymanie trwałej pokrywy roślinnej (zachowanie powierzchni biologicznie czynnej z zadrzewieniami i krzewami), ograniczającej erozję zboczy oraz utrzymującej ich stabilność, • rekomenduje się pozostawianie stromych zboczy, tworzących lokalne korytarze ekologiczne, w stanie naturalnym, z ograniczeniem gospodarki rolnej, • rekomenduje się sytuowanie i komponowanie brył budynków przy jak najmniejszej ingerencji w naturalne ukształtowanie terenu.
Obszary hydrogeniczne	• rekomenduje się ograniczenie odtwarzania, modyfikacji i wykonywania nowych sieci melioracyjnych, dotyczących zwłaszcza torfowisk leśnych i śródpolnych - pogarszających warunki wilgotnościowe siedliska, • rekomenduje się zachowanie istniejących stosunków wodnych gleb siedlisk wilgotnych i podmokłych, umożliwiających utrzymanie ich użytkowania rolnego w Dolinie Kwidzyńskiej wzdłuż strefy krawędziowej wysoczyzny.
Ekosystem	• rekomenduje się ochronę i kształtowanie ekotonów brzegowych zbiorowisk leśnych z ograniczeniem realizacji nowej zabudowy.
Obszary leśne	• rekomenduje się dążenie do wykształcenia i zachowania krajobrazów leśnych, • rekomenduje się minimalizowanie przekształceń formy i fizjonomii krajobrazu leśnego poprzez utrzymanie cech postrzeganych jako naturalne - m.in. przez zachowanie drzew o cechach biocenotycznych, ograniczenie szlaków zrywkowych, pozostawianie nieużytkowanych rębni drzewostanów na skarpach dolin cieków i w strefach brzegowych zbiorników wodnych, • rekomenduje się zachowanie ciągłości i integralności powierzchni leśnej w obszarze korytarza ekologicznego Doliny Wisły, • rekomenduje się zachowanie i ochronę najcenniejszych drzewostanów naturalnych (zgodnych z warunkami siedliskowymi) o wysokich walorach biocenotycznych oraz starodrzewów (powyżej wieku rębności gatunku) w tym starolasów, • rekomenduje się zachowanie w stanie dotychczasowym harmonijnego krajobrazu polan śródleśnych, tworzących wnętrza krajobrazowe, poprzez nielokalizowanie nowej zabudowy i niezalesianie tych terenów.
Obszary rolnicze	• rekomenduje się ograniczenie przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze na obszarach polan śródleśnych, • rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień na obszarach rolniczych, wzdłuż miedz, lokalnych dróg gruntowych oraz w sąsiedztwie rowów i kanałów melioracyjnych - za wyjątkiem prac służących utrzymaniu ich właściwego stanu i warunków prowadzenia gospodarki rolnej, • rekomenduje się kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji rolniczej jako dominującej oraz funkcji mieszkaniowej jako uzupełniającej.
Zieleń urządzona	• rekomenduje się zachowanie rodzimego charakteru zieleni urządzonej (gatunki roślin i tradycyjne formy ich stosowania) w przestrzeniach publicznych jako jednego z elementów istotnych dla zachowania charakterystycznych cech krajobrazu, ustalonego uwarunkowaniami przyrodniczymi oraz tradycją właściwą dla danego miejsca
Przeciwdziałanie antroporesji	• nie określa się.
Struktura osadnicza i potencjał kulturowy	
Osadnictwo	• nie określa się.
Architektura	• rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości nieprzekraczającej parametrów historycznej zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej w obrębie jednostki krajobrazowej, w przypadku rozbudowy istniejących budynków nieprzekraczających tych wartości, rekomenduje się utrzymanie wyżej wskazanych parametrów, • rekomenduje się stosowanie tradycyjnych i charakterystycznych dla tej lokalizacji form architektury, w tym budynków zabytkowych w sąsiedztwie, jako inspiracji (z uwzględnieniem bryły, w tym kształtu dachu, kompozycji elewacji, kolorystyki, materiałów oraz detalu architektonicznego), • w obszarach przeznaczonych pod zabudowę rekomenduje się dążenie do zachowania istniejących drzew m.in. poprzez wykonanie inwentaryzacji zieleni wysokiej i wskazanie drzew do zachowania, a także takie planowanie zabudowy i zagospodarowania terenu, aby ograniczyć wycinkę do niezbędnego minimum.

Dziedzictwo kulturowe	• rekomenduje się niwelowanie negatywnych funkcji i form w krajobrazie i w otoczeniu zabytkowych elementów ekspozycji stanowiących dominanty i akcenty krajobrazowe poprzez zmianę sposobu zagospodarowania, przesłanianie zielenią, usuwanie bądź przebudowę kolidujących obiektów, • rekomenduje się ochronę i rewaloryzację historycznych założeń parkowych w Białym Dworze, w szczególności starodrzewu i form alejowych w ich obrębie, • rekomenduje się zachowanie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej poprzez niewprowadzanie zainwestowania, niwelacji ziemnych i gospodarki leśnej w obrębie stanowiska, • rekomenduje się zachowanie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej poprzez prowadzenie odpowiedniego typu gospodarki leśnej.
Infrastruktura	• rekomenduje się nielokalizowanie instalacji OZE na obiektach indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków, a na obiektach ujętych w ewidencjach zabytków dopuszczenie ich w miejscach nieekspozowanych z przestrzeni publicznych albo w innym istotnym widoku, • rekomenduje się nielokalizowanie instalacji OZE na obiektach indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków oraz na wskazanych elementach ekspozycji takich jak dominanty i akcenty krajobrazowe, na obiektach ujętych w ewidencjach zabytków dążenie do umieszczania ich w miejscach nieekspozowanych z przestrzeni publicznych.
Walory widokowe i estetyka	
Ekspozycja	• rekomenduje się dążenie do zachowania czytelności ekspozycji dominant lub akcentów wewnątrz krajobrazowych poprzez niesytuowanie obiektów konkurencyjnych w ich otoczeniu, • rekomenduje się niesytuowanie obiektów potencjalnie dysharmonizujących, dominujących pod względem wysokościowym, kubaturowym czy kolorystycznym, zakłócających walory krajobrazowe, w tym wskazane elementy ekspozycji: w strefie przedpola widokowego Białego Dworu, w obszarze krajobrazu sprzężonego, ewentualne dopuszczenie tego typu inwestycji, po stwierdzeniu braku negatywnego oddziaływania krajobrazowego na wskazane elementy ekspozycji oraz na znaczące elementy krajobrazu w tym zieleni na podstawie analiz widokowych wykonanych na etapie przedprojektowym, • rekomenduje się zachowanie walorów widokowych wskazanych elementów ekspozycyjnych oraz uwzględnienie ich w aktach planowania przestrzennego.
Turystyka i rekreacja	• rekomenduje się realizację, modernizację i utrzymanie infrastruktury turystycznej, niekolidującej z ochroną przyrody i krajobrazu.
Przestrzeń publiczna	• nie określa się.
Krajobraz priorytetowy „Miłośna”	
Ekosystemy i struktura ekologiczna krajobrazu	
Rzeźba terenu	• rekomenduje się ochronę wyróżniających się w krajobrazie form morfologicznych poprzez uwzględnienie ich w aktach planowania przestrzennego.
Obszary hydrogeniczne	• rekomenduje się zachowanie i ochronę naturalnej drożności rzek Liwy i Cyganki, utrzymanie naturalnego charakteru ich koryta i stref brzegowych oraz warunków naturalnego kształtowania procesów brzegowych.
Ekosystem	• rekomenduje się ochronę i kształtowanie ekotonów brzegowych zbiorowisk leśnych z ograniczeniem realizacji nowej zabudowy, zwłaszcza w obrębie śródlęśnych enklaw, • rekomenduje się ograniczenie sukcesji roślinności krzewiastej i drzew w dolinie rzeki Cyganki w granicach rezerwatu przyrody, • rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień nadwodnych wzdłuż brzegów rzek Cyganki i Liwy.
Obszary leśne	• rekomenduje się dążenie do wykształcenia i zachowania krajobrazów leśnych o zróżnicowanej strukturze wiekowej, z możliwie wysokim udziałem starodrzewów, przestojów i drzew biocenotycznych (drzewa stare, dziuplaste, wielopniowe, stanowiące siedliska porostów i grzybów), • rekomenduje się zachowanie ciągłości i integralności powierzchni leśnej w obszarze korytarza ekologicznego Doliny Liwy.

Obszary rolnicze	nie określa się.
Zieleń urządzonej	- rekomenduje się zachowanie, odtwarzanie ciągłości i ochronę zadrzewień przydrożnych, w tym również przy realizacji inwestycji komunikacyjnych, - rekomenduje się zachowanie rodzimego charakteru zieleni urządzonej, zarówno w przestrzeniach publicznych, jak i w ramach zieleni przydomowej, jako jednego z elementów istotnych dla zachowania.
Przeciwdziałanie antropresji	nie określa się.
Struktura osadnicza i potencjał kulturowy	
Osadnictwo	-
Architektura	rekomenduje się projektowanie nowej i przekształcanie lub adaptację istniejącej zabudowy w sposób harmonijny względem kontekstu urbanistycznego i architektonicznego otoczenia poprzez nawiązanie do charakterystycznych dla danej lokalizacji form architektonicznych znajdujących się w obrębie jednostki krajobrazowej
Dziedzictwo kulturowe	-
Infrastruktura	- rekomenduje się budowę i modernizację układu komunikacyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, - rekomenduje się nielokalizowanie instalacji OZE na obiektach indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków oraz na wskazanych elementach ekspozycji takich jak dominanty i akcenty krajobrazowe, a na obiektach ujętych w ewidencjach zabytków dążenie do umieszczania ich w miejscach nieekspozowanych z przestrzeni publicznej.
Walory widokowe i estetyka	
Ekspozycja	- rekomenduje się niesytuowanie obiektów potencjalnie dysharmonizujących, dominujących pod względem wysokościowym, kubaturowym czy kolorystycznym, zakłócających walory krajobrazowe, w tym wskazane elementy ekspozycji, ewentualne dopuszczenie tego typu inwestycji, wyłącznie po stwierdzeniu braku negatywnego oddziaływania krajobrazowego na wskazane elementy ekspozycji, na podstawie analiz widokowych wykonanych na etapie przedprojektowym, - rekomenduje się zachowanie walorów widokowych wskazanych elementów ekspozycyjnych oraz uwzględnienie ich w aktach planowania przestrzennego, - rekomenduje się dążenie do zachowania czytelności ekspozycji głównych istniejących budynków założenia jako dominant lub akcentów wewnątrz krajobrazowych tych zespołów poprzez niesytuowanie obiektów konkurencyjnych w ich otoczeniu.
Turystyka i rekreacja	nie określa się.
Przestrzeń publiczna	-
Krajobraz priorytetowy „Dolina rzeki Wisły”	
Ekosystemy i struktura ekologiczna krajobrazu	
Rzeźba terenu	rekomenduje się utrzymania naturalnych procesów kształtowania wybrzeży wydmych i związanych z nimi procesów sukcesji gleb i roślinności
Obszary hydrogeniczne	- rekomenduje się zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego pasów szuwarów wzdłuż brzegów rzeki Wisły jej rozlewisk i starorzeczy, niedopuszczenie do ich niszczenia, przerywania ciągłości i zmniejszenia powierzchni, - rekomenduje się zachowanie istniejących stosunków wodnych gleb siedlisk wilgotnych i podmokłych, umożliwiających utrzymanie ich użytkowania kośnego i pastwiskowego w dolinie rzeki Wisły, - rekomenduje się zachowanie i ochronę naturalnej drożności rzeki Wisły i stref brzegowych oraz warunków naturalnego kształtowania procesów brzegowych.
Ekosystem	rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień nadwodnych -w szczególności wierzbowych, wzdłuż brzegów starorzeczy i okresowych rozlewisk, za wyjątkiem prac służących utrzymaniu właściwych warunków prowadzenia gospodarki rolnej i wodnej.

Obszary leśne	nie określa się.
Obszary rolnicze	- rekomenduje się kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji rolniczej jako uzupełniającej względem funkcji ochronnej, - rekomenduje się wspieranie i promowanie utrzymywania gospodarki łąkowo-pastwiskowej na użytkach zielonych, - rekomenduje się zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących kompleksów seminaturalnych zbiorowisk łąkowych i pastwiskowych, - rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień na obszarach rolniczych, w tym zadrzewień I kępy zbiorowisk krzewiastych na łąkach zalewowych, poboczach dróg gruntowych, w strefach brzegowych starorzeczy, oczek wodnych oraz w sąsiedztwie rowów i kanałów melioracyjnych za wyjątkiem prac służących utrzymaniu ich właściwego stanu i warunków prowadzenia gospodarki rolnej).
Zieleń urządzona	nie określa się
Przeciwdziałanie antropopresji	- rekomenduje się rekultywację obszarów zdegradowanych w wyniku odkrywkowej eksploatacji kopalin w kierunkach dostosowanych do warunków naturalnych i krajobrazu otoczenia, - rekomenduje się zachowanie seminaturalnego charakteru strefy brzegowej i jej zaplecza Wisły, starorzeczy, oczek wodnych, okresowych rozlewisk, - rekomenduje się zachowanie trwałości dotychczasowego przeznaczenia i użytkowania gruntów.
Struktura osadnicza i potencjał kulturowy	
Osadnictwo	nie określa się.
Architektura	nie określa się.
Dziedzictwo kulturowe	- rekomenduje się zachowanie i ochronę zabytków infrastruktury i techniki związanych z układem wodnym priorytetowych dla zachowania wizerunkowej tożsamości regionu poprzez bieżącą konserwację, - rekomenduje się zachowanie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej (także w obszarach krajobrazów sprzężonych) poprzez niewprowadzanie zainwestowania, niwelacji ziemnych i gospodarki leśnej w obrębie stanowiska, - rekomenduje się niwelowanie negatywnych funkcji i form w krajobrazie i w otoczeniu zabytkowych elementów ekspozycji stanowiących dominanty i akcenty krajobrazowe poprzez zmianę sposobu zagospodarowania, przesłanianie zielenią, usuwanie bądź przebudowę kolidujących obiektów, - rekomenduje się podjęcie działań na rzecz powołania parku kulturowego przygotowanie analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego, w tym koncepcji przestrzennych, w których zostaną określone granice obszaru, - rekomenduje się ochronę dziedzictwa archeologicznego i udostępnianie stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową dla celów dydaktycznych, naukowych i turystycznych, poprzez np. tworzenie parków kulturowych dziedzictwa archeologicznego.
Infrastruktura	- rekomenduje się nielocalizowanie farm fotowoltaicznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, wyjątkiem instalacji spełniających kryteria mikroinstalacji fotowoltaicznych (zgodnie z ustawą OZE) także w rejonie obszarów sprzężonych widokowo, - rekomenduje się nielocalizowanie farm wiatrowych, także w rejonie obszarów sprzężonych widokowo.
Walory widokowe i estetyka	
Ekspozycja	- zachowanie walorów widokowych rozpościerających się z koron wałów przeciwpowodziowych i punktów widokowych poprzez dopuszczenie lokalizacji obiektów obsługi ruchu turystycznego w obrębie jednostki i na wałach w sposób niepowodujący zasłonięcia walorów widokowych, w szczególności od strony międzywała oraz zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu, - rekomenduje się niesytuowanie obiektów potencjalnie dysharmonizujących, dominujących pod względem wysokościowym, kubaturowym, zakłócających walory krajobrazowe, w tym wskazane elementy ekspozycji, w szczególności w obrębie przedpola historycznych panoram Tczewa, Gniewu, Kwidzyna obserwowanych z Wisły, ewentualne dopuszczenie tego typu inwestycji, po

	stwierdzeniu braku negatywnego oddziaływania krajobrazowego na wskazane elementy ekspozycji oraz na znaczące elementy krajobrazu w tym zieleń na podstawie analiz widokowych wykonanych na etapie przedprojektowym, obszar jednostki znajduje się w granicach obszaru chronionego krajobrazu, tym samym stanowi podstawę do wyznaczenia "strefy ochrony krajobrazu" (art. 20 ust. 4 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody). W związku z tym rekomenduje się uwzględnienie w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy walorów krajobrazowych, w szczególności poprzez ochronę potencjalnych (także innych niż wyznaczone) przedpoli ekspozycji, osi widokowych, punktów widokowych oraz obszarów zabudowanych wyróżniających się lokalną formą architektoniczną, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych.
Turystyka i rekreacja	- rekomenduje się realizację usług lub obiektów związanych z obsługą ruchu turystycznego (np. wiaty przystankowe, punkty widokowe) jedynie w niezbędnym zakresie, - rekomenduje się realizację, modernizację i utrzymanie infrastruktury turystycznej, niekolidującej z działalnością rolniczą oraz ochroną przyrody i krajobrazu obszarów chronionych międzywala Wisły.
Przestrzeń publiczna	- rekomenduje się wykorzystanie walorów krajobrazowych doliny rzeki Wisły poprzez udostępnienie do celów przestrzeni rekreacyjnej z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych i wiodącej funkcji ochronnej, - rekomenduje się dostosowanie skali i formy obiektów małej architektury do istniejącego krajobrazu kulturowego, stanowiącego wartość krajobrazową, a także do charakteru wnętrza krajobrazowych.
Krajobraz priorytetowy Dolina rzeki Liwy w Białej Górze	
Ekosystemy i struktura ekologiczna krajobrazu	
Rzeźba terenu	nie określa się.
Obszary hydrogeniczne	- rekomenduje się zachowanie i ochronę naturalnej drożności rzeki Liwy, utrzymanie naturalnego charakteru jej koryta i stref brzegowych oraz warunków naturalnego kształtowania procesów brzegowych, - rekomenduje się zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego pasów szuwarów wzdłuż brzegów jezior, rzek, rozlewisk i starorzeczy, niedopuszczenie do ich niszczenia, przerywania ciągłości i zmniejszenia powierzchni, zapis ten nie dotyczy inwestycji celu publicznego w zakresie budowy lub rozbudowy obiektów służących obsłudze przystani kajakowych i żeglarskich.
Ekosystem	- rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień nadwodnych wzdłuż brzegów jezior, rzek i cieków, w tym w szczególności wzdłuż rzeki Liwy i jej starorzeczy, - rekomenduje się zachowanie i odtwarzanie roślinności ekotonów brzegowych drobnych dopływów cieków, zakoli i meandrów rzecznych wraz z zadrzewieniami i zakrzewieniami nadwodnymi.
Obszary leśne	nie określa się.
Obszary rolnicze	- rekomenduje się kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji rolniczej jako dominującej, - rekomenduje się zachowanie ciągłości użytkowania rolniczego w formie użytków rolnych w rejonie doliny rzeki Liwy, - rekomenduje się zachowanie i ochronę zadrzewień na obszarach rolniczych, wzdłuż miedz, lokalnych dróg gruntowych oraz w sąsiedztwie rowów i kanałów melioracyjnych - za wyjątkiem prac służących utrzymaniu ich właściwego stanu i warunków prowadzenia gospodarki rolnej.
Zieleń urządzona	-
Przeciwdziałanie antropopresji	rekomenduje się rekultywację obszarów zdegradowanych w wyniku odkrywkowej eksploatacji kopalin w kierunku rolnym, dostosowanym do warunków naturalnych i krajobrazu otoczenia
Struktura osadnicza i potencjał kulturowy	
Osadnictwo	rekomenduje się lokalizowanie nowych usług z wykorzystywaniem istniejącej zabudowy lub poprzez uzupełnienie zabudowy z dostosowaniem skali nowych budynków usługowych do charakteru miejsca i sąsiedztwa,

	• rekomenduje się utrzymanie charakteru osadnictwa i układu przestrzennego południowej części jednostki krajobrazowej poprzez realizację nowych inwestycji w oparciu o układ rozproszonej zabudowy siedliskowej.
Architektura	• rekomenduje się wprowadzenie w aktach planowania przestrzennego zasad zagospodarowania terenów zainwestowanych wskazujących możliwość budowy nowych obiektów oraz rozbudowy lub adaptacji istniejących, w nawiązaniu do charakterystycznych parametrów zabudowy (przede wszystkim: kubatury, wysokości i powierzchni zabudowy) przeważającej na poszczególnych terenach, nie dotyczy obiektów związanych z produkcją rolniczą, • rekomenduje się realizację zabudowy o wysokości nieprzekraczającej parametrów tradycyjnej zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej w obrębie jednostki krajobrazowej, w przypadku rozbudowy istniejących budynków nieprzekraczających tych wartości, utrzymanie wyżej wskazanych parametrów, • rekomenduje się projektowanie nowej i przekształcanie lub adaptację istniejącej zabudowy w sposób harmonijny względem kontekstu urbanistycznego i architektonicznego otoczenia poprzez nawiązanie do charakterystycznych dla danej lokalizacji, • rekomenduje się stosowanie tradycyjnych i charakterystycznych dla lokalizacji form architektury jako inspiracji.
Dziedzictwo kulturowe	-
Infrastruktura	• rekomenduje się nielocalizowanie farm fotowoltaicznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, za wyjątkiem instalacji spełniających kryteria mikroinstalacji fotowoltaicznych (zgodnie z ustawą OZE), • rekomenduje się nielocalizowanie farm wiatrowych.
Walory widokowe i estetyka	
Ekspozycja	• rekomenduje się zachowanie walorów widokowych wskazanych elementów ekspozycyjnych oraz uwzględnienie ich w aktach planowania przestrzennego.
Turystyka i rekreacja	• nie określa się.
Przestrzeń publiczna	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wniosków i rekomendacji w Audycie krajobrazowym województwa pomorskiego

3.3. Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030

Strategia Rozwoju Gminy to dokument stanowiący przedmiot zarządzania strategicznego. Jest dokumentem komplementarnym z programami, polityką oraz wszystkimi dokumentami strategicznymi obowiązującymi w gminie. Stanowi podstawę do kreowania i wzmacniania rozwoju społecznego, ekonomicznego i przestrzennego na obszarze danej gminy. Uwzględnia lokalne zasoby, potrzeby mieszkańców oraz uwarunkowania ekonomiczne i ekologiczne. Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju, jak również szereg działań służący ich osiągnięciu. Sporządza się go w granicach administracyjnych gminy.

Strategia Rozwoju Gminy porusza kwestie ochrony środowiska poprzez koordynację przestrzenną planowanych działań, z uwzględnieniem zagadnień środowiskowych, i wyznaczenie konkretnych zamierzeń inwestycyjnych dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego gminy.

Zgodnie z art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym politykę przestrzenną gminy, określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, uwzględnia się przy sporządzaniu planu ogólnego gminy. Ustalenia strategii uznaje się za jedno z uwarunkowań rozwoju przestrzennego, jednak, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, przy sporządzaniu planów ogólnych za wiążące należy uznać ustalenia tylko tych strategii, których opracowanie zostało wszczęte od 24 września 2023 r. Strategia Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030 została uchwalona uchwałą Nr XL/254/22 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 31 sierpnia 2022 r. – nie musi więc być bezpośrednią podstawą dla sporządzanego planu ogólnego, ale korzystne może być jej

przeanalizowanie przy opracowaniu planu ogólnego. W wyniku tej analizy najistotniejsze elementy strategii mające wpływ na politykę przestrzenną opisano poniżej.

Zasoby przyrodnicze znajdujące się na terenie gminy Kwidzyn mają znaczenie ponadlokalne oraz są istotne ze względu na wyznaczanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Cały obszar gminy podzielony jest na 4 części: północny, południowy, wschodni i zachodni. Strukturę gminy tworzą przede wszystkim miejscowości, które charakteryzują się wysokimi walorami turystycznymi (punkty koncentracji atrakcji turystycznych (PT):

- PT 1 RAKOWIEC,
- PT 2 MAREZA,
- PT 3 TYCHNOWY,
- PT 4 JANOWO.

Poniżej zostały przedstawione cele operacyjne oraz kierunki działań z zakresu planowania przestrzennego oraz środowiska zawarte w kontekście planu ogólnego gminy (Tab. 3).

Tab. 3. Cele operacyjne oraz kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030

Obszar gospodarka	
Cel operacyjny	Kierunki działań
1.2. Polityka przestrzenna gminy oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju	- Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów priorytetowych, - Uporządkowanie gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, - Prowadzenie aktywnej, zrównoważonej polityki mieszkaniowej gminy.
1.3. Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców	- Zapewnienie terenów pod inwestycje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a także uzbrojenie terenów w infrastrukturę podstawową, - Wsparcie rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie gminy.
1.4. Wysokiej jakości oferta turystyczna nastawiona na oczekiwania wszystkich grup społecznych	Zagospodarowanie lokalnego dziedzictwa historycznego
Obszar kapitał społeczny	
2.2. Świadoma polityka demograficzna nastawiona na tworzenie warunków dodatniej migracji ludności i sprzyjających osiedlaniu się w gminie	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej
Obszar usługi publiczne	
3.2. Ochrona środowiska i przeciwdziałanie zmianom klimatu	Zachowanie naturalnej zdolności retencyjnej gruntów - czynnika szczególnie istotnego w kontekście kształtowania stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030

4. Projekt planu ogólnego

4.1. Informacje o planie ogólnym

4.1.1. Główne cele planu ogólnego

W dniu 7 lipca 2023 r. Sejm RP przyjął znaczącą zmianę ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Większość przepisów nowelizacji weszła w życie 24 września 2023 r. Jednym z kluczowych aspektów reformy planowania przestrzennego, wprowadzonej wspomnianą zmianą ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest usunięcie z systemu planowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. W jego miejsce, jako dokument określający politykę przestrzenną gminy dla całego jej obszaru, uchwalony ma zostać plan ogólny.

Jako że 1 lipca 2026 r., z mocy ustawy, utraci moc obowiązujące studium, zgodnie z obowiązującymi przepisami gminy powinny sporządzić plany ogólne najpóźniej do 30 czerwca 2026 r. Utrata mocy studium przy nieuchwaleniu planu ogólnego będzie skutkować brakiem możliwości uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydania decyzji o warunkach zabudowy.

Głównym celem projektowanego planu ogólnego jest ustalenie najważniejszych założeń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, w szczególności rozdzielenie terenów, na których możliwa będzie realizacja zabudowy, w tym mieszkaniowej od terenów, na których nie będzie możliwe wzniesienie budynków mieszkalnych oraz terenów z zakazem realizacji budynków. Rozstrzygnięcia przestrzenne zawarte w sporządzanym dokumencie, mimo ich niskiej precyzji i dużego stopnia ogólności, będą stanowić ramy dla sporządzanych w przyszłości planów miejscowych i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

4.1.2. Zakres projektowanego planu ogólnego

Plan ogólny gminy sporządza się na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisów wykonawczych, w tym rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy. Wymienione przepisy powszechnie obowiązujące określają zakres merytoryczny sporządzanego dokumentu, charakter jego rozstrzygnięć i sposób, w jaki określa ramy dla realizacji nowych inwestycji.

Plan ogólny to dokument o ściśle określonej, zwartej formie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami jego rozstrzygnięcia dotyczą wyłącznie struktury funkcjonalno-przestrzennej – projektowanej z bardzo dużą ogólnością, oraz parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenu. Plan ogólny sporządza się w postaci danych przestrzennych, jest więc pozbawiony części tekstowej, która mogłaby ustalać dodatkowe zasady realizacji przyszłych inwestycji, takie jak ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, ograniczania i zakazy w zakresie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko czy wytyczne w zakresie wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną.

W planie ogólnym obowiązkowo określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne w zakresie dotyczącym profilu funkcjonalnego wyznaczonych stref planistycznych oraz przypisanych do nich podstawowych wskaźników zagospodarowania terenu (nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej powierzchni zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy i minimalnej powierzchni biologicznie czynnej). Fakultatywnie ustalenia planu ogólnego można rozszerzyć o obszar uzupełnienia zabudowy, obszar zabudowy śródmiejskiej oraz część gminnych standardów urbanistycznych obejmującą nieobowiązkowe wskaźniki dla wybranych stref i gminne standardy dostępności infrastruktury społecznej.

Strefy planistyczne to wydzielone tereny, obejmujące łącznie cały obszar objęty planem ogólnym. W przepisach z zakresu planowania przestrzennego określono zamknięty katalog 13 możliwych do ustalenia rodzajów stref planistycznych. W MRiT POG określono profil funkcjonalny każdej ze stref planistycznych – podstawowy (obowiązkowy do uwzględnienia w planie ogólnym dla danego rodzaju strefy) oraz dodatkowy (zawierający funkcje, których realizację można dodatkowo dopuścić dla terenu należącego do danego rodzaju strefy planistycznej, w zależności od potrzeb i lokalnych uwarunkowań). W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określono ponadto, jakie wskaźniki zagospodarowania terenu należy ustalić w planie ogólnym dla poszczególnych rodzajów stref. Dla stref planistycznych, dla których w POG obowiązkowo ustala się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, w rozporządzeniu określono najniższy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej możliwy do przyjęcia w planie ogólnym.

Ustanowione w rozporządzeniu profile funkcjonalne poszczególnych rodzajów stref planistycznych są bardzo szerokie i obejmują różnorodne formy zagospodarowania terenu. Przykładowo, w profilu podstawowym strefy SW – strefy zabudowy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, wymieniono: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej, teren ogrodów działkowych. W strefie tej można dodatkowo dopuścić takie funkcje, jak: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, handel wielkopowierzchniowy, zieleń naturalna, lasy czy wody powierzchniowe. Natomiast strefa SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną, obowiązkowo obejmuje tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, komunikacji, zieleni urządzonej, ogrodów działkowych i infrastruktury technicznej. Do funkcji, które dodatkowo można dopuścić w ramach strefy SJ, należą: zabudowa letniskowa lub rekreacji indywidualnej, zieleń naturalna, lasy i wody powierzchniowe.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przy kształtowaniu ustaleń planu ogólnego nie jest możliwe wykluczenie jakiejkolwiek funkcji z profilu podstawowego. Dla znacznej większości stref nie przewidziano też możliwości określenia rodzaju dopuszczonych usług.

4.1.3. Powiązania planu ogólnego z dokumentami planistycznymi niższego rzędu

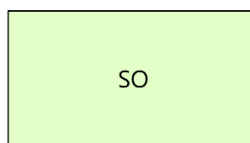
Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego. Po wejściu w życie będzie podstawą do uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wspomniane dokumenty będą musiały być zgodne z planem ogólnym w zakresie przeznaczenia terenu, maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej powierzchni zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Minimalna powierzchnia biologicznie czynna określona w planie ogólnym nie stanowi wytycznej dla terenów komunikacji, wyznaczanych w planach miejscowych. Decyzja o warunkach zabudowy musi być ponadto zgodna z planem ogólnym w zakresie wysokości zabudowy.

W przypadku określenia w planie ogólnym gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej decyzje i plany sporządzane dla terenów zabudowy mieszkaniowej będą musiały spełniać wymagania ustalone w tych standardach. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, decyzje o warunkach zabudowy będzie można wydawać wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako obszary uzupełnienia zabudowy.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi określa, że ustalone w planie ogólnym funkcje poszczególnych stref, zarówno zawarte w profilu podstawowym, jak i dodatkowym, są równorzędne, a więc można je będzie określać wymiennie. W związku z tym, na etapie sporządzania planu ogólnego oraz analizowania potencjalnych skutków jego uchwalenia, nie jest możliwe określenie przyszłego zagospodarowania terenów poszczególnych stref, a tym bardziej poszczególnych, mniejszych terenów, czy działek budowlanych. Poniżej, w sposób schematyczny, przedstawiono przykładowe możliwości wyznaczenia terenów funkcjonalnych w planach miejscowych na podstawie ustaleń planu ogólnego (Ryc. 3). Najważniejsze

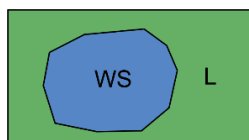
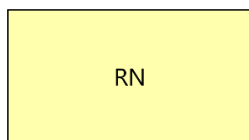
decyzje przestrzenne, w tym precyzyjne określenie przeznaczenia terenu i zasad jego zagospodarowania, będą podjęte na etapie sporządzania planów miejscowych.

USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

SO Strefa otwarta

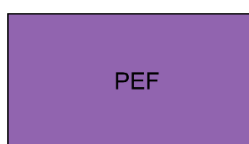
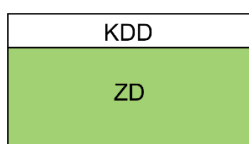
PRZYKŁADY USTALEŃ MPZP SPORZĄDZANEGO NA PODSTAWIE POG

RN Teren rolnictwa z zakazem zabudowy

PEF Teren elektrowni słonecznej

ZD Teren ogrodów działkowych

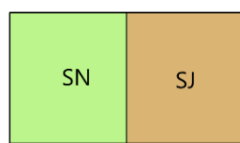

WS Teren wód powierzchniowych śródlądowych

L Teren lasu

KDD Teren drogi publicznej klasy dojazdowej

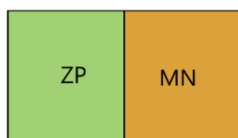
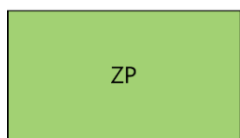
USTALENIA PLANU OGÓLNEGO

SN Strefa zieleni i rekreacji

SJ Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną

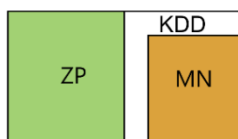
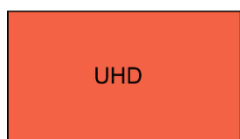
PRZYKŁADY USTALEŃ MPZP SPORZĄDZANEGO NA PODSTAWIE POG

MN Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

UHD Teren usług handlu detalicznego

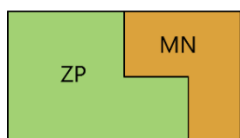
ZP Teren zieleni urządzonej

L Teren lasu

KDD Teren drogi publicznej klasy dojazdowej

I Teren infrastruktury technicznej

Ryc. 3. Ustalenia planu ogólnego a miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – przykładowe tereny funkcjonalne możliwe do wyznaczenia w planie miejscowym

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z art. 34 ust. 1a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wejście w życie planu ogólnego nie powoduje utraty mocy obowiązujących planów miejscowych. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone w gminie Kwidzyn przed przyjęciem planu ogólnego nadal będą regulować zasady zagospodarowania terenów objętych ich zapisami, decydując o charakterze i rodzaju prowadzonych na ich podstawie inwestycji.

4.2. Ustalenia projektowanego planu ogólnego

4.2.1. Ustalenia w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej

Przeważającą część gminy stanowi strefa otwarta z zakazem zabudowy. W POG wydzielono jednak również tereny przeznaczone na cele zabudowy, do których należą głównie tereny już zabudowane i ich najbliższe sąsiedztwo. Są to przede wszystkim obszary w strefach wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną zlokalizowane głównie w rejonach istniejących miejscowości i w sąsiedztwie miasta oraz z zabudową zagrodową, które tworzą rozproszone „wyspy” wśród stref otwartych lub stref produkcji rolniczej. Inne tereny z możliwością realizacji zabudowy wprowadzono stosunkowo nielicznie, na ogół w związku z uwzględnieniem istniejącej funkcji działki budowlanej lub przeznaczenia w obowiązujących planach miejscowych. Projektując zasięg stref związanych z zabudową, skupiano je przeważnie w sąsiedztwie dróg oraz w miejscowościach najintensywniej się rozwijających oraz wyposażonych w infrastrukturę społeczną i techniczną tj. głównie w Rakowcu, Grabówku, Kamionce, Tychnowych, Korzeniewie i Górkach. W oddaleniu od dróg przewidziano także pozostałe pojedyncze zgrupowania zabudowy zagrodowej, jednorodzinnej i usługowej wyznaczając tam odpowiednie strefy.

Tereny znajdujące się w zasięgu obowiązywania form ochrony przyrody w znacznej części zostały objęte strefą otwartą, w której nie dopuszczono, jako profilu dodatkowego terenów elektrowni wiatrowej lub słonecznej. Szczególnie ważnym rejonem w gminie jest Dolina Wisły, wzdłuż której wyznaczono obszary Natura 2000 – Dolnej Wisły PLH2200333 i Doliny Dolnej Wisły PLB040003. W ramach planu ogólnego wydzielono tutaj oddzielną strefę otwartą, dla której ustalono wysoki wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 80%. Strefę otwartą wprowadzono również na obszary szczególnego zagrożenia powodzią ze względu na ochronę zdrowia i życia ludzi, grunty rolne klas chronionych, tereny zmeliorowane i lasy. Również wzdłuż wałów przeciwpowodziowych Wisły ograniczono rozwój nowej zabudowy poprzez wprowadzenie strefy otwartej oraz ograniczenie zasięgu obszaru uzupełnienia zabudowy w odległości 50 m od stopy wału.

Strefę zieleni i rekreacji wprowadzono na terenach występowania zbiorników wodnych, terenie ogrodów działkowych oraz zieleni urządzonej. Ponadto została ona wyznaczona w rejonach obowiązywania ograniczeń dla lokalizacji zabudowy od granicy lasów oraz terenów kolejowych. Pełni ona funkcję izolacyjną oraz ograniczającą rozwój nowej zabudowy w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Strefą produkcji rolniczej objęto zwłaszcza tereny o wysokiej jakości gleb oraz rejon, gdzie istnieje zagospodarowanie związane z produkcją rolniczą. Strefę tę wyznaczono również na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych.

Tereny należące do strefy usługowej zlokalizowano głównie w pobliżu istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z planami miejscowymi, wzdłuż drogi krajowej nr 90 oraz w najbliższym otoczeniu cmentarzy w ramach stref sanitarnych.

Strefy gospodarcze wskazano w rejonach, gdzie występują budynki o funkcji produkcyjnej i magazynowej, oraz przede wszystkim w granicach obrębu Górki, gdzie zgodnie z obowiązującymi planami oraz zamierzeniami inwestycyjnymi, wyznaczono również strefę handlu wielkopowierzchniowego w miejscowości Górki.

Mimo, że w strefie gospodarczej w profilu podstawowym (obligatoryjnym) wymieniono teren produkcji, w którym teoretycznie można realizować teren produkcji energii, w tym teren elektrowni wiatrowej, to biorąc pod uwagę przepisy odrębne w zakresie inwestycji elektrowni wiatrowych, realizacja takich obiektów wymaga odległości nie mniejszej niż 700 m od budynku mieszkalnego. Zatem potencjalna realizacja w strefie SP terenu elektrowni wiatrowej w pobliżu zabudowy mieszkaniowej jest niemożliwa.

Na niewielkich fragmentach, rozproszonych we wschodniej i północnej części gminy, dopuszczono eksploatację złóż surowców, która będzie mogła być prowadzona wyłącznie w granicach stref górnictwa.

Tereny zabytkowe zostały objęte odpowiednio strefą usługową, strefą wielofunkcyjną z zabudową zagrodową, strefą zieleni i rekreacji lub strefą cmentarzy. Miejsce ich występowania zostało wyznaczone jako oddzielna strefa z dopasowanymi wskaźnikami. Na terenach zabytkowych ograniczono również zasięg obszaru uzupełnienia zabudowy.

We wszystkich strefach, w których było to możliwe, w profilu dodatkowym zawarto profile funkcjonalne takie jak: tereny zieleni (naturalnej lub urządzonej), lasu, czy wód. Z kolei w strefie produkcji rolniczej, poprzez dodanie terenów rolnictwa z zakazem zabudowy do profilu dodatkowego, umożliwiono wyznaczanie takich terenów w przyszłych planach miejscowych.

W wybranych strefach otwartych dopuszczono, jako profil dodatkowy, tereny elektrowni słonecznej (Tychnowy) a w miejscowości Gilwa Mała teren elektrowni słonecznej, biogazowni.

W projekcie uwzględniono przebieg istniejących i projektowanych sieci infrastruktury technicznej i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów występujące w związku z ich eksploatacją. W strefach kontrolowanych od gazociągu wysokiego ciśnienia, czy w sąsiedztwie obszarów kolejowych i rurociągu naftowego zaprojektowano strefy wykluczające rozwój zabudowy, zabezpieczono także pasy technologiczne napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Uwzględniono również potencjalny przebieg obwodnicy Kwidzyna i zarezerwowano obszar pod jej realizację w postaci oddzielnej strefy otwartej.

4.2.2. Ustalenia w zakresie wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu

W planie ogólnym dla wybranych stref planistycznych, związanych z realizacją zabudowy, przyporządkowano wszystkie obowiązkowe wskaźniki zagospodarowania, w tym wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy i minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. W pozostałych strefach przyjęto zasadę określania minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej nawet gdy ustalenie tego wskaźnika nie jest obowiązkowe. Przyjęte w projekcie wskaźniki zagospodarowania terenu i parametry zabudowy mają charakter głównie ekstensywny, dostosowany do istniejącego zagospodarowania, ustaleń obowiązujących planów miejscowych i cech poszczególnych części gminy. W sąsiedztwie i w granicach terenów objętych formami ochrony przyrody, zaproponowano dla stref bardziej ekstensywne wskaźniki. W pobliżu miasta Kwidzyn stopniowo wzrasta dopuszczona intensywność zagospodarowania.

Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy została ustalona zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na pozostałych terenach wskaźnik dobrano w taki sposób, aby nowa zabudowa tworzyła spójne zagospodarowanie w pobliżu istniejącej już zabudowy. Wyższe wskaźniki ustalono dla stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną dla których w obowiązujących planach miejscowych wskaźnik ten został określony np. na poziomie 1.0 lub 0.6. Dotyczy to m.in. miejscowości Kamionka i Rakowiec. Dodatkowo, wyższe wskaźniki zastosowano dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (od 0.6 do 1.5), przy czym te wyższe wskaźniki zastosowano m.in. w Marezie czy Dankowie. Oprócz stref z zabudową mieszkaniową, najwyższy opisywany wskaźnik ustalono dla strefy gospodarczej w Górkach, który sięga wartości 2.1. Najniższy wskaźnik przyjmują strefy w granicach form ochrony przyrody wynoszące od 0.2 do 0.4 dla większości stref.

Maksymalna wysokość zabudowy została ustalona zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dla pozostałych terenów wskaźnik dostosowano do istniejącej zabudowy. Dopasowano indywidualnie wskaźniki dla terenów zabytkowych zgodnie z zaleceniami Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wysoki wskaźnik występuje w strefie wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (do 12 m), w strefie gospodarczej (do 17 m) i

strefie handlu wielkopowierzchniowego (do 20 m) w Górkach. Maksymalna wysokość zabudowy dla wybranych stref planistycznych w planie ogólnym nie przekracza 20 m. W większości stref zabudowa nie przekracza jednak wysokości 9 m.

Maksymalna powierzchnia zabudowy została ustalona zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz biorąc pod uwagę istniejącą już zabudowę i jej powierzchnię. Najwyższe wartości w gminie występują w strefie infrastrukturalnej w Gilwie Małej (85%), w strefach gospodarczych (50-70%) oraz strefach usługowych, w których wskaźnik sięga 50% w Lipiankach przy drodze krajowej nr 90 oraz 60% w Rakowcu. W większości dla strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną powierzchnia ta nie przekracza jednak wartości 30%, natomiast wyższe wartości (70%) w Lipiankach wyznaczono na podstawie obowiązującego planu miejscowego.

Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej został ustalony zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w nawiązaniu do charakteru istniejących terenów zabudowanych. Dla pozostałych stref wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej przypisano w granicach obowiązywania form ochrony przyrody, obejmujących tereny o najbogatszej bioróżnorodności flory i fauny (80%). Najwyższe wartości dla stref (90-95%) wyznaczono m.in. w Górkach, wzdłuż Liwy i między niektórymi strefami gospodarczymi, ale również w Rakowcu jako niewielkie powierzchniowo strefy, które obejmują np. zbiorniki wodne, tereny zieleni. Niższe wskaźniki określono dla stref z zabudową mieszkaniową SW, SJ i SZ, lecz nie mniejsze niż 30%, chyba że w ustaleniach planów miejscowych były one niższe. Dużą część gminy stanowią pola uprawne oraz lasy, więc większość obszaru opracowania planu ogólnego stanowią strefy otwarte z wysokim wskaźnikiem minimalnego udziału PBC - 80%.

4.2.3. Ustalenia w odniesieniu do systemu przyrodniczego gminy

W planie ogólnym uwzględniono istniejące systemy przyrodnicze gminy, powiązania przyrodnicze oraz występujące formy ochrony przyrody. Ograniczony został obszar uzupełnienia zabudowy w granicach form ochrony przyrody, które stanowią bogactwo siedlisk flory i fauny oraz najwyższą bioróżnorodność. Na owych terenach wytyczono w znacznej mierze strefy otwarte, lecz również w kilku miejscach możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej, dla której wskazano niższe wskaźniki zagospodarowania dotyczące gabarytów zabudowy przy zachowaniu wysokiej minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Są to miejsca będące uzupełnieniem zabudowy głównie wzdłuż dróg. W przypadku pozostałych stref uwzględniono tylko te, gdzie występuje już istniejąca zabudowa jednorodzinna lub zagrodowa. Jako oddzielną strefę otwartą objęto obszary Natura 2000 wzdłuż Wisły. Zawarty tam wskaźnik udziału minimalnej powierzchni biologicznie czynnej wynosi 80%.

W strefach otwartych uwzględniono także lokalne korytarze przyrodnicze, które stanowią np. tereny wzdłuż rzeki Liwy oraz tereny lasów. Większość stref otwartych stanowią jednak pola uprawne bez zabudowy zwłaszcza na obszarze Powiśla wraz z rowami melioracyjnymi.

4.2.4. Ponadlokalne cele ochrony środowiska oraz sposób, w jaki zostały uwzględnione w projekcie planu ogólnego

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie wybranych zapisów dotyczących celów oraz zadań ochrony środowiska zawartych w dokumentach międzynarodowych i krajowych w zakresie: ochrony zdrowia i warunków życia, ochrony bioróżnorodności, fauny i flory, powierzchni ziemi, środowiska wodno-gruntowego, atmosfery, klimatu akustycznego, zagrożenia promieniowaniem elektro-magnetycznym, ochrony zabytków i dóbr materialnych oraz krajobrazu. Zawarto również informacje jak poszczególne cele ochrony środowiska zostały uwzględnione w planie ogólnym gminy Kwidzyn. Wybrane cele ochrony sformułowane są jednak w sposób tak szczegółowy, że brak jest możliwości ich implementacji w takim dokumencie jakim jest plan ogólny gminy (Tab. 4).

Tab. 4. Cele ochrony określone w dokumentach międzynarodowych i krajowych i sposób ich uwzględnienia w planie ogólnym

LP	Dokument	Wybrane cele zawarte w dokumencie	Sposób uwzględnienia celów w planie ogólnym
Dokumenty międzynarodowe			
1.	Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska)	– ochrona wędrownych gatunków zwierząt dzikich, w tym ptaków takich jak m.in. bocian biały, bocian czarny, jastrzębiowate, sokołowate, rybołów, przepiórka zwyczajna, żuraw zwyczajny, kraska zwyczajna, – ochrona gatunków powinna polegać w szczególności na ochronie siedlisk gatunku oraz na zapobieganiu, usuwaniu, równoważeniu lub minimalizowaniu niekorzystnego wpływu działań lub przeszkód poważnie utrudniających bądź uniemożliwiających wędrówkę gatunków.	– ochrona rolniczego krajobrazu, pól, zadrzewień, w tym śródpolnych, lasów, szuwarów poprzez wyznaczenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – ustalenie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na wybranych obszarach, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, wód, zieleni naturalnej.
2.	Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florence 2000 r.)	– promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu.	– zachowanie w jak największym stopniu naturalnie występujących krajobrazów (rolniczego, leśnego) poprzez wyznaczenie granic pomiędzy strefami dopuszczającymi zabudowę, a strefami otwartymi z zakazem zabudowy, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, wód, zieleni naturalnej.
3.	Konwencja o różnorodności biologicznej (Rio de Janeiro 1992 r.)	– ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów.	– zachowanie cennych siedlisk flory i fauny poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – ustalenie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na wybranych obszarach, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, wód, zieleni naturalnej.

LP	Dokument	Wybrane cele zawarte w dokumencie	Sposób uwzględnienia celów w planie ogólnym
4.	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.	Doprowadzenie do ustabilizowania koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegałby niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny, cel ma być realizowany przez działania takie, jak: – wspieranie zrównoważonych form gospodarki rolnej w kontekście ochrony klimatu, – badania, wspieranie, rozwój oraz zwiększenie wykorzystania nowych i odnawialnych źródeł energii, technologii pochłaniania dwutlenku węgla oraz zaawansowanych i innowacyjnych technologii przyjaznych dla środowiska, – wspieranie zrównoważonej gospodarki leśnej, zalesiania i odnowień.	– zakaz wprowadzania zabudowy na terenach leśnych poprzez wyznaczenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, – zastosowanie w strefach odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, – możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne).
5.	Ramowa dyrektywa wodna z dnia 23 października 2000 roku	Ustalenie ram dla ochrony wód, ukierunkowanych m.in. na: – zapobieganie dalszemu pogarszaniu, ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych, – promowanie zrównoważonego korzystania z wód opartego na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych, – redukcję zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszemu zanieczyszczeniu, – zmniejszenie skutków powodzi i susz.	– ograniczenie możliwości sytuowania zabudowy w pobliżu cieków i terenów podmokłych poprzez wyznaczenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – nie wprowadzanie stref z zabudową mieszkaniową na terenach zagrożenia powodziowego, – zastosowanie w wybranych strefach odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.
Dokumenty krajowe			
6.	Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy I: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, weryfikowany m.in. przez wskaźniki dotyczące: – stanu wód podziemnych, – jakości powietrza, – odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ludności ogółem, – odsetka ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków.	– ograniczenie możliwości sytuowania zabudowy w pobliżu cieków i terenów podmokłych poprzez wyznaczenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne).
		Cel szczegółowy II: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, weryfikowany m.in. przez wskaźnik dotyczące: – lesistości kraju, – liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego, – poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i recyklingu papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych.	– zachowanie terenów leśnych i rolnych poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów.

LP	Dokument	Wybrane cele zawarte w dokumencie	Sposób uwzględnienia celów w planie ogólnym
		Cel szczegółowy III: Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, weryfikowany m.in. przez wskaźniki dotyczące: – pojemności obiektów małej retencji wodnej, – powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w miastach, – dynamiki emisji gazów cieplarnianych.	– wytyczenie stref zieleni i rekreacji w miejscach występowania zbiorników wodnych, – zastosowanie w strefach odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.
7.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r.	– bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszaniu oddziaływania sektora energii na środowisko, weryfikowane m.in. przez: udział odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii brutto, udział odnawialnych źródeł energii w transporcie, średnioroczny przyrost OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie, liczbę punktów ładowania pojazdów elektrycznych, liczbę prosumentów energii odnawialnej.	– możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne)
8.	Krajowy Program Ochrony Powietrza	– ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego, – ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego, – zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój OZE, – ograniczanie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, w tym z uwzględnieniem działań dla sektora mieszkalnictwa do realizacji na obszarach wiejskich.	– możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne), – ograniczanie nadmiernej ekspansji zabudowy poprzez wyznaczenie stref otwartych z zakazem zabudowy.
9.	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2030 z perspektywą do roku 2050	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, realizowany m.in. przez takie działania, jak: – przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, – rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia, – wspieranie rozwoju OZE, w szczególności mikroinstalacji w rolnictwie, – zwiększanie lesistości zarówno w wyniku sztucznych zalesień, jak i sukcesji naturalnej, oraz racjonalizacja użytkowania gruntów, zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych kontynuacja wdrażania oraz rozwijanie instrumentów ochrony przestrzeni rolniczej, leśnej i zasobów glebowych dużej wartości produkcyjnej – kontynuacja programu ochrony gleb przed erozją, kontynuowanie i rozszerzenie programu małej retencji i retencji glebowej zwłaszcza w lasach i użytkach zielonych. – wprowadzenie ograniczeń w zakresie budownictwa powszechnego i dodatkowe wymagania w zakresie ochrony przed zalaniem budynków podpiwniczonych na obszarach zalewowych i w strefie nadmorskiej oraz na terenach zagrożonych ruchami masowymi. Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu – rewitalizacja przyrodnicza, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem małej retencji w miastach. Wymiana szczylnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.	– możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne), – zachowanie terenów leśnych i rolnych poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, wód, zieleni naturalnej.
		Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu – rewitalizacja przyrodnicza, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, ze szczególnym uwzględnieniem małej retencji w miastach. Wymiana szczylnych powierzchni gruntu na przepuszczalne.	– wprowadzenie w licznych strefach, jako profilu dodatkowego, terenów lasów, wód, zieleni naturalnej, – zastosowanie w strefach odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

LP	Dokument	Wybrane cele zawarte w dokumencie	Sposób uwzględnienia celów w planie ogólnym
10.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy, realizowany m.in. przez działania, jak: – zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji rolniczej i ochrona gruntów rolnych o najwyższej klasie przydatności przed jej pozarolniczym wykorzystaniem. Cel szczegółowy 2. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska, realizowany m.in. przez takie działania, jak: – rozwój lub modernizacja infrastruktury wpływającej na poprawę jakości życia, – poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich przez budowę lub modernizację gminnej i powiatowej sieci drogowej, – rozwój OZE w gospodarstwach rolnych i rybackich, – wsparcie dla budowy, odbudowy i prawidłowego wykorzystania urządzeń melioracyjnych oraz powiększenia retencji wodnej, – poprawa dostępu do usług publicznych i optymalizacji zagospodarowania przestrzennego w otoczeniu miast, – promowanie ładu przestrzennego na obszarach wiejskich, w szczególności w zasięgu oddziaływania obszarów silnie zurbanizowanych, m.in. w celu zapobiegania rozpraszaniu istniejącej sieci osadniczej, – zarządzanie wodami opadowymi na obszarach wiejskich przez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, – programy racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, zachowanie właściwych stosunków wodnych oraz zwiększanie retencji wodnej, w tym glebowej, – działania na rzecz wysokiej jakości powietrza na obszarach wiejskich w transporcie i gospodarce przestrzennej oraz dynamizacja przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych, – utrzymanie, a w miarę dostępności gruntów do zalesienia – zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych, – właściwe planowanie przestrzenne na obszarach wiejskich oraz racjonalna gospodarka gruntami zachowujące unikalne formy krajobrazu rolniczego i służące ochronie bioróżnorodności, – wsparcie rozwoju zielonej infrastruktury na wsi w celu adaptacji do zmiany klimatu, – wspieranie inwestycji sprzyjających ochronie środowiska w gospodarstwach rolnych i rybackich.	– zachowanie terenów rolnych, a w szczególności użytków klas I-III, poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy. – ochrona rozległych terenów zmeliorowanych poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – możliwość realizacji inwestycji OZE w wybranych strefach (elektrownie słoneczne), – ograniczanie nadmiernej ekspansji zabudowy poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – zachowanie terenów leśnych i rolnych poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy, – zastosowanie w strefach odpowiednio wysokiego wskaźnika minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, – zachowanie unikalnych walorów krajobrazowych poprzez wprowadzenie stref otwartych z zakazem zabudowy widokach najcenniejszych widokowo rejonach gminy.

LP	Dokument	Wybrane cele zawarte w dokumencie	Sposób uwzględnienia celów w planie ogólnym
		Cel szczegółowy 3. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa, realizowany m.in. przez takie działania, jak: – wsparcie usług sprzyjających rozwojowi pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych (turystycznych, edukacyjnych, zdrowotnych, opiekuńczych), – wykorzystanie potencjału rolnictwa do prowadzenia działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolniczej i rybackiej, m.in. przez upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu prowadzenia i ewidencjonowania działalności gospodarczej towarzyszącej ww. rodzajom produkcji (np. sprzedaży żywności bezpośrednio konsumentom końcowym/ bezpośrednio z gospodarstwa czy też rozwoju i promocji agroturystyki) – kompleksowe działania obejmujące planowanie, przygotowanie i przeprowadzenie przekształceń przestrzennych i infrastrukturalnych potrzebnych lokalnie do zachowania i poprawy funkcji gospodarczej (w tym rolnictwa), mieszkaniowej, przyrodniczej i kulturowej obszarów wiejskich na rzecz ładu przestrzennego, – wspomaganie rozwoju i powiązań funkcjonalnych małych miast i centrów gminnych jako lokalnych ośrodków wzrostu.	– wsparcie rozwoju pozarolniczych funkcji poprzez wyznaczenie realizacji np. strefy usługowej, zieleni i rekreacji, gospodarczej, – kreowanie bardziej skondensowanego układu przestrzennego wsi wraz z możliwością realizacji usług.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów międzynarodowych i krajowych oraz projektu planu ogólnego

5. Stan i funkcjonowanie środowiska

5.1. Ogólne informacje o obszarze objętym projektem planu ogólnego

5.1.1. Istniejące zagospodarowanie terenu

Gmina Kwidzyn jest gminą wiejską położoną w województwie pomorskim, powiecie kwidzyńskim. Siedzibą gminy i zarazem powiatu jest miasto Kwidzyn. Znajduje się ona w środkowej części powiatu i graniczy ze wszystkimi pozostałymi gminami w powiecie – Ryjewo (na północy), Prabuty (na wschodzie) oraz Gardeja, Sadlinki i miastem Kwidzyn (na południu). Do większych miejscowości w gminie zalicza się m.in. Rakowiec, Tychnowy, Korzeniewo i Marezę.

W obszarze gminy dominują tereny otwarte, ze znaczną przewagą gruntów ornych. Zajmujące mniejszą powierzchnię użytki zielone w większości zlokalizowane są na terenach wzdłuż cieków wodnych. Główne zgrupowania łąk i pastwisk to szerokie pasy gruntów wzdłuż najważniejszych rzek obszaru – Wisły, Liwy oraz Kanału Palemona. We wschodniej części gminy położone są znaczne połacie gruntów leśnych objętych formami ochrony przyrody – Obszary Chronionego Krajobrazu (Morawski, Sadliński, Lasów Ryjewskich).

Zabudowa na terenie gminy różni się w zależności od części, zachodnią część cechuje występowanie luźnej, rozproszonej zabudowy zagrodowej, a wschodnia część odznacza się intensywniejszą zabudową mieszkaniową jednorodzinną. W zachodniej części głównymi miejscowościami, w których przeważa zabudowa jednorodzinna są Korzeniewo, Mareza, Rozpędziny, Grabówko, natomiast Janowo, Gniewskie Pole, Lipianki wyróżnia zabudowa zagrodowa. We wschodniej części gminy występują miejscowości skupione przede wszystkim na funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, chociaż miejscami w zwartej tkance wskazać można istniejącą zabudowę zagrodową. Większymi miejscowościami są Dankowo, Kamionka, Rakowiec oraz Tychnowy. Wyróżnić można wsie Bronno i Pawlice, gdzie zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, stanowiąca pozostałość po-pegeerowską. Miejscowość Górki położona tuż przy granicy z miastem Kwidzyn stanowi skupisko zabudowań o charakterze produkcyjnym, przemysłowym i magazynowym.

zakłady pracy. W granicach miasta są natomiast położone obiekty infrastruktury społecznej o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, z których korzystają mieszkańcy gminy.

Miasto Kwidzyn jest punktem węzłowym zarówno dla sieci infrastruktury technicznej, jak i systemu transportowego. Ze względu na położenie gminy Kwidzyn względem tego ważnego ośrodka miejskiego, przez obszar opracowania przebiegają liczne liniowe obiekty infrastrukturalne. Do najważniejszych elementów należą: napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia i rurociągi wychodzące z przedsiębiorstwa „MM Kwidzyn”.

Główne elementy układu transportowego o znaczeniu ponadlokalnym, przebiegające przez tereny gminy Kwidzyn, to drogi krajowe – droga nr 90 o przebiegu wschód-zachód, poprowadzona w kierunku południowym droga nr 55. Ponadto do dróg stanowiących istotne powiązanie zewnętrzne należą także drogi wojewódzkie nr 518, nr 521, nr 524, nr 532 i nr 588. Planowana jest także budowa obwodnicy Kwidzyna łącząca drogi krajowe nr 55 z nr 90 w miejscowości Baldram. Obecnie nie ma wyznaczonego potencjalnego przebiegu drogi, co oznacza, że jej realizacja została odroczone i nie jest w najbliższych planach.

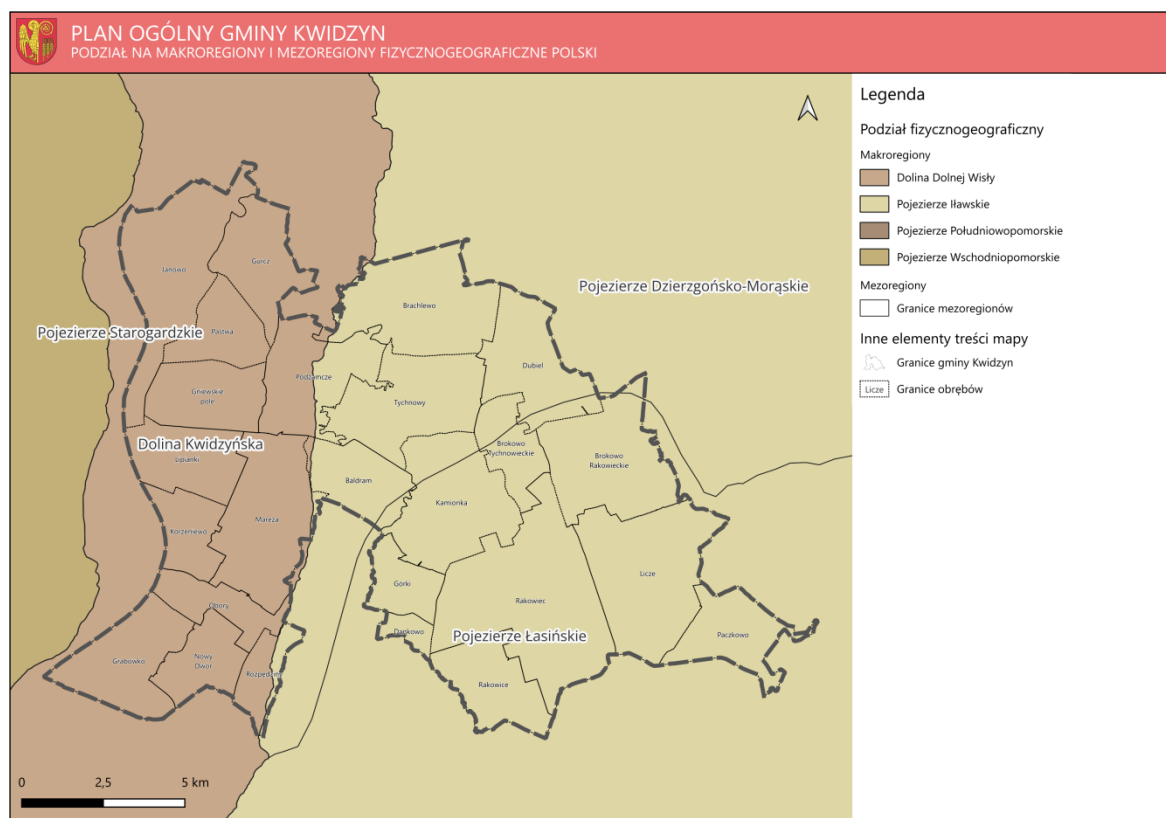
Istotnym elementem układu transportowego regionu są również linie kolejowe. Przez obszar objęty sporządzanym planem ogólnym poprowadzono dwie linie kolejowe – nr 207 i nr 218. Ponadto, jak wynika z danych przekazanych przez Centralny Port Komunikacyjny, tereny gminy są brane pod uwagę w trasowaniu nowych linii kolejowych. Na tym etapie projektowania inwestycji towarzyszących CPK nie jest jednak możliwe określenie choćby przybliżonego przebiegu nowej linii kolejowej.

5.2. Elementy abiotyczne środowiska

5.2.1. Budowa geologiczna i surowce naturalne

Według podziału fizyczno-geograficznego gmina Kwidzyn położona jest w obszarze Pojezierzy Południowobałtyckich. Obszar administracyjny gminy znajduje się w obrębie trzech mezoregionów: Doliny Kwidzyńskiej, Pojezierza Dzierzgońsko-Morąskiego oraz Pojezierza Łasińskiego (Ryc. 5). W pobliżu zachodniej granicy gminy znajduje się również Pojezierze Starogardzkie⁶. Mezoregiony tworzą większe jednostki tzw. makroregiony. Gmina Kwidzyn znajduje się w obrębie makroregionu Doliny Dolnej Wisły i Pojezierza Iławskiego.

⁶ A. Richling, J. Solon, A. Macias, J. Balon, J. Borzyszkowski, M. Kistowski (red.), Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2021.

Ryc. 5. Podział obszaru na makroregiony i mezoregiony fizycznogeograficzne Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ: <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>, [dostęp 28.02.2025]

Dolina Kwidzyńska obejmuje ok. 371 km². Została ona ukształtowana w wyniku wycofania czoła lądolodu, a jej granice przebiegają zgodnie z krawędziami wysoczyzn morenowych. Na terenie mezoregionu dominują mady rzeczne powstałe w wyniku akumulacji rzeki. Dolinę pokrywają głównie lasy łęgowe, a najniższe fragmenty przy rzece zajmują użytki zielone. Żyzne gleby mezoregionu wykorzystywane są jako grunty orne⁷. Sąsiadujące Pojezierze Dzierżgońsko-Morąskie stanowi połowę obszaru makroregionu Pojezierze Iławskie, którego powierzchnia wynosi 1982 km². Teren mezoregionu jest bardzo zróżnicowany morfologicznie, ponieważ na zachodzie występują wyraźne krawędzie wysoczyzn morenowych, dominują faliste wysoczyzny morenowe oraz w południowo-wschodniej części występują rynny glacialne. Na Pojezierzu pedosferę w większości tworzą gleby brunatne, w negatywnych warunkach wytworzyły się gleby płowe zerodowane, a pozostałe gleby to rdzawe oraz występujące w dolinach rzek gleby torfowe⁸. Największą powierzchnię na terenie gminy obejmuje mezoregion Pojezierze Łasińskie o powierzchni 1033 km². Charakteryzuje się ono falistymi i płaskimi wysoczyznami morenowymi. Miejscami znaleźć można ozy biegnące wzdłuż rynien polodowcowych. Pokrywę glebową tworzą gleby brunatne i płowe⁹. Pod względem litogenetycznym wschodnią część gminy cechuje większe zróżnicowanie. Występują tam głównie piaski żwirowate (geneza wodnolodowcowa) oraz gliny (geneza lodowcowa), miejscowo także m.in. piaski (geneza wodnolodowcowa), piaski torfiaste (geneza deluwialna), torfy (geneza bagienna) i gytie (geneza jeziorna). Obszar Powiśla na terenie gminy Kwidzyn budują przeważnie utwory o genezie rzecznej, takie jak piaski żwirowate i łyły pyłowate.

⁷ Tamże, s. 143.

⁸ Tamże, s. 149.

⁹ Tamże, s. 151.

Na terenie gminy znajdują się złoża kopalin ujęte przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Są to rozmieszczone w centralnej części gminy złoża kopalin skalnych w postaci piasków i żwirów. Poniżej wymieniono występujące złoża na terenie gminy (Tab. 5.).

Tab. 5. Zestawienie występujących złóż na terenie gminy Kwidzyn

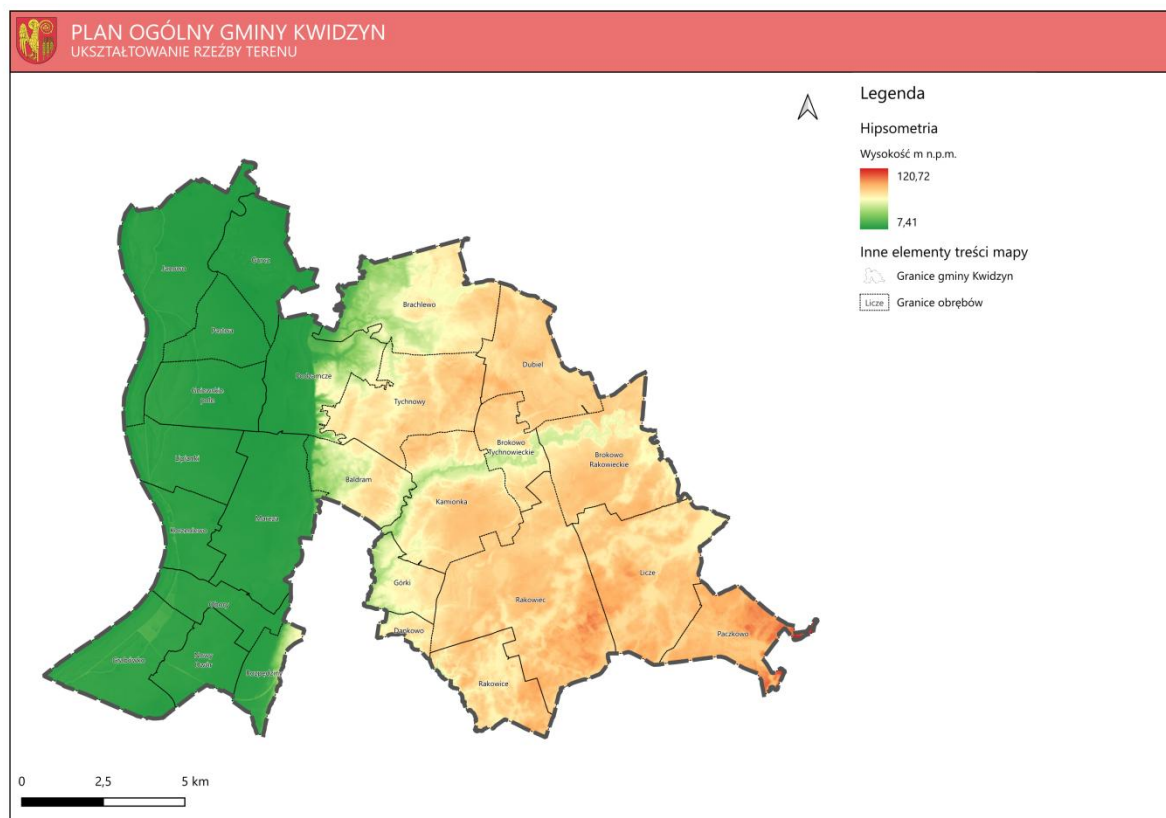
Lp	Kod	ID	Nazwa złoża	Opis położenia
1.	KN	20098	Baldram	Baldram dz. nr 64/1 obr. 0001
2.	KN	15726	Brachlewo I	Brachlewo części dz. nr 115/2, 116/8
3.	KN	15727	Brachlewo II	Brachlewo dz. nr 115/2, 115/3, 116/8 (część)
4.	IB	5485	Brokovo	Brokovo
5.	KN	14975	Brokovo Tychnowieckie I	Brokovo Tychnowieckie część dz. nr 33/5
6.	KN	14976	Brokovo Tychnowieckie II	Brokovo Tychnowieckie część dz. nr 33/5
7.	KN	15009	Brokovo Tychnowieckie III	Brokovo Tychnowieckie, część dz. nr 33/5
8.	KN	15010	Brokovo Tychnowieckie IV	Brokovo Tychnowieckie, część dz. nr 33/5
9.	KN	15011	Brokovo Tychnowieckie V	Brokovo Tychnowieckie, cz. dz. nr 33/5
10.	KN	15012	Brokovo Tychnowieckie VI	Brokovo Tychnowieckie, cz. dz. nr 33/5
11.	KN	18783	Górki	Górki obręb 010 Górki część dz. nr 82/32
12.	KN	7550	Kamionka	Kamionka dz. nr 48 (część)
13.	KN	11664	Kamionka III	Kamionka część dz. nr 29
14.	KN	10013	Podzamcze	Podzamcze dz. 119/3
15.	KN	9999	Podzamcze II	Podzamcze dz. 109, część dz. nr 110
16.	KN	15468	Podzamcze III	Podzamcze część dz. nr 119/7
17.	KN	16224	Rakowice	Rakowice część dz. nr 126/16
18.	KN	16372	Rakowiec	Rakowiec część dz. nr 606/9
19.	KN	20777	Tychnowy IV	Tychnowy części działek nr 117/3, 117/4, 121 i 122

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MIDAS: <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>, [dostęp: 24.02.2026]

Ponadto, w gminie Ryjewo na północ od obszaru opracowania, w miejscowości Jałowiec tuż przy granicy znajdują się duże pokłady kopalin, w tym m.in. torfów, piasków oraz żwirów. Znajduje się tam 5 terenów górniczych, które posiadają aktualną koncesję na prowadzenie eksploatacji złóż (Ryc. 6).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie CBDG, <https://baza.pgi.gov.pl/geoportal/uslugi/gis>, [dostęp: 24.02.2026]

Powierzchnia gminy Kwidzyn cechuje się zróżnicowanym ukształtowaniem powierzchni terenu. Spowodowane jest to położeniem gminy na styku trzech mezoregionów. Wysokości nad poziomem morza kształtują się w Dolinie Wisły od ok. 7 m n.p.m. do 120 m n.p.m. we wschodniej części gminy (Ryc. 7). Wschodnie rejony cechuje występowanie utworów genezy lodowcowej tj. glin zwałowych oraz piasków żwirowatych. Miejscami występują niewielkie obniżenia w dolinach mniejszych cieków. Na obszarze przebiega naturalnie meandrująca rzeka Liwa, której dolina odznacza się w młodo glacialnych krajobrazie. Z kolei w zachodniej części gminy powierzchnia jest delikatnie nachylona w kierunku Wisły, a bieg Liwy został sztucznie ukształtowany. Została ona wytworzona głównie z mad rzecznych oraz piasków żwirowatych i torfiastych. W rejonie Pastwy i Gniewskiego Pola występują lokalne obniżenia terenu, w których zbiera się woda i są one narażone na wezbrania Liwy.

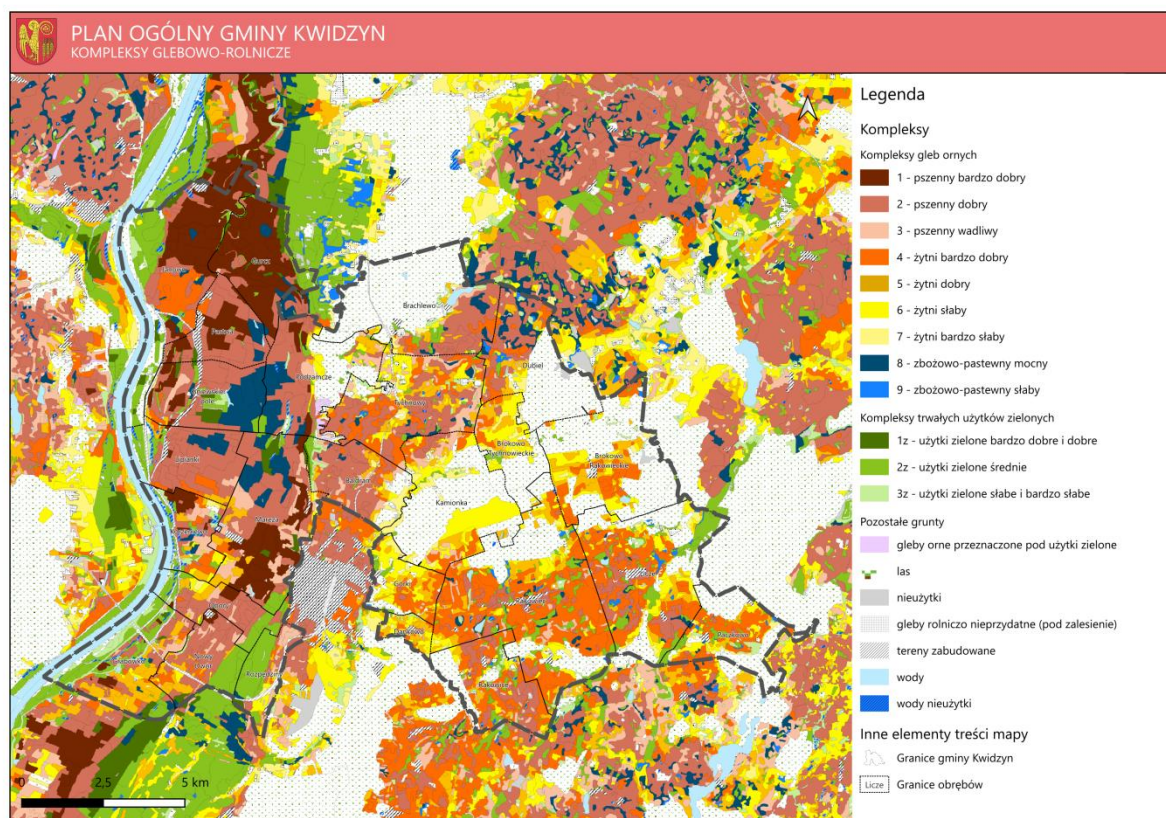

Ryc. 7. Ukształtowanie rzeźby terenu w gminie Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Numerycznego Modelu Terenu, <https://mapy.geoportal.gov.pl/>, [dostęp 12.02.2025]

5.2.3. Gleby i warunki gruntowe

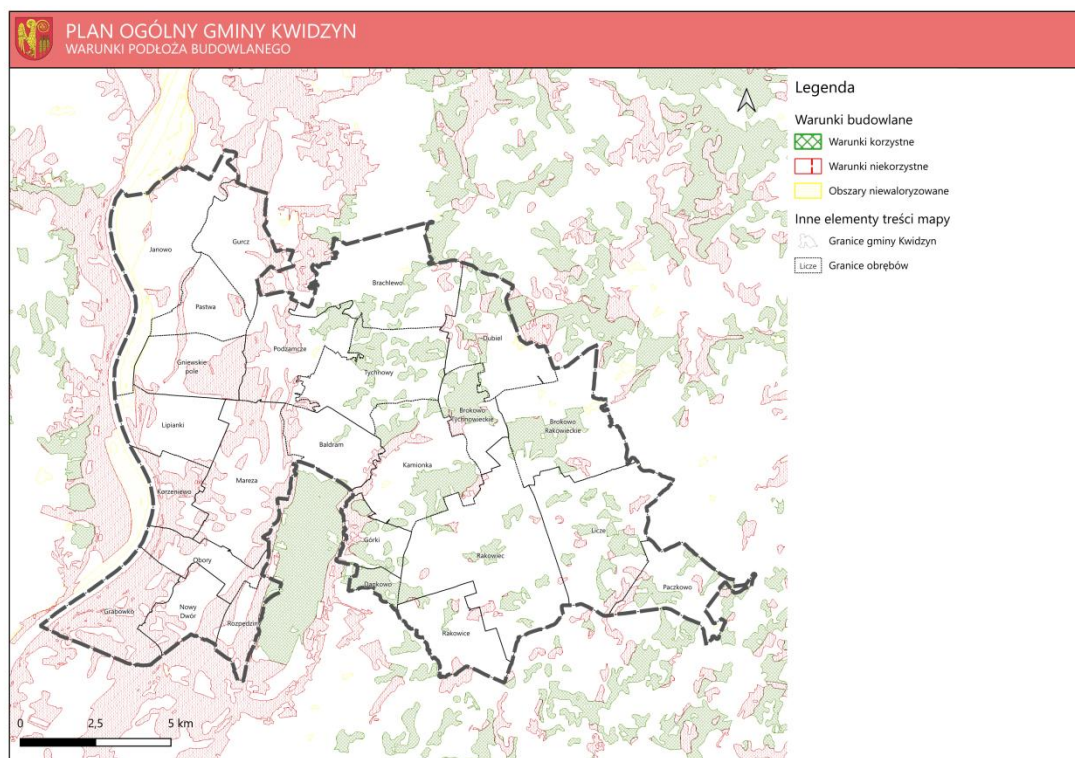
Znajdujące się na terenie gminy gleby można określić jako zróżnicowane, zarówno pod względem jakości oraz genezy powstania. Na zachodzie dominują jednostki grupujące gleby najwyższych klas bonitacyjnych, które stwarzają najlepsze warunki dla rolnictwa (Ryc. 8). Są to głównie mady średnie, ciężkie, miejscami nawet bardzo ciężkie oraz lekkie. Granica w występujących typach gleb przebiega zgodnie ze skarpą. Zachodnie gleby związane są z akumulacją materiału niesionego przez rzekę, natomiast wschodnie gleby brunatne, czarne ziemie oraz płowe powstały zgodnie z naturalnymi procesami glebotwórczymi. Powstały one na glinach średnich, lekkich, piasku gliniastym mocnym, piasku słabogliniastym oraz miejscami na piasku luźnym. Miejscami pojawiają się jednostki gleb organicznych, głównie torfów oraz murszy. Istniejące warunki również stwarzają dobre warunki do prowadzenia działalności rolniczej. Kompleksy żytnie bardzo słabe są niekorzystne do użytkowania rolniczego, dlatego warto rozważyć przeznaczenie ich pod zalesienie. Kompleksy zbożowo-pastewne mocne mogą wskazywać na długotrwałe nadmierne uwilgotnienie oraz lokalne obniżenia terenu.

Ryc. 8. Mapa glebowo-rolnicza na terenie gminy Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://www.geoportal.gov.pl/aktualnosci/mapa-glebowo-rolnicza-w-nowym-schemacie-aplikacyjnym-gml-dla-kolejnych-województw-dostepna-w-pzgik/>, [dostęp: 25.10.2024]

Tereny o korzystnych warunkach podłoża budowlanego to przede wszystkim obszary występowania gruntów spoistych w stanach półzwałym i twardoplastycznym. Natomiast obszary o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo to tereny występowania gruntów słabonośnych, czyli gruntów organicznych, spoistych w stanie miękoplastycznym i plastycznym oraz z wodami gruntowymi znajdującymi na głębokości mniejszej niż 2 m pod powierzchnią terenu (Ryc. 9).

Ryc. 9. Warunki podłoża budowlanego w skali 1:50 000 na terenie gminy Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy geośrodowiskowej Polski (MGŚP II) - warunki podłoża budowlanego 1:50 000, <https://baza.pgi.gov.pl/geoportal/uslugi/gis>, [dostęp: 06.12.2024]

5.2.4. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Kwidzyn znajduje się w przeważającej części w zlewni Zalewu Wiślanego. Ponadto, tereny wzdłuż zachodniej granicy, gdzie biegnie wał przeciwpowodziowy oraz niewielki fragment w południowo-wschodniej części, obejmują zlewnię Wisły. Główną rzeką jest Wisła, której przepływający fragment stanowi jej dolny bieg aż do ujścia, a szerokość rzeki wynosi ok. 400 m.

Innym istotnym ciekim w sieci hydrologicznej gminy jest Liwa, która ma swoje źródło w pobliżu miejscowości Piotrkowo na Pojezierzu Iławskim w województwie warmińsko-mazurskim, natomiast ujście w okolicy wsi Biała Góra w gminie Sztum (województwo pomorskie), stanowiąc prawy dopływ Nogatu. Całkowita długość rzeki wynosi ok. 118 km, w tym ok. 48 km na obszarze gminy. W obszarze opracowania rzekę można podzielić na dwie części. Pierwsza z nich (przebieg wschód-zachód) charakteryzuje się występowaniem licznych meandrów powstających w sposób naturalny. Następnie okala ona miasto Kwidzyn poza obszarem opracowania, po czym w drugiej części (przebieg południe-północ) jest bardziej przekształcona antropologicznie poprzez uregulowanie koryta. Liwa jest również rzeką drenującą, która okresowo może transportować rumoszcz skalny pochodzący z erozji dennej lub bocznej i może stwarzać zagrożenie dla terenów rolniczych w Dolinie Kwidzyńskiej¹⁰. Układ hydrologiczny gminy dopełniają inne mniejsze cieki jak: Cyganka, Wandówka, Dopływ spod Otoczyna, Stary Nogat oraz kanały np. Palemona czy Podlewski.

¹⁰ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Kwidzyn, 2008

Zdj. 1. Kanał Palemona w okolicy Grabówka

Źródło: Opracowanie własne

Do wód powierzchniowych na terenie gminy Kwidzyn zalicza się także wody powierzchniowe stojące stanowiące niewielkie jeziora, które są rozproszone po całym obszarze opracowania. Są to głównie zagłębienia utworzone po działalności lądolodu a także łowiska. Do większych zbiorników należy np. Jezioro Brachlewo. Całą sieć hydrologiczną uzupełniają liczne rowy znajdujące się zwłaszcza w zachodniej części gminy na tarasie zalewowym pomiędzy polami uprawnymi. Występują one również mniej licznie wzdłuż dróg i torów kolejowych.

W granicach gminy Kwidzyn występuje 9 jednostek jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych o zróżnicowanym stanie chemicznym, stanie jakościowym. Stan wszystkich zlewni, dla których istnieją dane został określony jako zły (Tab. 6).

Tab. 6. Stan wód JCWP rzecznych w latach 2014-2019 w rejonie gminy Kwidzyn

Nazwa JCWP	2014-2019		
	Stan		Ocena stanu
	ekologiczny	chemiczny	
Liwa od jez. Liwieniec do ujścia	Słaby	Poniżej dobrego	Zły
Wisła od Wdy do Przekopu Wisły	Zły	Dobry	Zły
Kanał Palemona	Słaby	Poniżej dobrego	Zły
Cyganka	Słaby	Brak danych	Zły
Wandówka	Słaby	Brak danych	Zły
Stary Nogat	Nie można dokonać oceny	Dobry	Brak danych
Nogat Mały	Umiarkowany	Brak danych	Zły
Postolińska Struga	Umiarkowany	Brak danych	Zły
Dopływ z jez. Klasztornego	Nie można dokonać oceny	Brak danych	Brak danych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kart charakterystyki JCWP rzecznych: „Liwa od jez. Liwieniec do ujścia”, „Wisła od Wdy do Przekopu Wisły”, „Kanał Palemona”, „Cyganka”, „Wandówka”, „Stary Nogat”, „Nogat Mały”, „Postolińska Struga”, „Dopływ z jez. Klasztornego”

Największą część gminy zajmuje zlewnia „Liwy od jez. Liwieniec do ujścia”, której stan jest zły, ze względu na występujące związki chemiczne przekraczające normy. W 2021 roku zawartość chromu [Cr] wyniosła 136,1 mg/kg, żelaza - [Fe] 50676 mg/kg, magnezu - [Mg] 3892 mg/kg, cynku - [Zn] 286,1 mg/kg, wapnia [Ca] - 16430 mg/kg, manganu [Mn] – 1156,6 mg/kg, benzo(b)fluorantenu 2,01 mg/kg oraz benzo(a)piranu – 1,59 mg/kg¹¹. Są to znaczące przekroczenia dopuszczalnych poziomów

¹¹ Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., Monitoring osadów dennych rzek i jezior w latach 2020-2021 Zadanie 2B-1.Raport pt. „Stan zanieczyszczenia osadów dennych rzek i jezior w 2021 roku.”

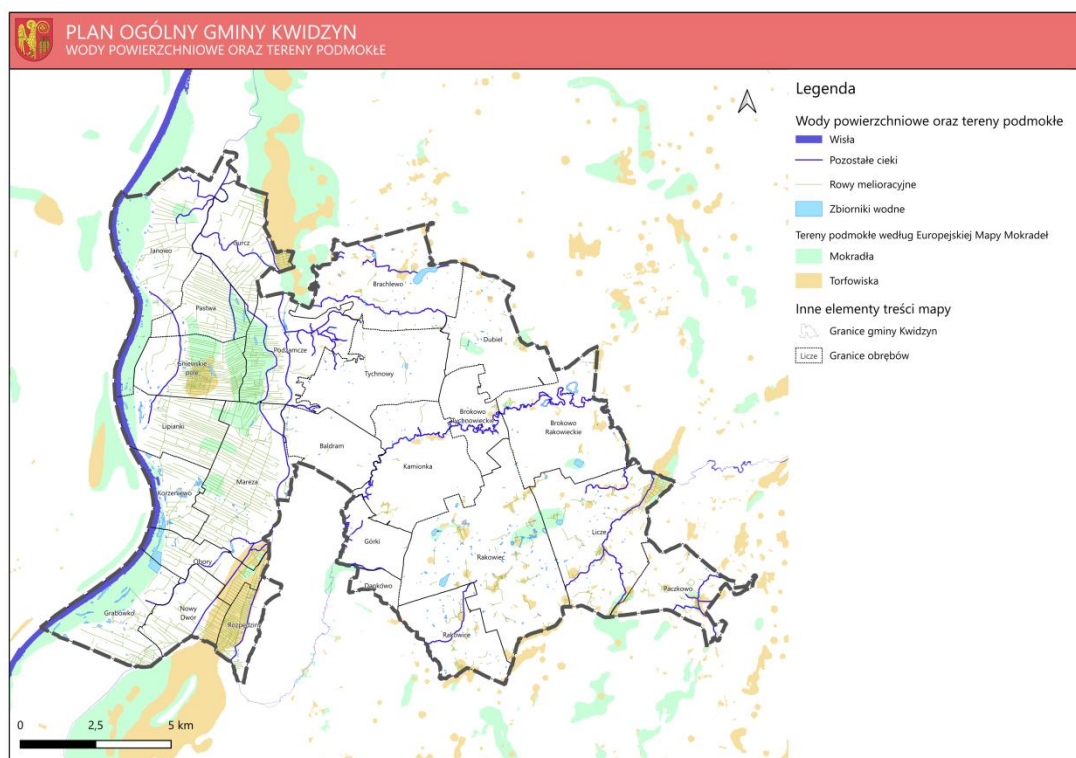
zawartości wybranych związków chemicznych w wodzie. W zależności od wybranej metodyki stan wód w zlewni Liwy od jez. Liwieniec od ujęcia jest oznaczony jako zły (Tab. 7). W pozostałych JCWP rzecznych wody powierzchniowe cechuje zróżnicowany stan ekologiczny i chemiczny. W większości przypadków stan ekologiczny określono jako słaby. Dla JCWP „Wisła od Wdy do Przekopu Wisły” stan ten oceniono na zły, natomiast pozostałe na umiarkowany. W przypadku stanu chemicznego wyniki wykazały stan poniżej dobrego lub dobry na podstawie dostępnych danych. Na podstawie stanu ekologicznego i chemicznego określa się końcową ocenę stanu wód. Dla siedmiu JCWP stwierdzono, że jest ona zła. Jest to konsekwencją zasady klasyfikacji, w której nie bierze się pod uwagę średniej z każdego wskaźnika, natomiast decydujący staje się najgorzej sklasyfikowany element.

Tab. 7. Stan wód w zlewni „Liwa od jez. Liwieniec do ujęcia”

Nazwa JCWP i punkt pomiarowo-kontrolny	Oparta na EQS (GIOŚ 2025)	Bojakowska I., Sokołowska G. (1998, 2001)	D.D. MacDonald, C.G. Ingersol, T.A. Berger 2000, WT-732 2003
Liwa od jez. Liwieniec do ujęcia (punkt Liwa-Piekło)	Zanieczyszczony	Klasa III	Level 4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o., Monitoring osadów dennych rzek i jezior w latach 2020-2021 Zadanie 2B-1.Raport pt. „Stan zanieczyszczenia osadów dennych rzek i jezior w 2021 roku.”

Istotne z punktu widzenia środowiska i różnorodności biologicznej są również tereny podmokłe, bagna i mokradła, a także obszary torfowisk z osadami organicznymi. Wspomniane tereny nie występują zbyt licznie na terenie gminy, natomiast te większe powierzchniowo znajdują się w zachodniej części (Ryc. 10). Ze względu na dość rzadkie występowanie obszarów podmokłych i bagiennych w gminie, istotne jest, aby nie pozwolić na ich ewentualne wysuszenie i zagospodarowanie w innych celach niż przyrodnicze, gdyż są to miejsca o zwiększonej bioróżnorodności.

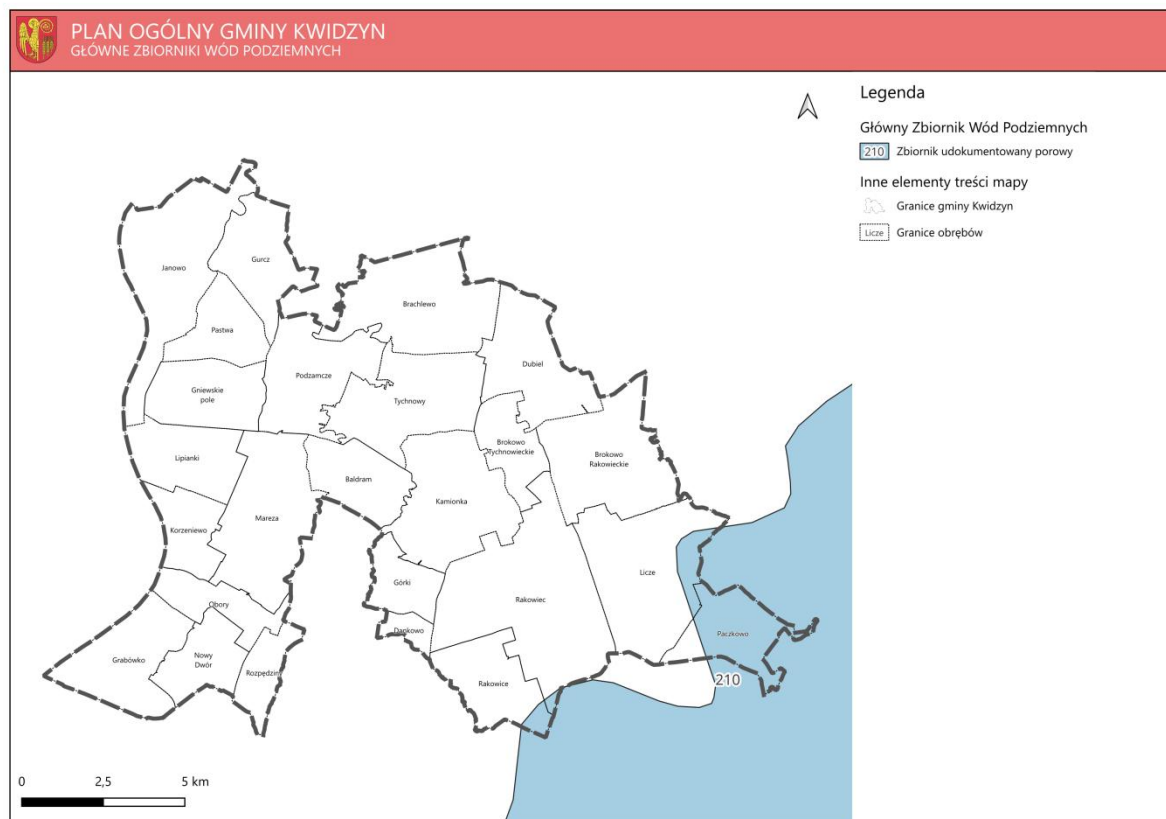
Ryc. 10. Wody powierzchniowe oraz tereny podmokłe w gminie Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k i Europejskiej Mapy Mokradeł (The European Wetland Map – EWM), [dostęp: 02.04.2025]

5.2.5. Wody podziemne

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) stanowią zasoby wód lub mogą też być w przyszłości strategicznymi strukturami zaopatrującymi ludność w wodę dobrej jakości i są istotne dla krajowej gospodarki wodnej. Obecnie w Polsce wyróżniono 163 zbiorniki o łącznej powierzchni 174 284 km², z czego większość z nich (140) została udokumentowana i stanowi główne zbiorniki. Udokumentowano również 20 zbiorników lokalnych. Pozostałe 3 zbiorniki to takie, które zostały wstępnie rozpoznane, lecz ich nie udokumentowano¹².

Południowo-wschodni fragment gminy Kwidzyn znajduje się w zasięgu udokumentowanego porowego GZWP nr 210 „Iława”. Powierzchnia całego zbiornika wynosi 1159 km² (Ryc. 11).

Ryc. 11. Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) w gminie Kwidzyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://baza.pgi.gov.pl/geoportala/uslugi/gis>, [dostęp: 12.07.2024]

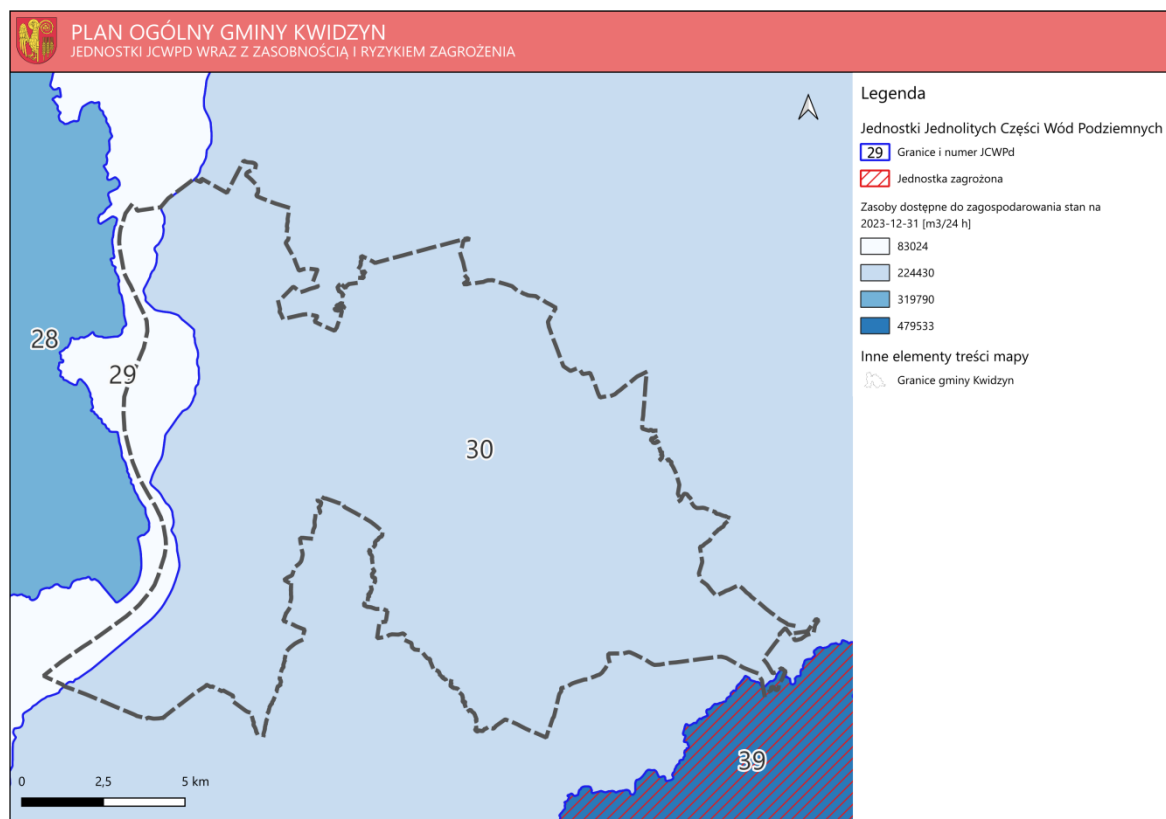
W celu przedstawienia zasobów wód podziemnych posłużono się podziałem na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Ich wydzieleniem, opracowaniami geologicznymi oraz hydrologicznymi zajmuje się Państwowa Służba Hydrogeologiczna. Do jej obowiązków należy również badanie i analizowanie presji pod względem chemicznym jak i ilościowym. JCWPd wydziela się w celu gospodarowania wodami oraz zarządzania nimi w myśl Ramowej Dyrektywy Wodnej¹³.

Gmina znajduje się w zasięgu trzech wydzielonych jednostek JCWPd nr 29, 30 i 39. Największy obszar obejmuje JCWPd nr 30, który stanowi 92,89% powierzchni gminy. Według danych na dzień 31 grudnia 2023 roku zasoby dostępne do zagospodarowania dla całej jednostki wynoszą równo 224 430 m³/24 h. Obszar gminy nie jest zagrożony nieosiągnięciem celu środowiskowego z wyjątkiem niewielkiego

¹² Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, <https://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/ochrona-wod-podziemnych.html>, [dostęp: 12.11.2024]

¹³ Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy, dostęp w: <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html> [dostęp: 30-01-2025]

fragmentu JCWPd nr 39 (Ryc. 12). We wszystkich występujących w granicach gminy JCWPd zarówno stan chemiczny jak i stan jakościowy jest określony jako dobry (Tab. 8).

Ryc. 12. Obszar opracowania planu ogólnego na tle JCWPd wraz z zasobnością oraz ryzykiem zagrożenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://baza.pgi.gov.pl/geoportalu/uslugi/gis>, [dostęp: 12.07.2024]

Tab. 8. Ocena stanu chemicznego oraz jakościowego JCWPd

Numer JCWPd	Stan chemiczny	Stan jakościowy
28	Dobry	Dobry
29	Dobry	Dobry
30	Dobry	Dobry
39	Dobry	Dobry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: PIG-PIB, 2023, Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na 2022 rok

Na obszarze gminy występują następujące główne użytkowe piętra lub poziomy wodonośne:

- czwartorzędowe - zbudowane z holocenich piasków i żwirów rzecznych oraz stożków napływowych Liwy w dolinie Wisły, piasków lodowcowych i wodnolodowcowych zlodowacenia północnopolskiego, piasków i żwirów interglacjału emskiego, pradolinnych piasków i żwirów, w dolinie rzecznej z okresu interglacjału mazowieckiego,
- trzeciorzędowe - zbudowane z piasków neogeńskich i paleogeńskich o miąższości około 50 m. Zwierciadło wody napięte, nawiercone na głębokości 125 - 140 m stabilizuje się na głębokości 30 - 48 m p.p.t. Poziom ten eksploatowany jest na ujęciu komunalnym w Kamionce. Kompleks ten nie występuje w sposób ciągły, brak go w rejonie miejscowości Miłosna - Rozpędziny - Sadlinki, gdzie bezpośrednio pod utworami czwartorzędowymi leżą utwory węglanowo - krzemionkowe zaliczane do górnokredowo - trzeciorzędowego piętra wodonośnego,

- górnokredowo - trzeciorzędowe - występuje w skałach węglanowo - krzemionkowych, wykształconych w postaci piaskowców, szczelinowych wapieni i margli. Strop osadów górnej kredy występuje na wysokości 155 m p.p.m. w Kwidzynie i pochyła się do 195 m p.p.m. na północnym wschodzie. Zasilanie tego poziomu odbywa się przez ascenzję wód z głębszych partii systemu kredowego w strefach nieciągłości tektonicznych bądź drogą przesączania z młodszych poziomów oraz zasilania lateralnego. Z tego poziomu czerpie wodę ujęcie w Kamionce.

Wody gruntowe występują w piaskach wodnolodowcowych z okresu zlodowacenia północnopolskiego oraz w zagłębieniach powierzchni terenu, wypełnionych holoceniowymi namułami i torfami. W dolinach Wisły, Liwy, i innych cieków występują one w holoceniowych piaskach rzecznych, madach i torfach. Przeciętna miąższość tych utworów waha się od 5 do 10 m.

Na terenie gminy istnieją dwa ujęcia wód podziemnych w miejscowości Kamionka i Licze. Jakość wód podziemnych na obszarze gminy jest zróżnicowana. Niewielki fragment wschodniej części gminy zlokalizowany jest w obszarze najwyższej ochrony międzymorenowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) Nr 210 „Iława”¹⁴.

5.2.6. Klimat

Obszar gminy oraz jej okolic znajduje się na granicy dwóch regionów klimatycznych określonych jako region Dolnej Wisły (przeważająca część gminy) oraz Chełmińsko-Toruński według klasyfikacji A. Wosia. Występujące na danym terenie cechy klimatyczne sprawiają, iż granice między sąsiednimi regionami nie są jednoznaczne oraz charakteryzują się dość podobnymi uwarunkowaniami. Mimo, że do tego samego regionu należą także Żuławy Wiślane oraz część Pobrzeża Gdańskiego na północ od gminy Kwidzyn, to lokalnie występują w owych miejscach wyraźniejsze granice pomiędzy innymi regionami klimatycznymi ze względu na ukształtowanie powierzchni i bliskość morza. Porównując cechy klimatyczne w innych obszarach Polski, region, gdzie znajduje się gmina Kwidzyn charakteryzuje się częstym występowaniem pogody chłodnej z dużym zachmurzeniem, lecz bez opadów atmosferycznych. Często występują również przymrozki oraz dni bardzo chłodne z dużym zachmurzeniem bez opadów. Jako najmniej liczne wskazano dni przymrozkowe umiarkowanie zimne, ale również pogodne bez opadów atmosferycznych¹⁵.

Najbardziej zabudowane i zarazem najgęściej zaludnione obszary występują w pobliskim mieście Kwidzyn. Topografia obszarów zabudowanych sprawia, że wykształcają się specyficzne warunki klimatyczne. Charakterystycznym zjawiskiem jest miejska wyspa ciepła. Poprzez działalność antropogeniczną człowieka, gęstą zabudowę i ograniczoną przestrzeń występowania terenów zieleni, obszary centralne miast cechują się wyższą temperaturą powietrza w porównaniu do terenów poza takimi ośrodkami. Ponadto, na terenach gęsto zabudowanych może być zakłócony ruch powietrza poprzez usytuowanie poszczególnych budynków oraz ich wysokość. Mogą one stać się barierą dla wymiany powietrza i pogarszać sytuację aerosanitarną. Na terenach gęsto zabudowanych obserwuje się także szybsze rozpoczęcie procesu wegetacji, który trwa zarazem większą liczbę dni.

Tereny zieleni są ważnym elementem wpływającym na zmianę warunków klimatu lokalnego. Łagodzą one temperaturę powietrza na obszarach zabudowanych i zmniejszają nagrzewanie się powierzchni, np. asfaltu czy ścian budynków, oraz zwiększają wilgotność powietrza. Odminną specyfiką warunków klimatycznych cechują się także obszary w północnym i wschodnim rejonie gminy Kwidzyn, gdzie znajdują się większe skupiska leśne. W pogodne dni w okresie letnim górne części koron drzew nagrzewają się najbardziej pod wpływem padania promieni słonecznych. Chronią one niższe warstwy lasu od nadmiernego ogrzewania, czego konsekwencją jest niższa odczuwalna temperatura powietrza. Sytuacja zmienia się porą wieczorną, kiedy to w lesie jest cieplej ze względu na wolniejsze wypromieniowywanie, w odróżnieniu do szybciej wychładzających się terenów w pobliżu, np. rolniczych i trawiastych. Obszary leśne wykazują również mniejsze amplitudy powietrza, czyli łagodzą

¹⁴ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Kwidzyn, 2008

¹⁵ Woś A., 1993, Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody. Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania nr 20, Polska Akademia Nauk

klimat, ale zjawisko to można zaobserwować tylko w skali lokalnej, w najbliższym sąsiedztwie lasów. Jego natężenie zależne jest od gęstości lasu i jego typu. Rozłożyste korony drzew liściastych będą w większym stopniu chroniły dolne części lasu od przegrzewania niż drzewa iglaste.

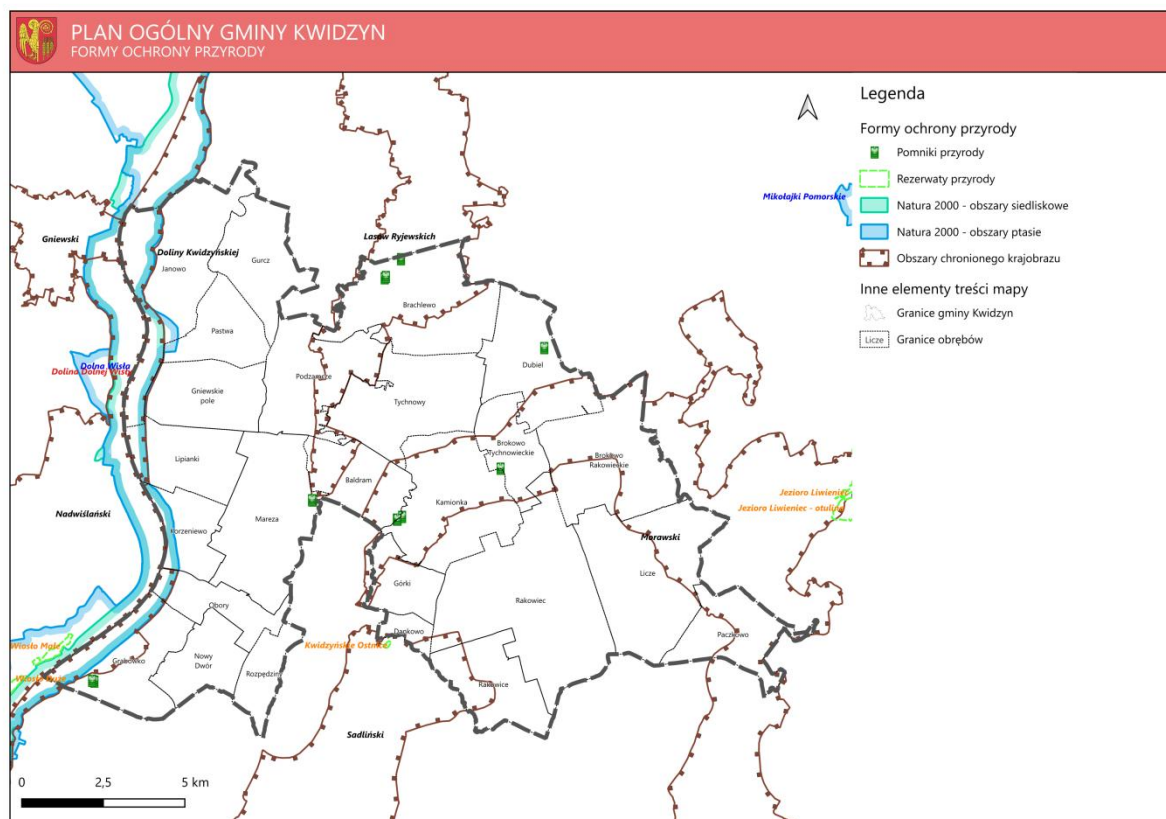
Dużą rolę w łagodzeniu klimatu ma również obecność wód powierzchniowych. W gminie Kwidzyn jest to przede wszystkim rzeka Wisła i Liwa. Wody powierzchniowe w ciepłe i słoneczne dni zaczynają parować, co powoduje zwiększenie wilgotności powietrza. Pozytywnie na klimat lokalny wpływają także zbiorniki wodne w postaci jezior oraz tereny mokradeł, których w gminie jest stosunkowo niewiele. Istotnym z punktu widzenia klimatu staje się ochrona obecnych zbiorników i terenów podmokłych i przeciwdziałanie ich wysychaniu.

5.3. Elementy biotyczne środowiska

5.3.1. Formy ochrony przyrody

Znaczną część gminy Kwidzyn stanowią obszary o szczególnych walorach przyrodniczych (Ryc. 13). Z uwagi na występowanie chronionych gatunków roślin i zwierząt bądź unikalnych siedlisk przyrodniczych, w granicach gminy wyróżniono formy ochrony przyrody należące do katalogu określonego w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody:

- 1 Obszar Natura 2000 (obszary ptasie) – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Wisły”,
- 1 Obszar Natura 2000 (obszary siedliskowe) – Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolna Wisła”,
- 5 Obszarów Chronionego Krajobrazu – Morawski, Sadliński, Nadwiślański (województwo pomorskie), Doliny Kwidzyńskiej, Lasów Ryjewskich,
- 26 pomników przyrody.

Ryc. 13. Formy ochrony przyrody w gminie Kwidzyn i w jej sąsiedztwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie GDOŚ, <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>, [dostęp: 28.07.2025]

Obszary objęte formami ochrony przyrody zlokalizowane są głównie w centralnej i wschodniej części gminy pokrywając się z występującymi tam lasami. Są to Obszary Chronionego Krajobrazu – Morawski

oraz Lasów Ryjewskich. Obejmują one największą powierzchnię ze wszystkich form ochrony przyrody w gminie. Pozostałe formy ochrony przyrody są stosunkowo mniejsze i występują we fragmentach jedynie na granicach gminy. Dolinę Wisły obejmują Obszary Natura 2000 – obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk. Formy te stanowią niezwykle ważne obszary chroniące występującą bioróżnorodność w regionie. W dolinie Wisły siedliska zakładają m.in. łąbędzie nieme *Cygnus olor*, bieliki *Haliaeetus albicilla*, Błotniaki stawowe *Circus aeruginosus*. Poniżej przedstawiono cele ochrony poszczególnych form ochrony przyrody na terenie gminy (Tab. 9.).

Tab. 9. Obszarowe formy ochrony na terenie gminy Kwidzyn i ich cele ochrony

LP.	Forma ochrony przyrody	Nazwa	Cele ochrony
1.	Obszar Chronionego Krajobrazu	Lasów Ryjewskich	Zachowanie w warunkach zrównoważonego użytkowania ekosystemów leśnych oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych, historyczno-kulturowych i rekreacyjnych obszaru
2.		Morawski	Czynna ochrona ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów lądowych, wodnych
3.		Doliny Kwidzyńskiej	Czynna ochrona ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów lądowych, wodnych
4.		Sadliński	Czynna ochrona ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów lądowych, wodnych
5.		Nadwiślański	Czynna ochrona ekosystemów leśnych, nieleśnych ekosystemów lądowych, wodnych
6.	Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000	Dolna Wisła	Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych, m.in. starorzecz i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych, ciepłolubnych śródlądowych muraw napiaskowych, niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie, grądów subatlantyckich i gatunków chronionych
7.	Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000	Dolina Dolnej Wisły	Zachowanie istniejących cennych siedlisk lęgowych i żerowych niektórych gatunków, utrzymanie właściwego stanu ochrony populacji zimującej i utrzymanie liczebności populacji.
8.	Pomniki przyrody	-	Ochrona cennych gatunków drzew.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentów ustanawiających formy ochrony przyrody, planów zadań ochronnych i planów ochrony GDOŚ, <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

5.3.2. Szata roślinna

Szata roślinna na terenie gminy Kwidzyn jest zdominowana przez uprawy rolne. Obszar Powiśla cechuje się płaskim, równinnym ukształtowaniem terenu, małym rozdrobnieniem struktury działek, bogatą siecią hydrograficzną (w tym siecią drenarską), oczkami śródpolnymi oraz niewielką liczbą zadrzewień śródpolnych. Na terenach nieużytkowanych rolniczo pojawia się roślinność segetalna – trawiasta i zielna. Wzdłuż Wisły występują zbiorowiska łągów jesionowo-olszowych, łągów wierzbowych i topolowych, murawy z zawciągiem oraz łąki świeże rajgrasowe. Z kolei wschodnia część gminy charakteryzuje się występowaniem zwartych siedlisk leśnych zbudowanych głównie z sosny, buków i dębów, występowaniem zadrzewień śródpolnych i oczek śródpolnych, zróżnicowaną rzeźbą terenu (z widoczną skarpą dzielącą gminę na dwie części), szeregiem korytarzy ekologicznych przebiegających przez lasy i przedłużonych w szpalerach drzew czy też występowaniem ekotonów (między łąkami a lasami). Wzdłuż drogi przebiegającej przez obręb Mareza (ul. Korzeniewska) oraz miejscowo wzdłuż wału przeciwpowodziowego występuje imponujący starodrzew w postaci szpalerów położony w granicy pasa drogowego (Zdj. 2, Zdj. 3). Wschodnia, naturalna część Liwy i jej dolina jest

gęsto zadrzewiona, głównie sosną, dębem, olchą i brzozą. Lasy i dolina Liwy stanowią ważną rolę w ochronie bioróżnorodności gminy. Ponadto na terenie gminy wskazać można gatunki flory, która wymagają ochrony i są to m.in. salwinia pływająca *salvinia natans*, grązel żółty *Nuphar lutea*, pierwiosnek lekarski *Nuphar lutea*, barwinek pospolity *Vinca minor*.

Zdj. 2. Zadrzewienia przy ul. Korzeniewskiej w okolicach Marezy
Źródło: Opracowanie własne

Zdj. 3. Zadrzewienia wzdłuż wału przeciwpowodziowego
Źródło: Opracowanie własne

5.3.3. Fauna

Obszar objęty sporządzanym planem ogólnym obejmuje zarówno siedliska pospolite, jak i tereny o wysokich walorach przyrodniczych, na których występują gatunki rzadkie i chronione. Tereny pól uprawnych, pomimo ich intensywnego użytkowania przez człowieka, są przestrzenią żerowania i migracji także cennych gatunków zwierząt. Bez wątpienia, na występowanie w gminie Kwidzyn gatunków zwierząt wpływ ma bliskość lasów stanowiących w znacznej części obszary chronionego krajobrazu i tworzące przestrzenne powiązania z terenami o naturalnym charakterze poza gminą. Innym obszarem występowania znacznej liczby gatunków zwierząt są tereny wzdłuż Wisły.

W granicach gminy wyróżnić można np. gatunki lęgowe m.in.:

- Łabędź niemy *Cygnus olor*,
- Bielik *Haliaeetus albicilla*,
- Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*,
- Ohar *Tadorna tadorna*,
- Nurogęś *Mergus merganser*.

Ponadto na obszarze zaobserwowano występowanie kumaka nizinnego *Bombina bombina*, kuliczka pospolitego *Actitis hypoleucos*, brzęczka *Locustella luscinioides* i samotnika *Tringa ochropus*. Niektóre z nich są zagrożone wyginięciem i wymagają ochrony ścisłej, ale występują też całkowicie pospolite gatunki.

W obszarze opracowania nie brakuje również ssaków. Małe ssaki – krety, jeże czy gryzonie, spotkać można też na terenach silniej zurbanizowanych. Spośród większych ssaków obserwuje się m.in. lisy, sarny i dziki.

W granicach gminy najliczniej występują ptaki, w szczególności gatunki typowe dla pól rolniczych i pogranicza rolno-leśnego. Do licznie występujących gatunków należą szpaki, kosy, sójki, bogatki zwyczajne, bażanty zwyczajne, kruki, kuropatwy, cietrzewie oraz bociany białe i czarne. W obszarze

opracowania spotkać można także ptaki drapieżne, takie jak myszołów, jastrząb, bielik, orlik krzykliwy czy kania ruda i czarna¹⁶. Wzdłuż Wisły zaobserwować można także ptaki wodno-błotne, do których zaliczają się m.in. kaczki, łabędzie nieme, błotniaki stawowe, nurogęsi, remizy. Występują również derkacze, ohary, ostrzygojady uznane za gatunki narażone na wyginięcie. Na obszarze Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły” obserwuje się także gatunki zagrożone tj. kulik wielki, ale również te uznane za wymarłe regionalnie np. siewka złota ze względu na brak potwierdzenia lęgów na terenie północnej Polski, choć sądzi się, że mogą występować pojedyncze pary^{17 18}.

5.4. Krajobraz i krajobraz kulturowy

Gmina Kwidzyn jest zróżnicowana pod względem krajobrazowym. Dominujące są przede wszystkim pola uprawne wraz z towarzyszącą zabudową, które podkreślają wiejski krajobraz i charakter gminy. Krajobraz wiejski dopełniają rowy melioracyjne wraz z roślinnością oraz zadrzewienia śródpolne (Zdj. 4.). Ponadto, w centralnej i we wschodniej części gminy występują także rozległe kompleksy leśne o wysokich walorach krajobrazowych, będące w części obszarami chronionego krajobrazu. W gminie zidentyfikowano krajobrazy wodne głównie wzdłuż jezior, mniejszych cieków oraz wzdłuż Wisły (Zdj. 5.). Ze względu na położenie gminy wokół Kwidzyna warto wspomnieć o krajobrazie miejskim, który jest widoczny z wielu części gminy zwłaszcza od strony Powiśla. Dominantą w krajobrazie jest Zamek w Kwidzynie oraz zakład celulozowo-papierniczy. Krajobraz urozmaica również ukształtowanie terenu w formie wzniesień i pagórków związanych z działalnością lądolodu - krajobraz młodoglacjalny (Zdj. 6.).

Zdj. 4. Krajobraz rolniczy Powiśla
Źródło: Opracowanie własne

¹⁶ Nadleśnictwo Kwidzyn, <https://kwidzyn.gdansk.lasy.gov.pl/ptaki-naszyc-pol-i-lasow>, [dostęp: 17.04.2025]

¹⁷ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 25 maja 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003

¹⁸ Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020, Czerwona lista ptaków Polski, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki

Zdj. 5. Tereny wzdłuż Wisły
Źródło: Opracowanie własne

Zdj. 6. Skarpa w rejonie Podzamcza
Źródło: Opracowanie własne

Elementy krajobrazu kulturowego w gminie Kwidzyn stanowią obiekty i obszary zabytkowe oraz dobra kultury współczesnej. Na terenach gminy już w prehistorii, notowano dużą aktywność osadniczą i gospodarczą. Pozostałymi z tamtych epok elementami są m.in. liczne cmentarzyska oraz osady obronne kultury łużyckiej, które odnaleźć można obecnie w Baldramie i Podzamczu. Na terenie gminy Kwidzyn w rejestrze zabytków znajduje się 17 zabytków, a w wojewódzkiej ewidencji zabytków 482 obiektów. Z kolei w Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 601 zabytków, w tym zabytki nieruchome jak i stanowiska archeologiczne. Znaczną część zabytków w GEZ stanowią budynki mieszkalne, mieszkalno-gospodarcze i gospodarcze pochodzące z przełomu XIX i XX wieku. Budynki są najczęściej murowane z cegły licówki z dwuspadowym dachem¹⁹. Budowano również stosując popularną w tamtym regionie konstrukcję szkieletową, czyli tak zwanego muru pruskiego. Miejscami spotkać można drewniane budynki, często w nienajlepszym stanie. Na uwagę zasługuje dawny budynek bosmanatu portu wiślanego z połowy XIX wieku, w którym znajdował się wodowskaz, natomiast obecnie mieści się tam kaplica (Zdj. 7.). Niestety, spójny i czytelny wiejski charakter gminy jest w wielu miejscach zaburzony, między innymi przez elementy infrastruktury technicznej, w tym napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego i najwyższego napięcia, maszty telekomunikacyjne. Na krajobraz dysharmonijnie wpływają również nieużytkowane tereny kolejowe, pokolejowe i towarzysząca im infrastruktura oraz zabudowa. Negatywne oddziaływanie mają też tereny przeznaczone na cele powierzchniowej eksploatacji surowców naturalnych.

Zdj. 7. Dawny budynek bosmanatu portu wiślanego w Korzeniewie
Źródło: Opracowanie własne

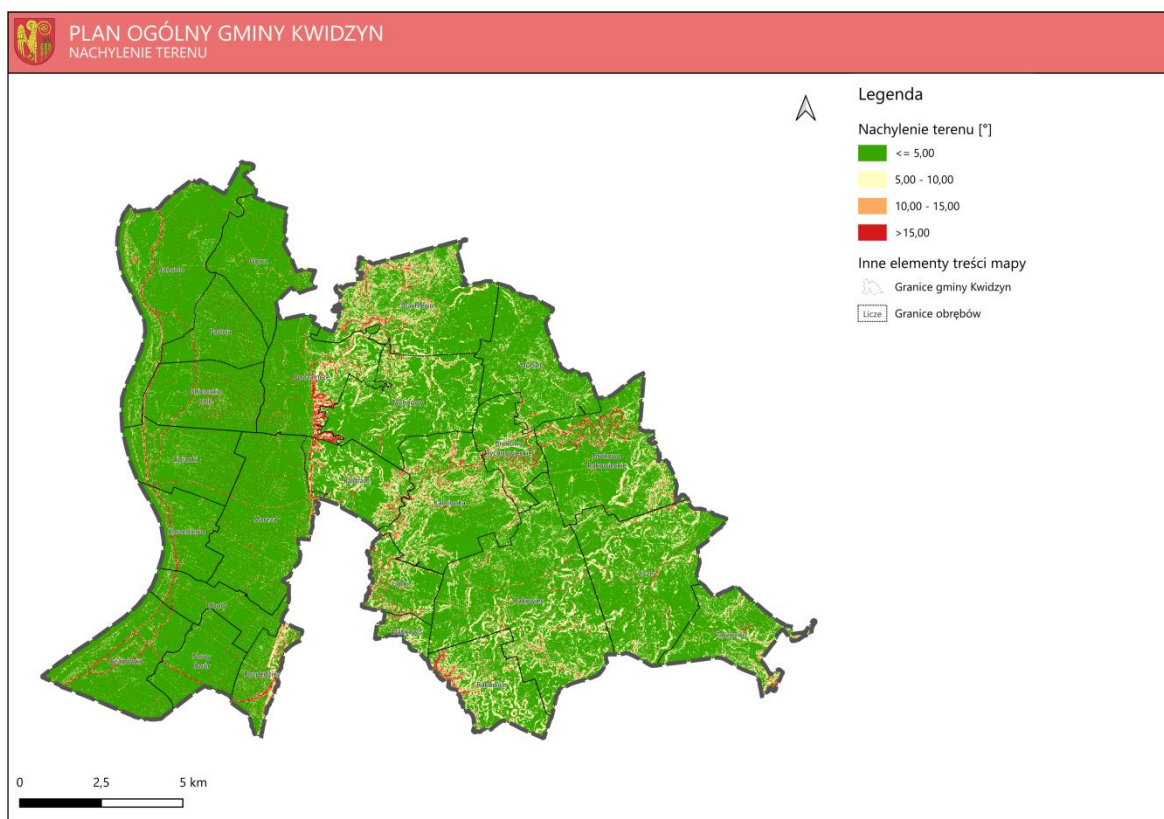
¹⁹ Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Kwidzyn na Lata 2023 - 2026

6. Istniejące zagrożenia dla stanu i funkcjonowania środowiska oraz problemy ochrony środowiska

6.1. Zagrożenie degradacją powierzchni ziemi

Obszar opracowania jest w znacznym stopniu użytkowany rolniczo. Prowadzenie gospodarki rolnej może przyczyniać się do erozji gleb – zagrożenie to występuje szczególnie wiosną, kiedy odsłonięta, pozbawiona roślinności gleba często jest powierzchniowo przesuszona, co ułatwia wywiewanie drobnych cząstek z wierzchnich warstw gleby. Nieprawidłowo prowadzona gospodarka rolna może przyczyniać się też do degradacji gleby na skutek spadku zawartości materii organicznej w glebie, będącej skutkiem wprowadzania monokultur, nadmiernej intensyfikacji rolnictwa czy stosowania środków chemicznych prowadzących do wymierania bezkręgowców niezbędnych dla ochrony żyzności gleb.

Na terenach o nierównej, falowanej rzeźbie terenu zagrożeniem może być również erozja wodna – zmywy powierzchniowe występujące w szczególności na skutek intensywnych bądź długotrwałych opadów lub w okresie roztopów. Na obszarze opracowania zagrożenia ową erozją należy jednak uznać za średnie, choć w niektórych obszarach bywa ono silne. Takimi obszarami są m.in. doliny rzeczne oraz zbocze skarpy dzielącej gminę na dwie części. Zachodnią część gminy cechuje dość płaskie ukształtowanie terenu, w odróżnieniu do części wschodniej na wysoczyźnie, gdzie teren jest bardziej zróżnicowany. Największe nachylenia terenu występują wzdłuż skarpy od Rozpędzin po Podzamcze, które wynoszą miejscowo powyżej 15% a także wzdłuż dolin rzecznych. W większości owe tereny są jednak pokryte zadrzewieniami i zakrzewieniami, które chronią glebę przed erozją (Ryc. 14).

Ryc. 14. Nachylenie terenu w gminie Kwidzyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.geoportal.gov.pl/pl/dane/numeryczny-model-terenu-nrmt/>,
[dostęp: 08.07.2025]

Degradacja powierzchni ziemi może wystąpić również na skutek przekształcenia terenu i zmiany sposobu jego użytkowania. Głównym zagrożeniem w gminie jest rozpraszanie nowej zabudowy na

terenach wcześniej niezainwestowanych obejmujących wysokiej klasy bonitacyjnej grunty rolne. Nowa zabudowa powstaje również u podnóży skarpy w Podzamczu, co wiązać się może z zaburzeniem jej stateczności. Nowa zabudowa zasklepia glebę i prowadzi do jej degradacji, co oddziałuje na lokalną adaptację otoczenia do zmian klimatu.

Działalność człowieka może przyczyniać się też do zanieczyszczenia gleb, spowodowanego emisją szkodliwych substancji bezpośrednio na gleby lub też związanego z zanieczyszczeniem wód czy zanieczyszczeniem powietrza. Zagrożenie zanieczyszczeniami należy rozpatrywać ze świadomością złożonych związków między poszczególnymi elementami środowiska, ich stanem i funkcjonowaniem. W przypadku gminy Kwidzyn należy uznać, że gleby bezpośrednio zagrożone są zanieczyszczeniami o pochodzeniu rolniczym. Szczególnie niekorzystne oddziaływanie może mieć stosowanie azotanów i pestycydów, które cechuje duża trwałość. Występowanie zanieczyszczenia gleb może być związane również z użytkowaniem maszyn rolniczych oraz zabudowaniem gruntów w obszarze opracowania lub rozwojem zabudowy na gruntach sąsiednich, a także z użytkowaniem pobliskich dróg. Samochody wykorzystywane do transportu indywidualnego, w czasie robót budowlanych czy w rolnictwie mogą być źródłem emisji substancji ropopochodnych, zanieczyszczających glebę bezpośrednio lub osiadających na nawierzchniach utwardzonych dróg, parkingów i placów, a następnie spływających z nich na nawierzchnie przepuszczalne lub nieurządzone.

Degradacja powierzchni ziemi związana jest również z rozpoczęciem i prowadzeniem działalności górniczej. Na terenie gminy występują złoża piasków oraz żwirów, których eksploatacja prowadzona jest w sposób odkrywkowy. Wiąże się to ze zmianą dotychczasowego przeznaczenia oraz degradacją środowiska. Bowiem eksploatacja odkrywkowa skutkuje powstaniem wyrobisk, hałd, zniszczeniem gleb oraz zmianą stosunków wodnych w wyniku obniżenia zwierciadła wód podziemnych. W planie ogólnym wyznaczone zostały strefy górnictwa, które w profilu podstawowym dopuszczają teren górnictwa i wydobywania. Z kolei profil dodatkowy strefy umożliwia wprowadzenie wielu funkcji niezwiązanych z górnictwem np. teren zieleni urządzonej, zieleni naturalnej, lasu, wód, które pozwolą na przyszłą rekultywację terenów po zaprzestaniu eksploatacji złóż.

Ponadto, ruchami masowymi ziemi na obszarze opracowania planu ogólnego zagrożone są tereny położone w miejscowości Podzamcze, gdzie występuje osuwisko aktywne okresowo. W najbliższym otoczeniu występują również inne osuwiska, ale obecnie nieaktywne.

6.2. Zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych

Monitoring dla wód powierzchniowych prowadzi się w celu zbadania ich stanu, aby w przypadku wystąpienia przekroczeń pewnych wskaźników, móc prowadzić działania zmierzające do ich poprawy. Powinny one chronić wody przed działalnością antropogeniczną powodującą nadmierną eutrofizację i zasolenie. Pozyskiwanie danych z punktów pomiarowych ma w ostateczności wskazać stan wód, co jest obowiązkiem zapisanym w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Monitoring prowadzony jest dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) w 6-letnim okresie, przy czym obecny przypada na lata 2022-2027.

Obszar gminy znajduje się w granicy 9 zlewni JCWP rzecznych: „Liwa od jez. Liwieniec do ujścia”, „Wisła od Wdy do Przekopu Wisły”, „Kanał Palemona”, „Cyganka”, „Wandówka”, „Stary Nogat”, „Nogat Mały”, „Postolińska Struga” i „Dopływ z jez. Klasztorne”. Niektóre z nich stanowią niewielki fragment gminy. Informacje na temat stanu JCWP, presji determinujących stan wód i oceny ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego zamieszczone zostały poniżej (Tab. 10).

Do czynników determinujących stan wód zalicza się m.in. źródła presji troficznych. W większości są to źródła pochodzenia przemysłowego, źródła bytowe, komunalne, a także spływające wody opadowe z terenów zurbanizowanych. Nie zawsze pochodzą one z obszaru opracowania, ale także mogą mieć swoje źródło poza granicą gminy. Największe ryzyko występowania takich punktów może generować większy ośrodek miejski, jakim jest miasto Kwidzyn. Wymieniono także nawożenie i depozycję. Gmina Kwidzyn w przeważającej części charakteryzuje się wiejskim krajobrazem, gdzie występują tereny

użytkowane rolniczo. Wzrost substancji biogenych, np. azotu czy fosforu, powodować może proces eutrofizacji wód, polegający na zarastaniu wód i zmniejszaniu się ilości tlenu, co wpływa nie tylko na samą jakość wód, ale też na żyjące organizmy wodne.

Dla niektórych JCWP jako źródło presji zasalających stwierdzono eutrofizację. Na terenie gminy niektóre fragmenty cieków cechuje wyprostowane koryto, co jest efektem działalności człowieka. Konsekwencją jest szybszy przepływ podczas wezbrań wody a przy tym niszczeniem ekosystemów. Ponadto, na niektórych ciekach występują budowle piętrzące, które mogą stanowić utrudnienia dla migracji ryb. Na większych rzekach np. Wiśle znajdują się budowle regulacyjne (ostrogi) i wały przeciwpowodziowe. We wszystkich przypadkach stwierdzono, że JCWP są zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego.

Tab. 10. Informacje o presjach determinujących, rodzaju użytkowania obszaru zlewni i ocenie ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego JCWP rzecznych w rejonie gminy Kwidzyn

JCWP „Liwa od jez. Liwieniec do ujścia” (RW2000115229)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	Nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski, Rozproszone - rolnictwo, leśnictwo, punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	6%
Tereny rolnicze	59%
Tereny leśne	33%
JCWP „Wiśła od Wdy do Przekopu Wisły” (RW20001229991)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Nie dotyczy
Główne źródło presji zasalających	Nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Prostowanie koryta - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	3%
Tereny rolnicze	67%
Tereny leśne	10%
JCWP „Kanał Palemona” (RW20001052269)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	Nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe
Główne źródło presji chemicznych	Rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski
Ocena ryzyka	Zagrożona

nieosiągnięcia celu środowiskowego	
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	3%
Tereny rolnicze	60%
Tereny leśne	35%
JCWP „Cyganka” (RW200015522589)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Odływ miejski (wody opadowe z terenów zurbanizowanych) oraz nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone)
Główne źródło presji zasalających	Eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne i rzeki pozostałe
Główne źródło presji chemicznych	Nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	2%
Tereny rolnicze	86%
Tereny leśne	12%
JCWP „Wandówka” (RW200015522549)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Nawożenie i depozycja
Główne źródło presji zasalających	Eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Nie dotyczy
Główne źródło presji chemicznych	Nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	2%
Tereny rolnicze	68%
Tereny leśne	28%
JCWP „Stary Nogat” (RW200010522729)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Nie dotyczy
Główne źródło presji zasalających	Nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Prostowanie koryta - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	Nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	1%
Tereny rolnicze	77%
Tereny leśne	19%
JCWP „Nogat Mały” (RW20001052274)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji	Źródła bytowe i komunalne (rozproszone)

troficznych	
Główne źródło presji zasalających	Nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Prostowanie koryta - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	Nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	2%
Tereny rolnicze	56%
Tereny leśne	41%
JCWP „Postolińska Struga” (RW20001052289)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)
Główne źródło presji zasalających	Eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym)
Główne źródło presji hydromorfologicznych	Budowle piętrzące - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	Nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	1%
Tereny rolnicze	79%
Tereny leśne	20%
JCWP „Dopływ z jez. Klasztornego” (RW2000172968499)	
Presje determinujące stan wód	
Główne źródło presji troficznych	Nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe
Główne źródło presji zasalających	nie dotyczy
Główne źródło presji hydromorfologicznych	prostowanie koryta - rzeki główne
Główne źródło presji chemicznych	nie dotyczy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Zagrożona
Rodzaj użytkowania obszaru zlewni JCWP (% powierzchni zlewni)	
Tereny zurbanizowane	0%
Tereny rolnicze	67%
Tereny leśne	27%

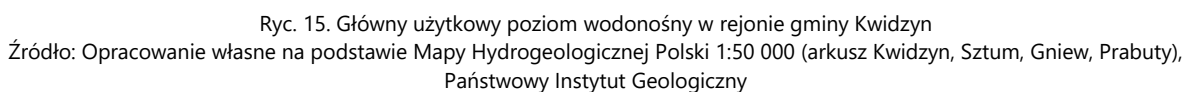
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Kart charakterystyki JCWP rzecznych „Liwa od jez. Liwieńiec do ujścia”, „Wisła od Wdy do Przekopu Wisły”, „Kanał Palemona”, „Cyganka”, „Wandówka”, „Stary Nogat”, „Nogat Mały”, „Postolińska Struga”, „Dopływ z jez. Klasztornego)

Presja na wody podziemne w gminie jest wynikiem działalności człowieka, w tym prowadzenie działalności rolniczej i rozwój zabudowy (w szczególności rozproszonej na terenach, gdzie nie występuje rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna), której funkcjonowanie jest związane z uszczelnieniem powierzchni i emisją zanieczyszczeń. Taka rozproszona zabudowa powstaje przede wszystkim na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Wody podziemne mogą być również narażone na zanieczyszczenia pochodzące m.in. z obiektów stanowiących zakłady usługowe, przemysłowe, produkcyjne, jak i oczyszczalnie ścieków. Za obiekty mogące negatywnie wpływać na stan wód podziemnych należy uznać m.in.:

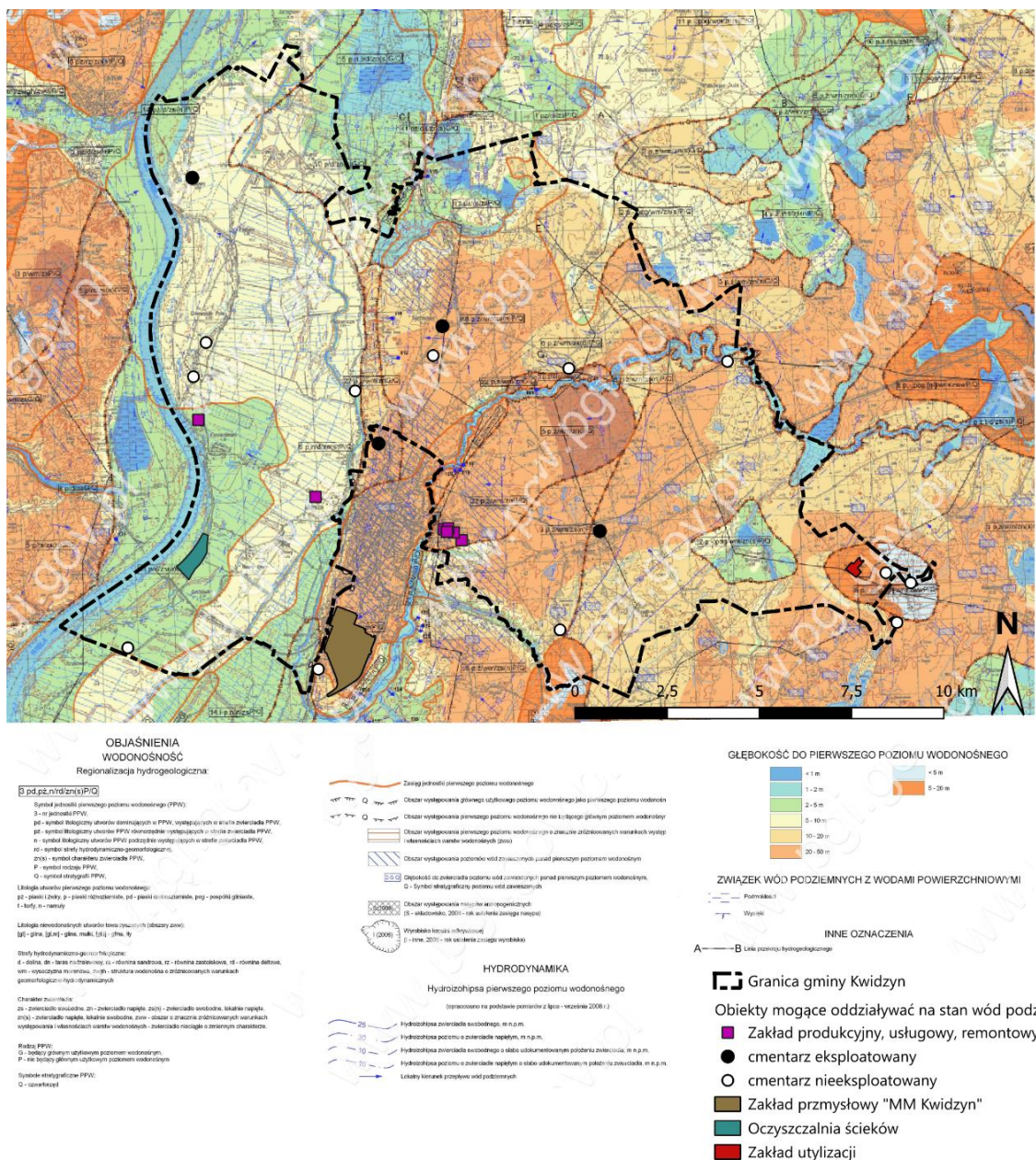
- zakład celulozowy w Kwidzynie poza granicą gminy, lecz w jej sąsiedztwie, który oddziałuje nie tylko w granicy obszaru przemysłowego, ale również może negatywnie wpływać na pobliskie tereny,
- oczyszczalnię ścieków (osadnik), do którego są transportowane zanieczyszczenia poprzez naziemny rurociąg z zakładu celulozy w mieście Kwidzyn,
- istniejące gazociągi wysokiego ciśnienia i ropociągi wraz z tymi projektowanymi,
- zakład utylizacji odpadów w miejscowości Gilwa Mała,
- istniejące i projektowane cmentarze, w szczególności cmentarze wciąż pozostające w użytkowaniu.

Podczas eksploatacji obiektów lub w wypadku ewentualnej awarii metale ciężkie czy inne szkodliwe substancje mogą przedostać się w głąb podłoża i wpłynąć na jakość wód podziemnych, w tym tych pełniących funkcję zaopatrzenia zbiorowego ludności w wodę. Stopień przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych zależy m.in. od składu podłoża, izolacyjności czy głębokości występowania głównego użytkowego poziomu wodonośnego.

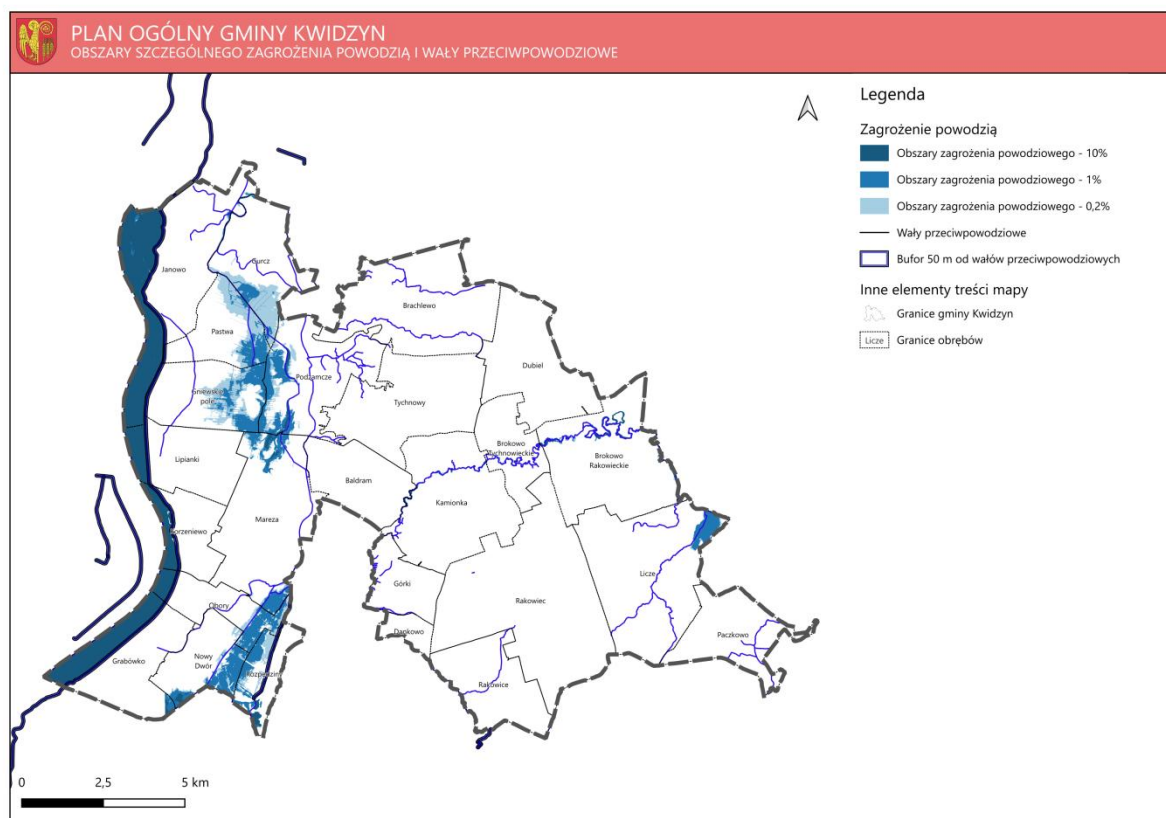
Według map hydrogeologicznych Polski pochodzących z PIG-PIB największy stopień zagrożenia dla wód podziemnych występuje w północnej części gminy, natomiast stopień średni wokół miasta Kwidzyn. Dla pozostałych terenów jest on niski lub bardzo niski. Najwięcej źródeł mogących wpłynąć na zanieczyszczenie wód podziemnych występuje w pobliżu Kwidzyna. Miejscowo wskazane zostały tereny, gdzie wskaźniki jakości wody przekraczają wymagania dla wód pitnych. Wiąże się to z występowaniem np. żelaza, amoniaku czy manganu (Ryc. 15). Zagrożenia zanieczyszczeniem w rejonie cieków wodnych oraz na terenach łąk i pastwisk mogą być związane m.in. z niską głębokością do pierwszego poziomu wodonośnego. Tereny zagrożone w mniejszym stopniu występują przy kompleksach leśnych np. ze względu na mniejszą liczbę ognisk, które mogą powodować zanieczyszczenia oraz w innych rejonach wysoczyzny (Ryc. 16).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapa Hydrogeologicznej Polski 1:50 000 (arkusz Kwidzyn, Sztum, Gniew, Prabuty),
Państwowy Instytut Geologiczny

Wystąpienie powodzi może również spowodować szkody dla środowiska poprzez niszczenie wykształconych dotychczas ekosystemów i bioróżnorodności na skutek przepływu nadmiernej ilości wody (Ryc. 17). Minimalizacja zagrożenia powinna polegać na pozostawieniu owych obszarów w jak największym stopniu jako formy naturalne bez zabudowy i powierzchni utwardzonych, z wysokim wskaźnikiem powierzchni biologicznie czynnej, aby zminimalizować ryzyko nastąpienia wystąpienia powodzi.

Ryc. 17. Mapa zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem wystąpienia 10%, 1%, 0,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Hydrogeoportal ISOK: <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2178,mapa-zagrozenia-powodziowego-mzp>, [dostęp: 12.03.2025]

6.4. Zagrożenia dla klimatu

Coraz częściej odnotowuje się liczbę dni bardzo ciepłych bez opadów w okresie letnim oraz łagodniejsze zimy, co jest związane ze zwiększającą się presją człowieka na środowisko. Rokrocznie średnia temperatura powietrza w Polsce wzrasta. Rosnąca presja antropogeniczna związana z nadmiernym i ekspansywnym rozwojem zabudowy na terenach dotychczas niezagospodarowanych, np. poprzez wydawanie decyzji o warunkach zabudowy w miejscach, na których nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, może doprowadzić do znacznego wpływu na lokalny klimat. Ponadto, potencjalnym zagrożeniem z planistycznego punktu widzenia jest nieracjonalne przypisywanie wskaźników zagospodarowania w dokumentach planistycznych, np. zbyt wysoka nadziemna intensywność zabudowy oraz powierzchnia zabudowy przy małym udziale powierzchni biologicznie czynnej.

Często, aby umożliwić powstanie nowych budynków, należy najpierw przygotować teren pod zabudowę, co może się wiązać z wycinką drzew i zniszczeniem siedlisk. Istniejące rowy melioracyjne lub tereny podmokłe mogą być zakopywane lub osuszane ze względu na prowadzenie nowych inwestycji.

Ponadto, zagrożeniem dla klimatu są źródła zanieczyszczeń pochodzące przede wszystkim ze spalania paliw przez pojazdy oraz spalania materiałów do ogrzewania domów w tzw. kopciuchach – zwłaszcza w okresie zimowym.

Zachodzące zmiany i zagrożenia dla klimatu mogą być niwelowane poprzez wprowadzanie do dokumentów planistycznych odpowiednich zapisów dotyczących, np. wskaźników oraz przeznaczenia terenu, a także poprzez wdrażanie strategii adaptacji do zmian klimatu, gdzie zostaną wymienione działania polegające na zahamowaniu zmian klimatycznych, np. rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.

6.5. Zagrożenia dla flory i fauny

Zagrożenia dla fauny i flory w obszarze opracowania można podzielić na trzy główne grupy. Podstawowe zagrożenia dla gatunków występujących w gminie związane są ze zmianą stanu, sposobu zagospodarowania lub użytkowania obszarów, na których występują. Do kolejnej grupy należą zagrożenia związane z powstaniem barier przestrzennych i zaburzeniem ciągłości lub likwidacją korytarzy i sięgaczy ekologicznych. W trzeciej grupie znajdują się zagrożenia związane z bezpośrednim niebezpieczeństwem dla okazów fauny i flory.

Na obszarze gminy Kwidzyn występują tereny o wyjątkowej wartości przyrodniczej. Najcenniejsze siedliska w gminie mają charakter nietrwały i cechuje je wysoka wrażliwość na przemiany w środowisku. Utrzymanie wielu spośród cennych gatunków roślin i zwierząt, których występowanie stwierdzono na obszarze objętym sporządzanym planem ogólnym, uzależnione jest od zachowania nienaruszalności siedliska. Do tych gatunków należą zwłaszcza te występujące m.in. w starorzeczach i naturalnych eutroficznych zbiornikach wodnych, ciepłolubnych, śródlądowych murawach napiaskowych czy ekstensywnie użytkowanych niżowych łąk świeżych.

Zagrożenie zmianą sposobu zagospodarowania, spowodowaną presją urbanistyczną, dotyczy głównie terenów pól uprawnych, w szczególności w sąsiedztwie miasta Kwidzyn. Najcenniejsze przyrodniczo tereny w gminie są zabezpieczone przed rosnącą presją inwestycyjną przez ich objęcie formami ochrony przyrody, a w szczególności obszarami Natura 2000. Tym nie mniej, powstawanie nowej zabudowy, szczególnie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych może mieć niekorzystny wpływ na ich cele ochrony, w tym na populację zwierząt. Źródłem zagrożenia dla siedlisk o największych walorach przyrodniczych jest nie tylko wspomniany wzrost powierzchni terenów zabudowanych w gminie, ale także sama zmiana charakteru ekotonu, czyli stref przejściowych między ekosystemami, poprzez np. przekształcenie naturalne przekształcenie łąki w tereny zadrzewione.

Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne narażone są na intensywne wysychanie oraz nadmierną eutrofizację. Spływy wód opadowych transportujące związki zawarte w środkach do nawożenia roślin przyczyniają się do zmiany lub zwiększenia występujących pierwiastków. Ponadto, ingerencja w ich układ hydromorfologiczny np. prostowanie koryt rzecznych może wpłynąć negatywnie na stan lub zanik pierwotnie występujących tam siedlisk zwierząt i roślin²⁰.

W przypadku muraw napiaskowych zagrożeniem staje się użytkowanie terenu, w szczególności z zaniechaniem koszenia obszarów i prowadzenia wypasu zwierząt. Prowadzi to do postępowania sukcesji naturalnej oraz powstania nieodpowiednich warunków dla występowania charakterystycznych dla danego terenu gatunków roślin i zwierząt. Niekorzystne dla tych siedlisk są również koszenie lub wypas prowadzony w nieodpowiedni sposób, niezgodny z wytycznymi określonymi dla siedliska. Murawy narażone są na działalność człowieka poprzez wydeptywanie, co może doprowadzić do

²⁰ Załącznik nr 3. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolna Wiśła PLH220033.

niszczenia siedlisk i płoszenia mniejszych zwierząt. Wprowadzenie obcych lub inwazyjnych gatunków roślin wpływa również na pogorszenie stanu muraw²¹.

Na ekstensywnie użytkowanych niżowych łąkach świeżych zagrożeniem dla flory i fauny jest zbyt częste koszenie lub też ich nawożenie. Skutkuje to zmniejszeniem występowania różnych gatunków roślin i ich ujednolicenia oraz zmniejszenia się liczebności zwierząt. Co więcej, zbyt długie pozostawienie łąk może zainicjować zmiany w ekosystemie w wyniku sukcesji naturalnej. Przekształcenie łąk na grunty orne także negatywnie wpłynie na stan flory i fauny, ponieważ będzie się to wiązać z ich zanikiem²².

Do najbardziej trwałych, a równocześnie bardzo wartościowych siedlisk, należą lasy. Obszary lasów, tak jak pozostałe obszary w strukturze przyrodniczej gminy, a zwłaszcza tereny chronione, są jednak zagrożone pojawianiem się i zwiększaniem udziału gatunków obcych i inwazyjnych. Mimo obowiązujących przepisów w tym zakresie, z powodu niskiej świadomości społecznej, gatunki obce mogą być wprowadzane również przy urządzeniu ogrodów przydomowych czy zieleni towarzyszącej obiektom usługowym i produkcyjnym.

Potencjalne zagrożenia dla terenów fauny i flory pól uprawnych wiążą się z intensyfikacją rolnictwa i przekształceniem tradycyjnego krajobrazu rolniczego. W niektórych obszarach gminy stosunkowo nielicznie występują zadrzewienia śródpolne. Ich brak bezpośrednio wpływa na zubożenie gatunkowe roślin dzikich i ograniczenie występowania zwierząt na terenach otwartych. Zadrzewienia śródpolne mogą być siedliskiem, miejscem żerowania i ukrycia ptaków i małych ssaków. Co więcej, brak zadrzewień śródpolnych sprzyja degradacji powierzchni ziemi, która może prowadzić do dalszego zmniejszenia różnorodności biologicznej fauny i flory.

Zagrożeniem dla fauny i flory są także istniejące i projektowane drogi i linie kolejowe, które stanowią istotne, wielkoskalowe bariery ekologiczne i powodują fragmentację terenów otwartych. Ich występowanie znacząco ogranicza przemieszczanie się zwierząt, a nawet może prowadzić do kolizji pojazdów ze zwierzętami. Barierą dla migracji zwierząt są również tereny zabudowane, których dalszy rozwój będzie powodował pomniejszanie ciągłości terenów otwartych. Zagrożenie to występuje w szczególności w pobliżu miasta Kwidzyn oraz na terenach wzdłuż rzek, gdzie rozrastające się obszary zurbanizowane odcinają obszary korytarzy ekologicznych od pozostałych terenów otwartych gminy. Problemem lokalnym są również ogrodzenia stawiane na terenach zabudowanych, utrudniające przemieszczanie się zwierząt, w tym nawet małych ssaków.

Niekorzystnie na faunę i florę mogą oddziaływać też obiekty infrastruktury technicznej. Istniejące napowietrzne linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, w szczególności wysokiego i najwyższego napięcia, są zagrożeniem dla ptaków. Potencjalnym zagrożeniem jest też powstanie obiektów produkujących energię z odnawialnych źródeł – promieniowania słonecznego.

Niezależnie od wprowadzonych rozwiązań szczegółowych, w tym także od utrzymania lub zmiany sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów w granicach gminy Kwidzyn, zagrożeniem dla fauny i flory obszaru jest zanieczyszczenie środowiska. Na roślinność szczególnie niekorzystnie mogą oddziaływać zanieczyszczenia emitowane bezpośrednio do wód i gleb. Zanieczyszczenia mogą nie tylko wpływać na gatunki fauny i flory wrażliwe na zmiany stanu środowiska, ale też przyczyniać się do zmniejszania żyzności gleb, a przez to ograniczać rozwój roślinności.

6.6. Zagrożenie zanieczyszczeniem powietrza

Zanieczyszczenia powietrza to wszystkie substancje w postaci gazów, cieczy lub pyłów, które nie są naturalnymi składnikami lub występują w stężeniu wyższym niż naturalne. Obecnie największymi źródłami zanieczyszczeń są przemysł, transport oraz emisja niska. Z zanieczyszczeniem powietrza wiąże się pojęcie smogu, który powstaje na skutek wymieszania powietrza z zanieczyszczeniami i spalinami.

²¹ Tamże

²² Tamże

Źródłem emisji niskiej (powierzchniowej) są przede wszystkim zanieczyszczenia generowane przez tzw. kopciuchy – zwłaszcza w okresie zimowym. Według stanu na dzień 31.03.2023 r. w gminie Kwidzyn w ramach Programu „Czyste Powietrze” złożono 249 wniosków o dofinansowanie. Zrealizowanych zostało 132 przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości powietrza w gminie. Na realizację programu wypłacono dotacje w wysokości 2 108 770,93 zł²³. W rankingu aktywności prowadzonym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej gmina Kwidzyn uplasowała się na 862 miejscu. Są to dane na dzień 31.12.2023 r.²⁴

Innym źródłem zanieczyszczeń są paliwa spalane przez pojazdy mechaniczne. Przez gminę Kwidzyn przebiegają m.in. drogi krajowe, gdzie natężenie ruchu pojazdów jest największe. Owe drogi skupiają się w mieście Kwidzyn, w którym także infrastruktura drogowa jest bardziej rozwinięta, co skutkuje większą liczbą korków a przez to również zwiększa się emisja spalin.

Gmina Kwidzyn charakteryzuje się znaczną liczbą pól uprawnych dobrej jakości, na których prowadzi się działalność rolniczą. Wszelkie maszyny rolnicze do siania i zbioru plonów również emitują zanieczyszczenia, a wraz z przemieszczaniem się maszyn z pól unoszą się pyły, które są przenoszone w dalsze miejsca, zwłaszcza podczas suchej pogody.

6.7. Zagrożenie hałasem

Hałas to czynnik stresogenny, który przy długotrwałej ekspozycji może powodować m.in. choroby układu krążenia, choroby psychiczne i zaburzenia snu. Ma on negatywny wpływ także na dzikie zwierzęta, dla których również jest czynnikiem powodującym stres i lęk – może zaburzać naturalne cykle życiowe zwierząt, wpływać na zasięg ich terytoriów czy nawet zmniejszać ich rozrodczość.

W gminie Kwidzyn można zidentyfikować kilka źródeł hałasu komunikacyjnego – hałas drogowy, kolejowy i lotniczy. Największą uciążliwością na terenie gminy charakteryzuje się hałas drogowy. Skupia się on w pobliżu dróg krajowych nr 55 i nr 90. Najbardziej narażone są osoby zamieszkujące w pierwszej linii zabudowy od wskazanych dróg. Według danych GDDKiA z 2022 roku imisja hałasu (wskaźnik LDWN) w pobliżu skrzyżowania dróg krajowych nr 55 i 90 może sięgać miejscowo do 80 dB. Według przeprowadzonych badań przez GDDKiA średnioroczne natężenie ruchu wynosi 8000-11999 poj./dobę²⁵. Zgodnie ze streszczeniem dla strategicznej mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa pomorskiego, szacunkową liczbą osób narażoną na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w powiecie kwidzyńskim dla wskaźnika LDWN określa się na 57 osób, a LN na 70 osób. Przekroczenia dopuszczalnych wartości wynoszą 1-5 dB²⁶.

Biorąc pod uwagę planowaną budowę obwodnicy Kwidzyna oraz sposób jej realizacji, należy spodziewać się wzrostu natężenia ruchu drogowego, a w efekcie również poziomu imisji hałasu oraz wpływu na środowisko. Z uwagi na przepisy powszechnie obowiązujące z zakresu ochrony przed hałasem, najprawdopodobniej przy budowie nowych dróg krajowych i wojewódzkich zostaną zastosowane rozwiązania techniczne służące zmniejszeniu oddziaływania hałasu samochodowego na tereny sąsiednie. Ochronie istniejącej zabudowy przed hałasem mogą służyć ekrany dźwiękochłonne oraz wprowadzenie nawierzchni ograniczającej imisję hałasu.

Źródłem uciążliwości hałasowych mogą być również pojazdy użytkujące pozostałe drogi w gminie. Duży obszar gminy, rozproszenie terenów mieszkaniowych, liczba mieszkańców i użytkowników terenu przekładająca się na ogół na wysokość natężenia ruchu drogowego, pozwalają skategoryzować zagrożenie hałasem z dróg gminnych jako stosunkowo niewielkie. Przyczyną niewielkiego i czasowego hałasu mogą być także pracujące na polach maszyny rolnicze.

²³ <https://gminakwidzyn.pl/mieszkancy/ochrona-srodowiska/program-czyste-powietrze.html/>, [dostęp 10.03.2025].

²⁴ <https://czystepowietrze.gov.pl/wazne-komunikaty/ranking-gmin>, [dostęp 10.03.2025].

²⁵ GDDKiA, Strategiczne mapy hałasu 2022, https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gmap=gp0, [dostęp 11.03.2025]

²⁶ <https://www.gov.pl/web/gddkia/strategiczne-mapy-halasu-2022>, [dostęp: 10.03.2025]

Źródłem hałasu mogą być również przebiegające przez obszar gminy linie kolejowe, obsługujące połączenia pasażerskie, skupiając ruch w mieście Kwidzyn. Liczba przejeżdżających przez gminę pociągów wynosi około 38 dziennie dla pociągów pasażerskich²⁷. Należy uznać, że uciążliwości hałasowe związane z ruchem kolejowym są niewielkie, występują okresowo w trakcie przejazdu pociągów przez gminę i najbardziej dotyczą terenów przyległych do torów kolejowych.

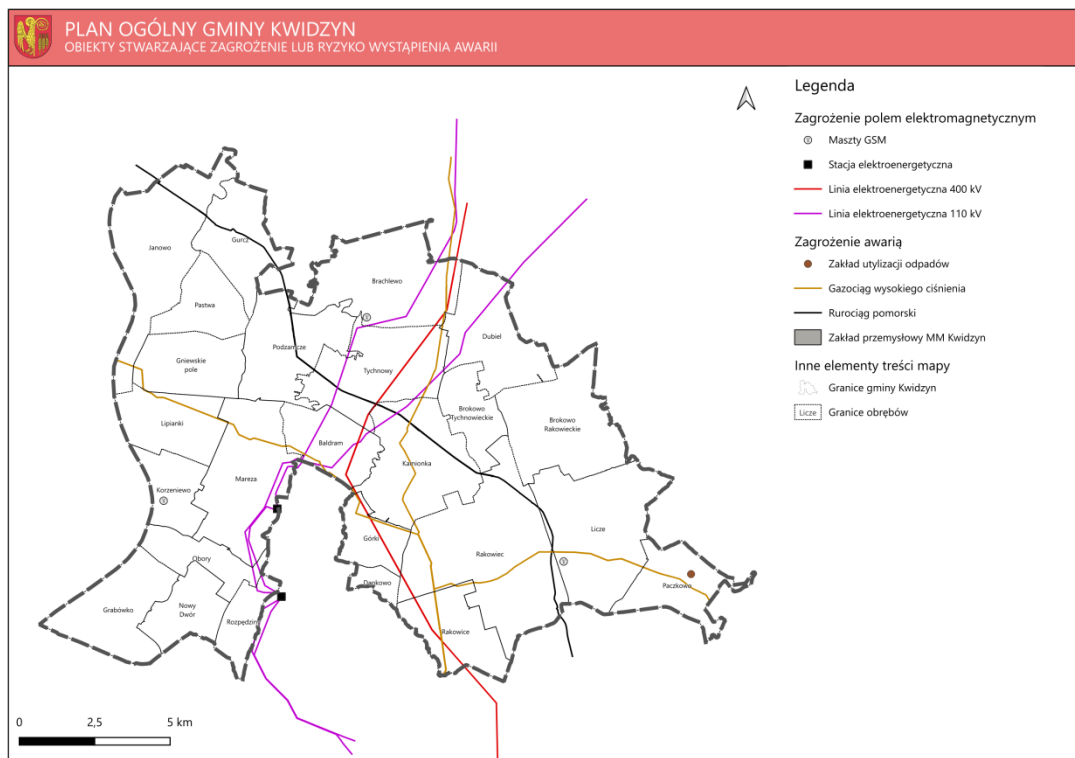
Hałas i ruch kolejowy mogą się nieco zwiększyć w wyniku budowy nowej linii kolejowej, planowanej w związku z budową Centralnego Portu Komunikacyjnego. Zasięg oddziaływania i wpływ tej linii na środowisko będą zależne od jej dokładnego przebiegu i sposobu realizacji. Jednakże, mimo przyszłej budowy nowej linii kolejowej, wciąż nie przewiduje się znacznych uciążliwości związanych z ruchem kolejowym.

Ochrona przed hałasem powinna być realizowana na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących, regulujących kwestie dotyczące norm hałasowych oraz lokalizacji terenów związanych między innymi z mieszkalnictwem oraz pobytem dzieci i młodzieży.

6.8. Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na obszarze opracowania mogą być przede wszystkim napowietrzne linie elektroenergetyczne – przebiegające w granicach gminy linie najwyższego (400 kV) i wysokiego (110 kV) napięcia oraz w mniejszym stopniu linie średniego i niskiego napięcia. Wpływ mogą mieć również stacje GSM. W gminie zinventaryzowano trzy takie stacje w miejscowości Licze, Brachlewo i Korzeniewo. W najbliższym otoczeniu najwięcej masztów GSM zlokalizowanych jest w mieście Kwidzyn. Infrastruktura techniczna w postaci linii napowietrznych znajduje się przede wszystkim w północnej i centralnej części gminy (wokół miasta Kwidzyn), a zwłaszcza w pobliżu miejscowości: Rozpędziny, Mareza, Baldram, Tychnowy, Dubiel i Dankowo. Uwarunkowane jest to zbieganiem się napowietrznych linii do stacji elektroenergetycznych: „Kwidzyn Celuloza” 110/15 kV i „Kwidzyn Północ” 110/15 kV. Linie elektroenergetyczne przebiegają głównie przez grunty orne, łąki, ale również przez niektóre tereny leśne, co może mieć wpływ na środowisko, jak również na zdrowie ludzi w przypadku przekroczenia parametrów zwłaszcza w obecności linii w pobliżu zabudowań (Ryc. 18.)

²⁷ Portal KOLEO <https://koleo.pl/dworzec-pkp/kwidzyn/przyjazdy/> [dostęp: 10.03.2025]

Ryc. 18. Obiekty stwarzające zagrożenie występowania promieniowania elektromagnetycznego lub ryzyko wystąpienia awarii
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych mapowych udostępnionych z powiatowego państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

6.9. Zagrożenie poważnymi awariami

Przez gminę przebiegają drogi krajowe oraz wojewódzkie, które skupiają się w samym mieście Kwidzyn. Owymi drogami porusza się wiele pojazdów, w tym te, które m.in. transportują materiały niebezpieczne. Podczas wypadku pojazdu lub braku szczelności załadunku, transportowane materiały lub substancje mogą skażić pobliskie tereny. W pobliżu granicy gminy zlokalizowane są zakłady przemysłowe „MM Kwidzyn”, gdzie produkowane są produkty celulozowe, opakowania. Zakłady skategoryzowano jako te o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W razie zaistniałej awarii, zanieczyszczenia mogą przedostać się na sąsiednie tereny i je skażyć, w tym te na obszarze opracowania. Natomiast według danych GIOŚ na terenie gminy Kwidzyn nie zidentyfikowano zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej na dzień 31.12.2024 r.²⁸.

7. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego planu ogólnego

Dnia 1 lipca 2026 r., z mocy powszechnie obowiązujących przepisów z zakresu planowania przestrzennego, swoją moc utraci studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kwidzyn. Po utracie ważności studium, do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, nie będzie można wydawać nowych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. W przypadku nieuchwalenia projektowanego planu ogólnego jedynymi dokumentami, na których podstawie będą mogły powstać inwestycje wymagające pozwolenia na budowę lub zgłoszenia, będą decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego, które uzyskano przed 1 lipca 2026 r., oraz obowiązujące plany miejscowe. Nowe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego lub zmiany planów obowiązujących będzie można uchwalić wyłącznie w określonych przypadkach, to znaczy o ile:

²⁸ Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2024 r., GIOŚ

- przed dniem utraty mocy studium ogłoszono o terminie wyłożenia projektu planu miejscowego do publicznego wglądu,
- projekt planu miejscowego dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- projekt planu miejscowego dotyczy wyłącznie lokalizacji inwestycji w zakresie gospodarowania strategicznymi zasobami naturalnymi kraju.

Na terenie gminy Kwidzyn obszary objęte obowiązującymi planami miejscowymi obejmują powierzchnię ok. 2216 ha co stanowi ok. 11% gminy. W związku z powyższym bardzo popularnym instrumentem do realizacji inwestycji stała się decyzja o warunkach zabudowy (tzw. Decyzja WZ). Decyzje takie wydawane są na podstawie innych zasad niż sporządzane plany miejscowe. Gmina np. nie ma możliwości wydania decyzji negatywnej ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, czy środowiskowe (jak np. brak sieci wodociągowej, czy kanalizacyjnej). Popularność instrumentu decyzji WZ spowodowała, że na terenie gminy Kwidzyn wydane zostały liczne decyzje, których realizacja spowoduje znaczne rozproszenie zabudowy, a co za tym idzie zagrożenie dla środowiska. Zabudowa rozproszona, z reguły nie jest przyłączana do gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie uwzględnia lokalnych i ponadlokalnych ciągów przyrodniczych i często wkracza na tereny atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo oraz na obszary o wysokiej bioróżnorodności. Uchwalenie planu ogólnego gminy uporządkuje zasady wydawania ww. decyzji ograniczając możliwość ich wydawania wyłącznie do, wskazanego w POG, obszaru uzupełnienia zabudowy. Co więcej pomimo, że decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego, wydane przed 1 stycznia 2026 r. będą bezterminowe to plan ogólny będzie stanowił podstawę do opracowania nowych planów miejscowych. Uchwalenie planów miejscowych dla obszarów, które obecnie ich nie posiadają zatrzymać może niekontrolowany rozwój zabudowy na podstawie wydanych wcześniej decyzji WZ.

W przypadku nieuchwalenia planu ogólnego gminy Kwidzyn – z dniem 1 lipca 2026 wygaśnie obowiązujące Studium i nie będzie można wydawać nowych decyzji o warunkach zabudowy. Nowa zabudowa będzie mogła się rozwijać na podstawie obowiązujących planów miejscowych głównie w rejonach miejscowości: Baldram, Brokowo, Dankowo, Dubiel, Kamionka, Rakowiec i Tychnowy, a w pozostałych rejonach gminy nowa zabudowa będzie mogła być realizowana wyłącznie na podstawie wydanych wcześniej decyzji WZ. Biorąc pod uwagę wydaną liczbę decyzji o warunkach zabudowy i ich znaczne rozproszenie na terenie gminy Kwidzyn nie będzie to zjawisko korzystne ze względów środowiskowych. Realizacja zabudowy na podstawie decyzji WZ sprzyjać będzie choćby dalszej fragmentacji krajobrazu, ograniczeniu liczby i zasięgu siedlisk, spadkowi bioróżnorodności oraz eliminacji gatunków, a także wzrostowi zanieczyszczeń wód podziemnych oraz niskiej emisji.

Na podstawie decyzji WZ wyznaczane są osiedla zabudowy jednorodzinnej, które zajmują znaczne tereny otwarte. Najwięcej wydano ich w pobliżu największych miejscowości np. Rakowiec, Mareza, Licze, Tychnowy, ale również w Korzeniewie Nowym Dworze, czy Grabówku. Najczęściej dotyczyły one budowy budynku mieszkalnego jednorodzinnego, natomiast na części terenów decyzje WZ wydano m.in. pod budowę farm fotowoltaicznych np. w okolicy miejscowości Bronno, Paczkowo, Pawlice, Rakowieckie Pole i w okolicach Korzeniewa, Grabówka. Decyzje WZ, wydawane w przypadku braku planu miejscowego, ustalane są w oparciu o tzw. analizę sąsiedztwa, z nikłą swobodą decyzyjną po stronie władz gminy. Zabudowa powstająca na ich podstawie polega więc na kontynuacji funkcji i gabarytów zabudowy na działkach sąsiadujących, ale bez możliwości świadomego kształtowania struktury przestrzennej miejscowości. Zdarza się, że w ten sposób powstają chaotycznie rozproszone tereny mieszkaniowe zaburzające ład przestrzenny w gminie. Dodatkowo przy takich inwestycjach gmina ponosi znacznie większe koszty wynikające z doprowadzeniem do działek odpowiednich sieci infrastruktury technicznej, których realizacja jest nieproporcjonalnie droższa niż w zwartych osiedlach.

W przypadku braku uchwalenia planu ogólnego znaczne ograniczenie możliwości sporządzania nowych planów miejscowych lub zmian obowiązujących planów miejscowych jest zagrożeniem dla ładu przestrzennego w gminie. Nie będzie możliwa rewizja charakteru inwestycji planowanych do realizacji na podstawie obowiązujących planów miejscowych lub ważnych decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje o warunkach zabudowy, których ustalenia niejednokrotnie stoją w sprzeczności

z polityką przestrzenną gminy, wyrażoną na przykład w studium, nie będzie można zastąpić planem miejscowym, będącym właściwym narzędziem do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru. Nie będzie możliwa również nawet drobna zmiana warunków realizacji projektowanego przedsięwzięcia, polegająca chociażby na dostosowaniu go do zmieniających się potrzeb przyszłych użytkowników lub na określeniu precyzyjnych, aktualnych wymagań dla inwestycji.

Brak możliwości uchwalania planów miejscowych dla większości terenów w gminie negatywnie wpłynie także na stan ochrony najcenniejszych obszarów i obiektów. Plan miejscowy może określać przeznaczenie nie tylko terenów zabudowanych, ale też terenów otwartych. Jego ustalenia mogą zabezpieczać wybrane obszary przed zabudową, wyznaczać rezerwę terenu pod wody powierzchniowe czy określać charakter terenów zieleni. W planie miejscowym można zawrzeć również inne rozstrzygnięcia, jak na przykład ochronę wybranych drzew lub grup zieleni, obowiązek realizacji nasadzeń przy zagospodarowaniu działki budowlanej czy ciągów zieleni przy budowie dróg. Ponadto, zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustalenie ochrony w planie miejscowym, decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego jest jedną z form ochrony zabytków. W przypadku znaczącego ograniczenia uchwalania planów miejscowych, będącego skutkiem nieuchwalenia planu ogólnego, nie będzie możliwości skorzystania ze wspomnianych narzędzi służących ochronie zabytków i przyrody.

Analizując skutki nieuchwalenia przedmiotowego planu ogólnego należy również pamiętać, że zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy należy do zadań własnych gminy. Według art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należą natomiast m.in. sprawy ładu przestrzennego. Brak dokumentu określającego wytyczne w zakresie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy i brak możliwości uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących zwarte, duże obszary uniemożliwi realizację zadań własnych gminy. Biorąc pod uwagę powyższe, uchwalenie planu ogólnego gminy należy uznać za obowiązkowe i konieczne działanie władz gminy.

8. Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

Jak już wspomniano w rozdziale 4.1., plan ogólny jest dokumentem o wąskim zakresie merytorycznym, który precyzyjnie określono w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w aktach wykonawczych do tej ustawy. Co więcej, szeroki profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych wyznaczanych w planie ogólnym nie pozwala na przewidzenie przyszłego, konkretnego sposobu zagospodarowania terenów objętych sporządzanym dokumentem, w tym rodzaju i charakteru przyszłej zabudowy. Ustalenia planu ogólnego swoim zakresem nie mogą obejmować regulacji szczególnie istotnych dla ochrony środowiska, takich jak: ograniczenia i zakazy w zakresie lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zasady uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną czy zasięg i szczególne zasady zagospodarowania obszarów korytarzy ekologicznych. Ze względu na charakter planu ogólnego nie jest możliwe dokładne określenie wpływu realizacji jego ustaleń na środowisko.

Za podstawowe rozstrzygnięcie przestrzenne, mogące być podstawą do oceny wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, należy uznać rozdzielenie terenów z możliwością lokalizacji zabudowy i terenów przewidzianych do objęcia zakazem zabudowy. Dodatkowo, wpływ na stan ochrony środowiska można przeanalizować na podstawie ustalonych w planie ogólnym wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu. Istotnym wskaźnikiem jest określony w niemal wszystkich strefach planistycznych, z wyłączeniem strefy komunikacyjnej oraz strefy górnictwa (z trzema wyjątkami), minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Nowa zabudowa mieszkaniowa realizowana będzie ze wskaźnikiem wynoszącym w większości stref 40-60% PBC. Takie wskaźniki zapewnią odpowiednie warunki do retencji wody oraz wpłyną pozytywnie na lokalny mikroklimat. W ramach planu ogólnego ograniczono rozwój intensywnej zabudowy ustalając ekstensywne wskaźniki

cechujące się niskim wskaźnikiem powierzchni zabudowy oraz intensywnością zabudowy, poza nielicznymi wyjątkami stanowiącymi strefy gospodarcze i handlu wielkopowierzchniowego w Górkach. Najniższe wskaźniki związane z PBC obowiązują w strefach gospodarczych, usługowych i wynoszą one np. 20%, co wynika również z ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Dokładniejsze rozstrzygnięcia w zakresie przeznaczenia terenów i zasad ich zagospodarowania zostaną ustalone przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których przeprowadzona będzie strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Najważniejsze cechy inwestycji, w tym rozwiązania mające kluczowe znaczenie dla analizy wpływu inwestycji na środowisko, zostaną jednak określone dopiero w projekcie budowlanym.

8.1. Wpływ na warunki życia i zdrowie ludzi oraz dobra materialne

Do zakresu planu ogólnego nie należą rozstrzygnięcia najważniejsze dla ochrony i poprawy warunków życia i zdrowia ludzi. Zgodnie z art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie ogólnym uwzględnia się m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary ograniczonego użytkowania, zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej czy rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu. W sporządzanych dokumentach uwarunkowania te uwzględniane są pośrednio, to jest przez odpowiednie rozstrzygnięcia przestrzenne. W planie ogólnym nie wyznacza się stref ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikających z uwarunkowań, lub linii zabudowy. Ponadto, wyznaczane strefy planistyczne w większości mają szeroki katalog dopuszczalnych funkcji, co utrudnia zidentyfikowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych i zapobieganie im. Plan ogólny nie może również zawierać ustaleń zmniejszających negatywne oddziaływanie inwestycji na tereny sąsiednie czy ograniczeń w zakresie realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko bądź uciążliwości generowanych przez przyszłą zabudowę. Z uwagi na powyższe, określenie wpływu ustaleń sporządzanego dokumentu na warunki życia i zdrowie ludzi jest utrudnione.

W projekcie planu ogólnego przewidziano stosunkowo niewielkie zwiększenie zasięgu terenów zabudowanych. Wyznaczone strefy, w których możliwa jest realizacja budynków, obejmują głównie tereny już zagospodarowane i ich bliskie sąsiedztwo. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową – wielorodzinną, jednorodziną lub zagrodową, w większości tworzą zwarte obszary, ale także te rozproszone, które uwzględniają istniejącą zabudowę. Wspomniane tereny są na ogół oddalone od strefy gospodarczej, obejmującej nową zabudowę produkcyjną. Pozostałe strefy SP znajdujące się przy zabudowie mieszkaniowej obejmują istniejące już budynki produkcyjne. Ze względu na znaczną powierzchnię niektórych terenów przeznaczonych na cele produkcyjne należy uznać, że potencjalna zabudowa, która mogłaby powstać na tym obszarze, stanowić może zagrożenie dla warunków życia i zdrowia ludzi przebywających na pobliskich terenach mieszkaniowych. Wielkopowierzchniowy obiekt produkcyjny, który może powstać zgodnie z projektowanym planem ogólnym, może być źródłem uciążliwości, m.in. hałasowych, świetlnych czy odorowych. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można jednak przewidzieć docelowej funkcji terenu czy charakteru potencjalnej inwestycji. W przypadku realizacji obiektu przemysłowego, ochrona terenów sąsiednich przed uciążliwościami będzie prowadzona na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących. Jeśli planowana inwestycja będzie należała do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zostanie dla niej przeprowadzona oddzielna ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z przepisami z zakresu ochrony środowiska, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może być wymagane również dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Potencjalne zagrożenie dla zdrowia i warunków życia ludzi w gminie może wiązać się z wyznaczeniem strefy handlu wielkopowierzchniowego. W tej strefie w profilu dodatkowym dopuszcza się m.in. tereny usług, składów i magazynów. Bliskość takiej zabudowy może negatywnie wpłynąć na warunki życia nowych mieszkańców. Wspomniane tereny mogą generować hałas, zanieczyszczenia w zależności od rodzaju prowadzonej działalności. Nowe budynki o dużej powierzchni wraz z terenami komunikacji np.

parkingi mogą również być źródłem nadmiernej emisji światła, co może być uciążliwe zwłaszcza w porze wieczornej i nocnej. Rozwój takiej zabudowy doprowadzić może do zwiększenia liczby pojazdów w danych strefach.

Projekt planu ogólnego uwzględnia ograniczenia w zagospodarowaniu terenów związane z lokalizacją cmentarzy i zagrożeniem wystąpienia powodzi. W strefie do 50 m od czynnego cmentarza nie wyznaczono nowych stref planistycznych z zabudową mieszkaniową. W granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie wyznaczono stref planistycznych umożliwiających rozwój nowej zabudowy, ograniczono również obszar uzupełnienia zabudowy, a wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej zwiększono. Ponadto w odległości 12 m od granicy lasu oraz 10 m od granicy terenu kolejowego ograniczono obszar uzupełnienia zabudowy, a w strefach z zabudową mieszkaniową pokrywających się z OUZ wprowadzono strefę zieleni i rekreacji. Wzdłuż istniejących inwestycji liniowych, w tym gazociągu wysokiego ciśnienia, ropociągu lub linii elektroenergetycznych wysokiego i najwyższego napięcia na terenach niezagospodarowanych wprowadzono strefę otwartą oraz ograniczono obszar uzupełnienia zabudowy. Ponadto, istniejące stacje elektroenergetyczne wyznaczone zostały jako strefy infrastrukturalne.

Mimo, że w strefie gospodarczej w profilu podstawowym wymieniono teren produkcji, w którym teoretycznie można realizować teren produkcji energii, w tym teren elektrowni wiatrowej, to biorąc pod uwagę przepisy odrębne w zakresie inwestycji elektrowni wiatrowych, realizacja takich obiektów wymaga odległości nie mniejszej niż 700 m od budynku mieszkalnego. Zatem potencjalna realizacja w strefie SP terenu elektrowni wiatrowej w pobliżu zabudowy mieszkaniowej jest niemożliwa, dlatego nie przewiduje się w tym przypadku negatywnego oddziaływania.

Ponadto, zapisy o lokalizowaniu w strefie sanitarnej od cmentarza m.in. zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów przechowywujących artykuły żywności, studni, źródeł i strumieni służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych nie są możliwe do zawarcia w planie ogólnym ze względu na jego zakres. Takie zapisy będą musiały być zawarte dopiero na etapie sporządzania planu miejscowego. Zatem realizacja inwestycji tego rodzaju w strefach sanitarnych jest niemożliwa i w związku z tym nie przewiduje się w tym przypadku negatywnego oddziaływania.

Ustalenia planu ogólnego należy uznać za wystarczające w odniesieniu do ograniczeń w zagospodarowaniu związanych z możliwością wystąpienia zagrożeń dla warunków życia i zdrowia ludzi, a także ich mienia. Dokładna ochrona tego rodzaju zagrożeniami będzie wprowadzona w wykonaniu przepisów powszechnie obowiązujących oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych na podstawie projektowanego planu ogólnego po jego uchwaleniu.

8.2. Wpływ na bioróżnorodność, faunę i florę

Plan ogólny ma zwięzłą, ściśle określoną formę. Nie można w nim zawrzeć ustaleń szczególnie istotnych dla bioróżnorodności, fauny i flory, takich jak wytyczne w zakresie realizacji ciągów zieleni, ochrony szczególnie cennego drzewostanu, sposobu zagospodarowania terenów zieleni czy nakazu wyposażania ogrodzeń w przepusty, pozwalające na przemieszczanie się małych zwierząt. Tego typu rozstrzygnięcia będą mogły zostać zawarte w planach miejscowych lub tzw. uchwałach krajobrazowych. Zadania planu ogólnego sprowadzają się do ramowego rozstrzygnięcia o przeznaczeniu terenu i podstawowych wskaźnikach zagospodarowania terenu.

W analizowanym planie ogólnym znaczącą większość obszaru gminy wskazano jako strefę otwartą. Co prawda, niska precyzja planu ogólnego nie pozwala na określenie docelowego charakteru terenów otwartych i ich rozdzielenie na pola uprawne, lasy czy zieleń naturalną. Zakwalifikowanie obszaru do strefy otwartej należy jednak uznać za właściwe zabezpieczenie jego funkcjonowania przyrodniczego na etapie sporządzania POG. Projekt planu ogólnego wyklucza spod zabudowy przeważającą część obszaru gminy, chroniąc siedliska i miejsca żerowania zwierząt. Takie rozstrzygnięcie przestrzenne

ponadto sprzyja utrzymaniu możliwości swobodnego przemieszczania się zwierząt i nie dopuszcza do dalszego ograniczania powiązań terenów otwartych z głównymi ciągami ekologicznymi w gminie.

Korzystnie na warunki bytowania i żerowania zwierząt oraz na bioróżnorodność wpływa ustalenie w projekcie dokumentu wysokiego wskaźnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Na stan ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru wpływ ma także projektowany sposób zagospodarowania obszarów objętych formami ochrony przyrody. Do rozstrzygnięć planu ogólnego w ich zakresie odniesiono się w rozdziale 8.3.

Negatywnie wpłyną wyznaczone w strefach otwartych profile dodatkowe dopuszczające teren elektrowni słonecznych oraz biogazowni. Strefy te zlokalizowane są w okolicach Gilwy Małej, co może wpłynąć na stan siedliska i liczebność osobników orlika krzykliwego.

Z uwagi na wąski zakres ustaleń planu ogólnego, wpływ tego dokumentu na bioróżnorodność, faunę i florę jest znikomy. Stwierdza się, że regulacje zawarte w projekcie planu ogólnego gminy Kwidzyn są wystarczające i mogą mieć nieznacznie korzystny wpływ na stan ochrony elementów biotycznych środowiska.

8.3. Wpływ na obszary objęte formami ochrony przyrody, w tym integralność i cel ochrony obszarów Natura 2000, oraz na korytarze ekologiczne

W obszarze planu ogólnego znalazły się liczne obszary objęte formami ochrony przyrody. Większość tych terenów zakwalifikowano do strefy otwartej. Pozostałe strefy wytyczone w granicach form ochrony przyrody obejmują istniejącą zabudowę lub tereny wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na powierzchnię, położenie i obecny stan zagospodarowania tych terenów, nie należy spodziewać się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na cele ochrony obszarów chronionych. W planie ogólnym nie można rozstrzygnąć o charakterze terenów otwartych, dokument ten nie jest więc właściwym narzędziem do wykluczenia bądź przeciwnie, wprowadzenia nakazu zalesienia obszaru lub przeznaczenia gruntów na cele użytków zielonych. Biorąc pod uwagę określany przepisami zakres planu ogólnego, włączenie obszarów Natura 2000 i obszarów chronionego krajobrazu do strefy otwartej należy uznać za wystarczające rozwiązanie w zakresie ochrony funkcji terenu. Zdecydowana większość wskazanych stref otwartych nie ma określonych profili dodatkowych, a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej został ustalony na 80%.

W planie ogólnym przyjęto ekstensywne wskaźniki zagospodarowania dla stref planistycznych w granicach form ochrony przyrody, przy czym ustalono wysoką wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej 80%. Wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy w większości stref ustalono od 0.2 do 0.4. Większe wartości ustalono dla stref w pobliżu miejscowości np. Kamionka, co wynika z ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz analizy istniejącego zagospodarowania. Maksymalną wysokość zabudowy ustalono w większości stref na 9 m, przy czym w pojedynczych strefach wyznaczono wyższe wartości (12-15 m). W przypadku maksymalnej powierzchni zabudowy najwyższe wskaźniki ustalono dla stref gospodarczych w Górkach (50-70%) oraz strefie Infrastrukturalnej w miejscowości Gilwa Mała (85%).

Negatywny wpływ na Morawski Obszar Chronionego Krajobrazu może mieć wyznaczona w jego granicy strefa infrastrukturalna obejmująca Zakład Utylizacji Odpadów w Gilwie Małej. Dla tej strefy ustalono bardziej intensywne wskaźniki zagospodarowania, lecz zgodne z tymi zawartymi w obowiązującym planie miejscowym. Skutkować to może generowaniem hałasu, pogorszeniem stanu powietrza i wzrostu liczby pojazdów, co może negatywnie wpłynąć na występującą florę i faunę a także na pobliski krajobraz.

Negatywny wpływ na cele ochrony form ochrony przyrody mogą mieć natomiast wybrane ustalenia planu ogólnego dotyczące sąsiedztwa tych terenów. Przypuszczalnie niekorzystne może być przeznaczenie na cele eksploatacji surowców naturalnych wybranych działek. Tereny te są niewielkie i w większości już przekształcone. Część obszarów przeznaczono pod wydobywanie w obowiązujących

planach miejscowych. Ponadto, w granicach omawianych terenów zlokalizowane są złoża surowców, które zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska podlegają ochronie, polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalni, w tym kopalni towarzyszących. Czynniki te uzasadniają przeznaczenie tych obszarów na cele eksploatacji surowców. Biorąc pod uwagę obecny sposób zagospodarowania większości z przedmiotowych terenów, umożliwienie wydobywania złóż należy uznać jedynie za podtrzymanie ich obecnej funkcji.

Ponadto, ze względu na wytyczenie w planie ogólnym np. strefy infrastrukturalnej przy Wiśle, stwierdza się ryzyko wystąpienia negatywnego oddziaływania na obszary ptasie i siedliskowe Natura 2000 „Doliny Dolnej Wisły” oraz „Dolnej Wisły” a także na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Doliny Kwidzyńskiej”. Istnieje tu już obecnie zagrożenie związane z funkcjonowaniem istniejącej oczyszczalni ścieków, do której transportowane są zanieczyszczenia z zakładu „MM Kwidzyn”. Rozwój zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru chronionego zwiększa zagrożenie dla stanu jego ochrony m.in. w związku ze zwiększoną liczbą użytkowników terenu, wzrostem natężenia ruchu samochodowego, ograniczeniem swobodnego przemieszczania się zwierząt czy możliwą zmianą stosunków wodnych spowodowaną powstaniem nowych budynków. Należy jednak pamiętać, że zmiana sposobu użytkowania nie dotyczy samego obszaru Natura 2000. Tereny przewidziane do rozwoju zabudowy to głównie obszary już zagospodarowane z zabudową zagrodową lub jednorodziną, cechującą się niższą intensywnością. Z uwagi na powyższe, wspomniane, prognozowane, potencjalne negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 nie będzie znaczące.

Wpływ planu ogólnego na stan i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych należy uznać jako znaczny miejscowo (Górki i Brachlewo) oraz minimalny ogólnie. Korytarze ekologiczne w gminie nie przebiegają wyłącznie terenami leśnymi, ale również gruntami rolnymi w bliskim sąsiedztwie miejscowości zurbanizowanych. Ponad 90% powierzchni korytarzy ekologicznych zostało objęte strefą otwartą, co w sposób znaczący i zdecydowany chroni ich ciągłość oraz zapewnia stałe i niezaburzone funkcjonowanie ekosystemów. Presja inwestycyjna ujawniająca się w postaci stref SP, SH czy też SJ jest nieunikniona i ich funkcjonowanie wpłynie negatywnie na stan struktury przyrodniczej w gminie. Pomimo wyznaczenia ww. stref, nie możemy dokładnie stwierdzić, w jakim stopniu nastąpi fragmentacja struktur przyrodniczych. Ich kształt zostanie określony w ramach sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

8.4. Wpływ na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne

W projekcie planu ogólnego utrzymano obecne przeznaczenie większości terenów w gminie. Przewidziano niewielkie zwiększenie powierzchni gruntów zabudowanych, przeważającą część gminy zachowano jednak jako tereny otwarte. W planie ogólnym nie można określić docelowego sposobu zagospodarowania terenów wolnych od zabudowy – na etapie jego sporządzania nie jest możliwe przewidzenie zasięgu lasów, pól uprawnych, wód powierzchniowych czy użytków zielonych, nie można też dokładnie określić charakteru obiektów, które będą mogły powstać na terenach z możliwością realizacji zabudowy. Z uwagi na powyższe, nie ma podstaw do szczegółowego określenia wpływu ustaleń planu ogólnego na powierzchnię ziemi.

Jedną z nielicznych przesłanek do oceny wpływu uchwalenia dokumentu na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne jest określone w nim przeznaczenie terenu, w szczególności gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych. Z uwagi na występowanie gleb klas I-III na obszarze gminy i ich obecny sposób zagospodarowania, nie jest możliwa kompleksowa ochrona wszystkich kompleksów takich gleb przed przekształceniem. Tym nie mniej, w analizowanym projekcie planu ogólnego na cele zabudowy przeznaczono jedynie nieliczne obszary występowania gruntów klas chronionych. Dopuszczona nowa zabudowa na ogół ma charakter rolniczy, też zagrodowy i towarzyszy istniejącym budynkom lub znajduje się w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Inny aspekt planu ogólnego, którego analiza może być wskazaniem do oceny wpływu dokumentu na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne, to umożliwienie prowadzenia eksploatacji surowców naturalnych. W omawianym projekcie umożliwiono wydobycie złóż surowców naturalnych, występujących na obszarze gminy. Tereny złóż i fragmenty terenów z nimi sąsiadujące włączono do stref górnictwa SG. Wyznaczenie terenów do powierzchniowej eksploatacji złóż bez wątpienia stanowi zagrożenie dla powierzchni ziemi, która zostanie zniszczona podczas wydobycia. Z drugiej strony, dopuszczenie eksploatacji złoża umożliwia racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, a obszary przeznaczone na cele górnictwa mają nieznaczne powierzchnie i już obecnie są znacznie przekształcone. Ponadto, przepisy z zakresu ochrony środowiska obligują podejmującego lub prowadzącego eksploatację złóż do przedsięwzięcia środków niezbędnych do ochrony powierzchni ziemi i prowadzenia sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, dlatego w strefach SG w profilu dodatkowym ustalono m.in. teren zieleni urządzonej, naturalnej, lasu i wód. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, potencjalne negatywne oddziaływanie wyznaczenia stref górnictwa na powierzchnię ziemi uznaje się za nieznaczne, a jednocześnie stwierdza się korzystny wpływ tego ustalenia na zasoby naturalne.

W projekcie planu ogólnego nie można zawrzeć zapisów bezpośrednio służących ochronie powierzchni ziemi czy gleb, takich jak zakazy i ograniczenia w zakresie przekształcenia rzeźby terenu, zasklepienia gleby. Do istotnych elementów, podlegających analizie przy ocenie oddziaływania ustaleń planu ogólnego na stan ochrony powierzchni ziemi, należy jednak również ustalony w nim minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Wskaźnik ten pozwala na określenie maksymalnego udziału powierzchni utwardzonych w zagospodarowaniu poszczególnych działek budowlanych. W omawianym projekcie dla większości terenów przeznaczonych na cele zabudowy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej określono na wysokim poziomie, gwarantującym niski stopień uszczelnienia nawierzchni. Bardziej szczegółowe ustalenia, służące ochronie powierzchni ziemi, będą mogły zostać wprowadzone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W planie ogólnym nie ma możliwości zawarcia również zapisów służących ochronie gleb przed zanieczyszczeniami, brak możliwości wprowadzenia ustaleń odnośnie gospodarki wodno-ściekowej, czy gospodarowania odpadami. W omawianym projekcie planu ogólnego wskazano jednak pod nieznaczny „rozwój” zabudowy głównie tereny położone w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową oraz siecią wodociągową i kanalizacyjną co można uznać za działanie korzystne ze względu na ochronę gleb przed zanieczyszczeniami.

W przypadku planowanej inwestycji należącej do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, której realizacji nie można wykluczyć ustaleniami planu ogólnego, przeprowadzona zostanie odrębna ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z przepisami z zakresu ochrony środowiska, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może być wymagane również dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

8.5. Wpływ na klimat i stan powietrza

Wpływ na klimat, w tym również na stan powietrza wiązać się może z wytyczonymi strefami w planie ogólnym, które dotyczą rozszerzenia obszarów, gdzie może powstać nowa zabudowa mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna. Ze względu na zachodzące zmiany klimatyczne np. wysokie temperatury powietrza i nagle, intensywne opady atmosferyczne, zastosowano w planie ogólnym odpowiednie wskaźniki w strefach planistycznych dotyczące przede wszystkim wysokiej minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Większość terenów w gminie wytyczono jako strefy otwarte, w których zawierają się pola uprawne, istniejące lasy, wody, zieleń naturalną. Ochrona występujących terenów leśnych oraz wzdłuż cieków wpływają pozytywnie na lokalny klimat, w tym warunki aerosanitarnie. Strefy otwarte pozwolą również na zmniejszenie natężenia spływu powierzchniowego i mniejszego nagrzewania się powierzchni. Dodatkowo, w niektórych strefach otwartych w profilu dodatkowym dozwolono lokalizację OZE w postaci terenów elektrowni słonecznej. Na stan powietrza negatywnie mogą wpływać

przede wszystkim wydzielone strefy gospodarcze w Górkach. Z drugiej strony w omawianym projekcie planu ogólnego wskazano nowe, niewielkie tereny zabudowy głównie w rejonach położonych w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową co ogranicza jej rozpraszanie, a więc i ruch samochodowy. W związku z powyższym właściwa lokalizacja terenów pod rozwój zabudowy, w tym również sąsiedztwo istniejącej sieci gazowej sprzyjać będzie ograniczaniu niskiej emisji.

Mimo wydzielenia dużej liczby stref otwartych, w których możliwe są tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, prowadzenie działalności rolniczej powodować może unoszenie się pyłów, zwłaszcza podczas suszy i niewielkiej ilości zadrzewień śródpolnych, co w konsekwencji miejscowo może pogorszyć stan powietrza. Zwiększenie liczby pojazdów osobowych na nowych terenach zabudowy mieszkaniowej, a zwłaszcza handlu wielkopowierzchniowego również wpłynie na stan jakości powietrza.

Ustalenia planu ogólnego nie precyzują dokładnie kwestii związanych z klimatem i stanem powietrza. Zapisy w ramach np. adaptacji do zmian klimatu, zaopatrzenia budynków w ciepło zostaną zawarte w planach miejscowych. Wyznaczone strefy i przypisane do nich wskaźniki nie powinny zatem w negatywny sposób oddziaływać na klimat i stan powietrza w gminie.

8.6. Wpływ na klimat akustyczny

Wpływ planu ogólnego na klimat akustyczny tyczy się głównie z możliwością powstania nowej zabudowy mieszkaniowej, a także usługowej, produkcyjnej i handlu wielkopowierzchniowego w gminie. Imisja hałasu będzie wiązać się przede wszystkim z budową nowych obiektów i infrastruktury towarzyszącej. Zwiększy się również liczba pojazdów osobowych. Znaczny wpływ na klimat akustyczny będą miały tereny w pobliżu miejscowości Górki na wschód od miasta Kwidzyn, gdzie wyznaczono strefy gospodarcze i handlu wielkopowierzchniowego. Imisja poziomu hałasu będzie duża w sąsiedztwie stref komunikacji, które obejmują istniejące linie kolejowe. Zwiększenie natężenia hałasu przewiduje się także wzdłuż projektowanych torów kolejowych realizowanych w ramach Centralnego Portu Komunikacyjnego, ale również wzdłuż planowanej wschodniej obwodnicy Kwidzyna, których nie wytyczano w planie ogólnym (pozostawiono strefę otwartą) ze względu na brak oficjalnego projektu ich przebiegu. Przyszłe zagospodarowanie terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów kolejowych zostanie ustalone w planie miejscowym. Ponadto określone zostaną parametry i wskaźniki zagospodarowania terenu, nieprzekraczalna linia zabudowy oraz wskazać można strefy buforowe ograniczające negatywne oddziaływanie terenów kolejowych.

Do zapisów służących ochronie akustycznej zaliczyć można brak wprowadzenia w strefach profilu dopuszczającego realizację elektrowni wiatrowych na całym obszarze planu ogólnego.

Dla terenów objętych w planach miejscowych zawarte będą przepisy dotyczące dopuszczalnego poziomu hałasu według klasyfikacji rodzaju terenu, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska.

8.7. Wpływ na promieniowanie elektromagnetyczne

Forma planu ogólnego sprawia trudność w określeniu wpływu promieniowania magnetycznego na środowisko. W projekcie rysunku planu nie zawiera się informacji dotyczących szczegółowego przebiegu wszystkich linii elektroenergetycznych czy lokalizacji masztów stacji bazowych, które są źródłem promieniowania. Brak jest również możliwości wprowadzenia zapisów dotyczących obowiązku skablowania wybranych linii. Ponadto tereny infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m², w tym będące źródłem promieniowania elektroenergetycznego, będą mogły być lokalizowane na wszystkich strefach planistycznych. Bardziej szczegółowe zapisy będą zatem zawarte dopiero w planach miejscowych. Wpływ ustaleń planu ogólnego ogranicza się do wytyczenia strefy otwartej na terenach niezagospodarowanych wzdłuż gazociągów wysokiego ciśnienia, ropociągu czy linii elektroenergetycznych wysokiego i najwyższego napięcia oraz strefy infrastrukturalnej, na której

znajduje się stacja elektroenergetyczna, wpłynie to ograniczenie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym na terenach, na których możliwa będzie zabudowa.

8.8. Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Uchwalenie planu ogólnego może mieć wpływ na wody powierzchniowe i podziemne. Nie da się jednak przewidzieć, jakie dokładnie przeznaczenie będzie miał teren w wyznaczonej strefie w profilu dodatkowym. Przykładowo, wody podziemne i powierzchniowe zlokalizowane w strefie gospodarczej lub w jej sąsiedztwie mogą być w znaczny sposób narażone na pogorszenie ich stanu ze względu na potencjalne ryzyko wystąpieniem awarii oraz zanieczyszczenia, które mogą przedostać się w głąb gruntu lub być przenoszone poprzez spływ powierzchniowy do pobliskich rowów czy cieków. We wspomnianej strefie możliwa jest realizacja m.in. terenu produkcji, komunikacji, zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej, ale również usług, terenu zieleni naturalnej, lasu, wód. Plan ogólny nie przesądza również o konkretnej lokalizacji zabudowy czy ustaleń np. w zakresie odprowadzania ścieków, kanalizacji deszczowej, gdyż takie zapisy będą zawarte w planach miejscowych. W omawianym projekcie planu ogólnego wskazano pod nieznacznym „rozwoj” zabudowy głównie tereny położone w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową oraz siecią wodociągową i kanalizacyjną co można uznać za działanie korzystne ze względu na ochronę wód przed zanieczyszczeniami. Aby zapobiec szybkiemu spływowi powierzchniowemu z transportowanymi zanieczyszczeniami do wód powierzchniowych z powierzchni utwardzonych i nieprzepuszczalnych, starano się również dopasować odpowiedni minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla wyznaczonych stref.

Plan uwzględnia również ujęcia wód na terenie gminy, które objęte są strefą ochrony bezpośredniej. Wytyczenie strefy infrastruktury w pobliżu ujęć wód zabezpieczy je przed ewentualnym zabudowaniem. Ponadto, wytyczenie stref planistycznych o konkretnym, nieuciążliwym dla wód podziemnych przeznaczeniu, nie dopuści do ich pogorszenia stanu.

Zbyt ogólne ustalenia planu nie pozwalają zatem na stwierdzenie w pełni wpływu na wody podziemne i powierzchniowe. Wyznaczone strefy np. gospodarcza, produkcji rolniczej czy usługowa w porównaniu z innymi strefami mogą bardziej na nie oddziaływać. Rozstrzygające będą zatem ustalenia zawarte w planach miejscowych, w tym m.in. lokalizacji inwestycji mogących potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Większość obszaru gminy Kwidzyn stanowią jednak strefy otwarte, gdzie obecnie użytkowane grunty orne mogą być zachowane pod prowadzenie działalności rolniczej. Wpływać to może na spływy substancji biogennych, takich jak fosfor i azot używanych w nawozach roślinnych do pobliskich wód powierzchniowych. Natomiast na pozostałych terenach w strefie otwartej możliwe jest ich przeznaczenie m.in. pod tereny lasów, zieleni naturalnej, wód. Wyznaczone strefy i wskaźniki nie powinny więc przyczynić się do zwiększenia ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego, które i tak wskazano jako zagrożone.

8.9. Wpływ na krajobraz i krajobraz kulturowy

Plan ogólny nie jest w stanie w pełni określić wpływu na krajobraz w gminie poprzez szeroki zakres wyboru terenów funkcjonalnych w profilu podstawowym i dodatkowym. Poprzez to nie da się jednoznacznie przewidzieć przeznaczenia terenów. Dodatkowo w kwestii krajobrazu w planie ogólnym nie wyznacza się np. przebiegu sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych czy linii zabudowy, które kształtują sytuowanie budynków. Ustalenia planu ogólnego nie przesądzą jaka zieleni będzie stosowana po realizacji inwestycji. Nie mniej jednak, na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego, mogą zajść zmiany w krajobrazie poprzez wytyczenie stref planistycznych, zwłaszcza strefy handlu wielkopowierzchniowego, gospodarczej czy górnictwa.

Przy projektowaniu planu ogólnego istotnym dokumentem mającym wpływ na kształt i rozmieszczenie stref miał Audyt Krajobrazowy Województwa Pomorskiego. Stopień ogólności POG pozwolił na uwzględnienie wniosków i rekomendacji zawartych w Audycie (w tym krajobrazów priorytetowych) przede wszystkim poprzez ustalenie stref zgodnych z określonym w Audycie typem i podtypem krajobrazów.

Uwzględnione wnioski i rekomendacje:

- zachowanie i kształtowanie spójności regionalnego systemu ekologicznego, w tym zapewnienie ciągłości i trwałości systemu przyrodniczego, w skład którego wchodzi utworzone obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych,
- zachowanie i odtwarzanie ciągłości istniejących elementów miejskich systemów przyrodniczych i terenów aktywnych biologicznie z regionalnym systemem ekologicznym,
- bezwzględne zachowanie trwałości gruntów leśnych, łąk i pastwisk, pól uprawnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki przyrodniczej i krajobrazowej danego obszaru polegające na bezwzględnym stosowaniu i egzekwowaniu zakazów wynikających z dokumentów stanowiących oraz planów ochrony i planów zadań ochronnych form ochrony przyrody, a w szczególności rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i obszarów Natura 2000,
- ochrona trwałości ekosystemów wodnych i błotnych poprzez wykluczenie ich z zagospodarowania,
- zachowanie pozostałości naturalnych ekosystemów i ich ochrony planistycznej jako cennych obiektów ochrony różnorodności biologicznej zapewniających trwałość ekosystemów (w szczególności terenów podmokłych, łąk dolinnych i śródleśnych, zadrzewień śródpolnych, starorzeczy i oczek wodnych) – nie objętych dotychczas ochroną prawną,
- zachowanie w stanie naturalnym terenów podmokłych i mokradłowych, w tym ekosystemów łąkowych w obrębie dolin rzecznych i teras zalewowych - jako regulatorów warunków hydrologicznych, klimatycznych i ekologicznych środowiska oraz elementów naturalnej retencji wód,
- zachowanie i odtwarzanie ekotonów brzegowych jako stref buforowych w postaci pasów zieleni redukujących dopływ zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego oraz bytowego oraz obudowy biologicznej cieków i zbiorników wodnych, ograniczających spływ zanieczyszczeń do wód powierzchniowych,
- pierwszeństwo wykorzystania obszarów istniejącego zagospodarowania oraz ograniczanie rozwoju osadnictwa na terenach otwartych,
- kształtowanie zwartych przestrzennie jednostek osadniczych,
- krystalizacja sieci osadniczej, w szczególności na obszarach rozproszonej, monofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej,
- wprowadzanie zieleni osłonowej dostosowanej do uwarunkowań siedliskowych obszaru wokół obiektów wpływających na negatywny odbiór krajobrazu,
- harmonijne kształtowanie zagospodarowania przestrzennego i struktur przestrzennych obszarów i obiektów o wartościach historycznych i kulturowych oraz ich otoczenia z zachowaniem zgodności z cechami i wartościami krajobrazu kulturowego,
- nielocalizowanie farm wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych w krajobrazie priorytetowym wraz z towarzyszącą infrastrukturą, za wyjątkiem instalacji spełniających kryteria mikroinstalacji fotowoltaicznych (zgodnie z ustawą OZE),

Działania podejmowane w planie skupiały się m.in. na ograniczaniu zmiany zagospodarowania istotnie ważnych terenów otwartych, ochronie gruntów rolnych i leśnych, ochronie wód powierzchniowych, tworzeniu zwartych przestrzennie jednostek osadniczych oraz odpowiedniej ekspozycji obiektów cechujących się wysokimi wartościami krajobrazu kulturowego poprzez ustalenie zasięgu odpowiednich stref dopuszczających lub zakazujących zabudowy oraz poprzez określenie odpowiednich wskaźników, w tym maksymalnej wysokości zabudowy.

Największe zmiany w krajobrazie gminy spowodować może realizacja inwestycji w miejscowości Górki, które zaburzą naturalnie występujący krajobraz wiejski. Inne zmiany wiążą się z wyznaczeniem nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową w ramach uzupełnienia luk w zabudowie. Poza wyżej wymienionymi zmianami plan ogólny nie wpłynie negatywnie na krajobraz w gminie.

8.10. Wpływ na zabytki i dobra materialne

Wyznaczając strefy w planie ogólnym brano pod uwagę obiekty i obszary zabytkowe poprzez wprowadzenie odpowiednich stref planistycznych, w tym również określenie odpowiednich wskaźników zabudowy, służących ochronie występujących zabytków oraz ich funkcjonowaniu. W zależności od charakteru obszarów i obiektów np. dla zabytkowych parków wyznaczono strefy zieleni i rekreacji o wysokim wskaźniku minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Inne wskaźniki zawarte w planie ogólnym to np. dopasowana do obiektu maksymalna wysokość zabudowy, wyznaczenie stref SN lub SO w pobliżu obiektów zabytkowych, co pozwoli na ich lepszą ekspozycję, a także ochroni je przed potencjalnym zasłonięciem przez nową zabudowę. W ramach zabezpieczenia zagospodarowania terenów zabytkowych ograniczono w nich obszar uzupełnienia zabudowy.

Dla stref planistycznych obejmujących obiekty i obszary zabytkowe określono odpowiednie wskaźniki zagospodarowania, co wynika z ustaleń obowiązujących planów miejscowych i analizy istniejącego zagospodarowania. W celu wyeksponowania obiektów zabytkowych, dla pobliskich obszarów stanowiących parki przypałacowe lub dworskie, określono wysoki minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej sięgającej 60-70% w zależności od strefy. Dla historycznych, zabytkowych cmentarzy w ustalono wskaźnik PBC 40%. Wyższe wskaźniki powierzchni zabudowy ustalono dla strefy gospodarczej (50-60%) i usługowej (50%).

Biorąc pod uwagę wyznaczone strefy w planie ogólnym, nie przewiduje się negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne. Plan ogólny nie przesądza jednak o dokładnym przeznaczeniu konkretnego terenu, lecz daje możliwość realizacji inwestycji zgodnych z profilem podstawowym i dodatkowym. Ponadto, w dokumencie nie ustala się kwestii w zakresie np. remontu, rozbudowy czy fizjonomii zabudowy. Ich ochrona nastąpi na etapie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

8.11. Podsumowanie przewidywanego wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

Ze względu na fakt, że plan ogólny jest dokumentem, którego głównym celem jest ustalenie najważniejszych założeń struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, a nie określenie konkretnych, szczegółowych ustaleń i zasad zagospodarowania dla poszczególnych terenów to powyższe podejście do formułowania ustaleń planu ogólnego sprawia, że jest to dokument o wąskim zakresie merytorycznym i niskiej precyzji, a także alternatywnym charakterze ustaleń w zakresie funkcji, znacząco odbiegający charakterem i zawartością od wcześniej sporządzanych dokumentów planistycznych takich jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, czy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie zapisów planu ogólnego niemożliwe jest jednoznaczne określenie docelowego przeznaczenia i sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów.

W planie ogólnym nie określa się również dodatkowych zasad realizacji przyszłych inwestycji, takich jak ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, ograniczenia i zakazy w zakresie inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czy wytycznych w zakresie wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną.

Ponieważ stopień szczegółowości niniejszej prognozy dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu, to jako podstawę do analiz prowadzonych w prognozie przyjęto przede wszystkim: zasięg i profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń dla obszarów objętych formami ochrony przyrody, rozgraniczenie terenów, na których możliwa będzie realizacja zabudowy i terenów otwartych

z zakazem zabudowy, zasięg obszaru uzupełnienia zabudowy jako obszaru, na którym realizowana w przyszłości zabudowa będzie mogła powstawać na podstawie decyzji WZ.

W związku z powyższym, w niniejszej prognozie, zwrócono szczególną uwagę na fakt, że przeważającą część gminy stanowią strefy otwarte – tereny otwarte z zakazem zabudowy obejmujące m.in. pola uprawne, istniejące lasy, wody, czy zieleń naturalną. Strefę tę wyznaczono m.in. na terenach obszarów Natura 2000 oraz na przeważającym obszarze innych form ochrony przyrody, w zasięgu korytarzy ekologicznych, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią i w innych rejonach gminy, gdzie wskazane było wprowadzenie ograniczeń w rozwoju zabudowy ze względu na ochronę środowiska, w tym zdrowia i życia ludzi. Wyznaczenie stref otwartych wpłynie pozytywnie również na ochronę obszarów objętych formami ochrony przyrody, zachowanie korytarzy ekologicznych, ochronę bioróżnorodności, fauny i flory, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, krajobrazu, czy klimat i stan powietrza.

Z drugiej strony plan ogólny gminy Kwidzyn wskazuje różne strefy, w tym strefę usługową, gospodarczą, czy wielofunkcyjne strefy z zabudową mieszkaniową, w których zakłada się możliwość lokalizacji budynków lub obiektów i urządzeń, w tym infrastrukturalnych, których realizacja zawsze powodować będzie negatywny wpływ na środowisko. Największy, negatywny wpływ na środowisko będzie miało prawdopodobnie wprowadzanie nowej zabudowy na tereny dotychczas niezainwestowane. Przeznaczanie kolejnych fragmentów gminy pod zabudowę wpłynie negatywnie m.in. na powierzchnię ziemi, krajobraz, zasobność gleb oraz na ciągłość korytarzy ekologicznych, ograniczenie bioróżnorodności, w tym liczby gatunków roślin i zwierząt, a także na klimat, stan powietrza. Zauważalne również będą uciążliwości wynikające ze zwiększonego hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

Mniejszy wpływ na środowisko będzie miało wprowadzanie zabudowy polegające na uzupełnianiu istniejących struktur osadniczych. Realizacja zabudowy w strefach, które stanowią dopełnienie istniejących miejscowości, w mniejszym stopniu wpłynąć będzie na fragmentację krajobrazu, zanieczyszczenie ziemi i wód ze względu na możliwość przyłączenia do istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, czy zanieczyszczenia powietrza oraz hałas ze względu na kumulowanie zabudowy w sąsiedztwie obiektów usług społecznych i komercyjnych, co ogranicza liczbę podróży samochodowych.

Z prognozy wynika, że największy negatywny wpływ na środowisko będzie miała realizacja zabudowy na terenie stref: gospodarczej i handlu wielkopowierzchniowego wyznaczonych na terenach porolnych usytuowanych w miejscowości Górki (w sąsiedztwie miasta Kwidzyn) oraz w strefach górnictwa. Wyznaczenie terenów do powierzchniowej eksploatacji złóż bez wątpienia stanowi zagrożenie dla powierzchni ziemi, która zostanie zniszczona podczas wydobywania. Wydobywanie wpłynie również negatywnie na krajobraz i bioróżnorodność oraz będzie stanowiło zagrożenie dla jakości wód. Z kolei wprowadzenie rozległych terenów usług, handlu i produkcji, w tym hal i magazynów o intensywnych wskaźnikach zagospodarowania i niskim udziale powierzchni biologicznie czynnej, spowodować może zauważalny wpływ na ukształtowanie powierzchni ziemi i krajobraz, a także negatywnie wpłynąć na gleby, ograniczenie bioróżnorodności, czy warunki aerosanitarnie. Należy jednak zauważyć, że zasięg stref: górnictwa oraz gospodarczej w miejscowości Górki wynika przede wszystkim z ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz projektów planów.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że w gminie Kwidzyn bardzo popularnym instrumentem do realizacji inwestycji stała się w ostatnich latach decyzja o warunkach zabudowy. Gmina nie ma możliwości wydania decyzji negatywnej ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, czy środowiskowe (jak np. brak sieci wodociągowej, czy kanalizacyjnej). Popularność instrumentu decyzji WZ spowodowała, że na terenie gminy Kwidzyn wydane zostały liczne decyzje, których realizacja spowoduje znaczne rozproszenie zabudowy, a co za tym idzie zagrożenie dla środowiska. Zabudowa rozproszona, z reguły nie jest przyłączana do gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, nie uwzględnia lokalnych i ponadlokalnych ciągów przyrodniczych i często wkracza na tereny

atrakcyjne przyrodniczo i krajobrazowo oraz na obszary o wysokiej bioróżnorodności. W związku z powyższym uchwalenie planu ogólnego gminy będzie miało pozytywny wpływ na środowisko ze względu na fakt, że ograniczy możliwość wydawania decyzji WZ wyłącznie do, wskazanego w planie ogólnym, obszaru uzupełnienia zabudowy. Z kolei ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko wynikać będzie również z ograniczenia obszaru uzupełnienia zabudowy, w tym na terenach otwartych charakteryzujących się szczególnymi walorami przyrodniczymi jak np. występowanie terenów leśnych, wód, form ochrony przyrody, gruntów rolnych klas rolnych I-III, osuwisk, terenów szczególnie zagrożonych powodzią, obszarów ochrony ujęć wód oraz krajobrazów priorytetowych.

Pomimo, że zakres planu ogólnego nie pozwala na precyzyjne określenie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska to analiza przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko wykazała, że dokument ten będzie wpływał na środowisko w sposób pośredni. W prognozie przyjęto, że w strefach umożliwiających rozbudowę istniejącej i lokalizację nowej zabudowy będzie występowało stałe oddziaływanie na środowisko, wynikające z realizacji budynków, utwardzeń i infrastruktury technicznej. Oddziaływania te będą bardziej intensywne w strefach, w których ustalone będą bardziej intensywne wskaźniki zagospodarowania, a w szczególności minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na bardzo niskim poziomie.

Biorąc pod uwagę zakres tematyczny i charakter dokumentu, jakim jest plan ogólny, można założyć, że dokument ten, w sposób pośredni, wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie przewiduje się jednak, aby jego ustalenia były źródłem znaczących oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

9. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

W wyniku przeprowadzonych analiz i ocen stwierdzono, że zgodnie z Konwencją o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym oraz ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko. Proponowany podział na strefy planistyczne oraz ustalone w nich wskaźniki, a także realizacja projektu planu ogólnego nie będzie prowadzić do powstania oddziaływań transgranicznych.

10. Propozycje rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko

Ustalenia planu ogólnego cechują się niskim stopniem szczegółowości i wąskim zakresem merytorycznym, który ściśle określono w przepisach z zakresu planowania przestrzennego. Nie zawiera precyzyjnego określenia kierunku przekształcenia poszczególnych terenów czy dokładnych wytycznych w zakresie charakteru inwestycji dopuszczonych jego zapisami. Działania zapobiegające i ograniczające potencjalne negatywne oddziaływanie planu ogólnego na środowisko w pierwszej kolejności powinny zostać podjęte przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Przy sporządzaniu tych dokumentów należy dążyć do precyzyjnego rozdzielenia terenów o różnym przeznaczeniu lub sposobie zagospodarowania.

Przykładowym rozwiązaniem, mającym na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, było ograniczanie obszaru uzupełnienia zabudowy na terenach otwartych charakteryzujących się szczególnymi walorami przyrodniczymi, w tym występowaniem terenów leśnych, wód, form ochrony przyrody, gruntów rolnych klas rolnych I-III, osuwisk, terenów szczególnie zagrożonych powodzią, obszarach ochrony ujęć wód oraz krajobrazami priorytetowymi. Kolejnym rozwiązaniem w planie ogólnym jest wykluczenie farm wiatrowych na terenach otwartych, których realizacja negatywnie wpływa na naturalny krajobraz gminy Kwidzyn.

Następnym rozwiązaniem było określenie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej na poziomie 60% w większości stref SJ i 20-30% w strefach SP.

Wskaźniki zagospodarowania terenu i parametry zabudowy określane w planach miejscowych i w decyzjach o warunkach zabudowy powinny uwzględniać lokalne uwarunkowania i cechy istniejącej zabudowy na terenie i w jego sąsiedztwie. Dla większości obszarów w gminie wskaźniki powinny być ekstensywne i uniemożliwiać nadmierne uszczelnianie powierzchni ziemi oraz powstanie zabudowy o kubaturze bądź estetyce naruszającej lokalny krajobraz. W planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy należy zawrzeć także dodatkowe wymagania w zakresie ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, a także infrastruktury technicznej. Ustalenia te powinny być dostosowane do charakterystyki poszczególnych działek budowlanych, a ich sformułowanie powinno być poprzedzone m.in. analizą istniejących walorów przyrodniczych obszaru, w tym oceną istniejącego drzewostanu i grup zieleni.

W przypadku wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, dotyczącej przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określone w niej zostaną nakazy w zakresie wprowadzenia rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko.

Projekt planu ogólnego został sporządzany w sposób kompleksowy kierując się ograniczeniem negatywnego wpływu postanowień planu na środowisko przyrodnicze.

11. Propozycje rozwiązań alternatywnych

Plan ogólny gminy Kwidzyn jest podstawowym aktem planistycznym stanowiącym fundament jego rozwoju przestrzennego. Określa on strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne obejmujące katalog profili funkcjonalnych stref planistycznych, a także parametry zabudowy i zagospodarowania terenów.

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają uwarunkowania z art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ponadto pod uwagę wzięto ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kwidzyn, pod względem parametrów zabudowy dotyczących poszczególnych terenów. Należy jednak pamiętać, że plan ogólny nie zawiera precyzyjnych ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu i wymagań dla przyszłych inwestycji prowadzonych w jego obszarze. Jak wspomniano w rozdziale 4.1., jego ustalenia mają charakter ramowy i istnieje wiele wariantów ich uwzględnienia w dokumentach planistycznych niższego rzędu. Ze względu na liczne sposoby, w jakie postanowienia planu ogólnego mogą być wdrożone w planach miejscowych, dokładne przewidzenie oddziaływania ustaleń dokumentu na środowisko nie jest możliwe.

W związku z powyższym, nie wskazuje się rozwiązań alternatywnych zakładając, że zaproponowany katalog stref planistycznych poprawnie kontynuuje politykę przestrzenną gminy określoną w Studium z 2021 r. oraz obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a rozwiązania zawarte w projekcie planu ogólnego gminy Kwidzyn są optymalne, zarówno pod względem rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, jak i rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W planie ogólnym uwzględniono koncepcję zrównoważonego rozwoju, bowiem zapewniono odpowiednią przestrzeń dla rozwoju zarówno gospodarczego i społecznego, z poszanowaniem potrzeb środowiska.

12. Trudności przy opracowywaniu prognozy wynikające z charakteru dokumentu

Podczas sporządzania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego Gminy Kwidzyn nie napotkano poważniejszych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, odnoszących się do przedstawionych kierunków oraz charakteru oddziaływań na środowisko realizacji projektu planu. Problematicznym było jednak szczegółowe określenie wpływu

realizacji planu ogólnego na komponenty środowiska ze względu na zbyt ogólny charakter dokumentu. Natomiast w dokumencie prognozy oddziaływania na środowisko nie ma możliwości przeanalizowania wszystkich wariantów przyszłych przekształceń ze względu na mnogość dopuszczalnych profili podstawowych i dodatkowych zawartych w strefach planistycznych.

13. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu ogólnego

Plan ogólny gminy ma charakter ramowy. Nie jest możliwe przewidzenie dokładnego kierunku zmian w zagospodarowaniu poszczególnych terenów w gminie, które mogą wystąpić po uchwaleniu tego dokumentu, a więc też rodzaju i miejsca występowania potencjalnych oddziaływań na środowisko. Możliwe oddziaływania mogą mieć różny zasięg – głównie miejscowy lub lokalny, ale bez wątpienia będą ze sobą wzajemnie powiązane. Ponadto należy monitorować zmiany zachodzące w miejscach o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, dla których nie ma obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dlatego wydawane decyzje o warunkach zabudowy i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego powinny uwzględniać ustalenia planu ogólnego. W ramach dokumentów o zasięgu miejscowym sporządzane są prognozy oddziaływania na środowisko, które precyzyjnie mogą określić skutki uchwalenia planu w porównaniu do POG. Realizacja nowych inwestycji powinna być monitorowana co kilka lat w ramach analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy w celu oceny aktualności planu ogólnego oraz planów miejscowych. Ze względu na charakter projektowanego planu ogólnego i duży obszar objęty jego ustaleniami, właściwą metodą prowadzenia monitoringu skutków realizacji jego postanowień jest wykorzystanie standardowych metod monitoringu stanu ochrony środowiska, określonych w przepisach z zakresu ochrony środowiska i Inspekcji Ochrony Środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska prowadzony jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zadania w zakresie monitorowania stanu środowiska będą realizowane m.in. w ramach monitoringu wód, jakości powietrza, klimatu akustycznego czy pól elektromagnetycznych. Badania i analizy w ramach monitoringu stanu środowiska są prowadzone systematycznie. Wieloletnia ciągłość pozyskiwania i opracowania danych pozwala na właściwe zilustrowanie zmian zachodzących w środowisku i ocenę stanu funkcjonowania jego poszczególnych elementów.

Sposób prowadzenia monitoring stanu środowiska w odniesieniu do celów ochrony obszarów Natura 2000 określają plany ochrony i plan zadań ochronnych. W dokumentach tych określa się działania ochronne dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony i monitoringu celów działań ochronnych oraz wskazuje się podmioty odpowiedzialne za wykonanie tych działań. Dane z monitoringu stanu przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 pozwolą na pośrednie określenie wpływu postanowień planu ogólnego na obszary chronione.

14. Podsumowanie i streszczenie

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń planu ogólnego gminy Kwidzyn została sporządzona w oparciu o obowiązujące przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ma na celu określenie wpływów środowiskowych mogących powstać wskutek uchwalenia planu ogólnego gminy Kwidzyn, sporządzanego na podstawie uchwały Nr LVII/396/24 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Kwidzyn.

Stan istniejący środowiska przyrodniczego został scharakteryzowany poprzez opis takich elementów jak: geomorfologia i rzeźba terenu, wody powierzchniowe, wody podziemne, gleby, klimat, powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, fauna, flora, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe i formy ochrony przyrody oraz istniejące zagrożenia dla stanu i funkcjonowania środowiska, w tym także problemy ochrony środowiska.

W dalszej części prognozy przeprowadzono analizę potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji postanowień planu ogólnego. W przypadku nieuchwalenia planu ogólnego gminy Kwidzyn – z dniem 1 lipca 2026 wygaśnie obowiązujące Studium i nie będzie można uchylać nowych planów miejscowych oraz zmieniać obowiązujących, nie będzie można również wydawać nowych decyzji o warunkach zabudowy. Nowa zabudowa będzie mogła się rozwijać na podstawie obowiązujących planów miejscowych głównie w rejonach miejscowości: Baldram, Brokowo, Dankowo, Dubiel, Kamionka, części Rakowca i Tychnowych, a w pozostałych rejonach gminy nowa zabudowa będzie mogła być realizowana wyłącznie na podstawie wydanych wcześniej decyzji WZ. Biorąc pod uwagę wydaną liczbę decyzji o warunkach zabudowy i ich znaczne rozproszenie na terenie gminy Kwidzyn nie będzie to zjawisko korzystne ze względów środowiskowych. Brak możliwości uchwalania planów miejscowych dla większości terenów w gminie negatywnie wpłynie także na stan ochrony najcenniejszych obszarów i obiektów. Plan miejscowy może określać przeznaczenie nie tylko terenów zabudowanych, ale też terenów otwartych. Jego ustalenia mogą zabezpieczać wybrane obszary przed zabudową, wyznaczać rezerwę terenu pod wody powierzchniowe czy określać charakter terenów zieleni. W planie miejscowym można zawrzeć również inne rozstrzygnięcia, jak na przykład ochronę wybranych drzew lub grup zieleni, obowiązek realizacji nasadzeń przy zagospodarowaniu działki budowlanej czy ciągów zieleni przy budowie dróg. Ponadto, zgodnie z art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustalenie ochrony w planie miejscowym, decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego jest jedną z form ochrony zabytków. W przypadku znaczącego ograniczenia uchwalania nowych planów miejscowych, będącego skutkiem nieuchwalenia planu ogólnego, nie będzie możliwości skorzystania ze wspomnianych narzędzi służących ochronie zabytków i przyrody.

W niniejszej prognozie dokonano także wieloczynnikowej analizy wpływu ustaleń planu ogólnego na środowisko, z uwzględnieniem takich elementów środowiska, jak: warunki życia i zdrowia ludzi, bioróżnorodność, fauna i flora, obszary objęte formami ochrony przyrody, ziemia i gleby, środowisko wodno-gruntowe, wody powierzchniowe i wody podziemne, stan powietrza, klimat i adaptacja do zmian klimatu, zabytki i dobra materialne, krajobraz, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne.

W prognozie stwierdzono, że projekt planu ogólnego cechuje się zwięzłą formą i wąskim, precyzyjnie określonym zakresem merytorycznym. Omawiany dokument nie zawiera precyzyjnych ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu i wymagań dla przyszłych inwestycji prowadzonych w jego obszarze. Tereny w strefach planistycznych wyznaczonych w projekcie docelowo mogą zostać zagospodarowane na wiele sposobów, o różnym oddziaływaniu na środowisko. Ponadto, zapisy planu ogólnego nie mogą obejmować regulacji szczególnie istotnych dla ochrony środowiska, takich jak ograniczenia i zakazy w zakresie lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zasady uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną czy zasięg i szczególne zasady zagospodarowania obszarów korytarzy ekologicznych. Badając potencjalny wpływ ustaleń planu ogólnego na środowisko w prognozie, oparto się na zawartych w nim podstawowych dyspozycjach przestrzennych, a w szczególności na sposobie rozdzielania stref z zakazem zabudowy i z możliwością lokalizacji zabudowy. Dokładniejsze rozstrzygnięcia w zakresie przeznaczenia terenów i zasad ich zagospodarowania zostaną ustalone przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których prowadzona będzie strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym postuluje się, aby po uchwaleniu planu ogólnego gminy Kwidzyn sporządzone zostały plany miejscowe dla wybranych rejonów gminy w celu ich ochrony przed realizacją wydanych decyzji WZ, które stanowić mogą zagrożenie dla ochrony środowiska.

Pomimo, że zakres planu ogólnego nie pozwala na precyzyjne określenie oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska to analiza przewidywanych oddziaływań na środowisko wykazała, że dokument ten będzie wpływał na środowisko w sposób pośredni. Wyznaczenie stref otwartych (z zakazem zabudowy) wpłynie pozytywnie m.in. na ochronę obszarów objętych formami ochrony przyrody, zachowanie korytarzy ekologicznych, ochronę bioróżnorodności, fauny i flory,

powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, krajobraz, czy klimat i stan powietrza. Z kolei przeznaczanie kolejnych fragmentów gminy pod zabudowę wpłynie negatywnie m.in. na powierzchnię ziemi, krajobraz, zasobność gleb oraz na ciągłość korytarzy ekologicznych, ograniczenie bioróżnorodności, w tym liczby gatunków roślin i zwierząt, a także na klimat, stan powietrza, uciążliwości wynikające ze zwiększonego hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Największy negatywny wpływ na środowisko będzie miała realizacja zabudowy na terenie stref: gospodarczej i handlu wielkopowierzchniowego wyznaczonych na terenach porolnych usytuowanych w miejscowości Górki (w sąsiedztwie miasta Kwidzyn) oraz w strefach górnictwa. Wyznaczenie terenów do powierzchniowej eksploatacji złóż bez wątpienia stanowi zagrożenie dla powierzchni ziemi, która zostanie zniszczona podczas wydobywania, wydobywanie wpłynie również negatywnie na krajobraz i bioróżnorodność i będzie stanowiło zagrożenie dla jakości wód. Z kolei wprowadzenie rozległych terenów usług, handlu i produkcji, w tym hal i magazynów o intensywnych wskaźnikach zagospodarowania i niskim udziale powierzchni biologicznie czynnej, spowodować może zauważalny wpływ na ukształtowanie powierzchni ziemi i krajobraz, a także negatywnie wpłynąć na gleby, ograniczenie bioróżnorodności, czy warunki aerosanitarne.

Ze względu na charakter planu ogólnego nie jest możliwe dokładne określenie wpływu realizacji jego ustaleń na środowisko. Stwierdzono jednak, że nie przewiduje się, aby jego ustalenia były źródłem znaczących oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

15. Materiały źródłowe

Literatura i opracowania:

1. A. Richling, J. Solon, A. Macias, J. Balon, J. Borzyszkowski, M. Kistowski (red.), Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2021,
2. Baza danych obiektów topograficznych w skali 1:10 000 (BDOT10k),
3. Eurofins OBIKŚ Polska Sp. z o.o., Monitoring osadów dennych rzek i jezior w latach 2020-2021. Zadanie 2B-1.Raport pt. „Stan zanieczyszczenia osadów dennych rzek i jezior w 2021 roku”,
4. Europejska Mapa Mokradeł (The European Wetland Map – EWM), 2025,
5. GDDKiA, Strategiczne mapy hałasu 2022,
6. Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., i in., Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badań Ssaków PAN, Białowieża 2011,
7. Karty charakterystyki JCWP rzecznych: „Liwa od jez. Liwieniec do ujścia”, „Wisła od Wdy do Przekopu Wisły”, „Kanał Palemona”, „Cyganka”, „Wandówka”, „Stary Nogat”, „Nogat Mały”, „Postolińska Struga”, „Dopływ z jez. Klasztorne”,
8. Mapa korytarzy ekologicznych [online] <https://korytarze.pl/> [dostęp: 02.02.2025],
9. Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50 000 (arkusz Kwidzyn, Sztum, Gniew, Prabuty), Państwowy Instytut Geologiczny,
10. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Kwidzyn, 2008,
11. PIG-PIB, 2023, Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach - stan na 2022 rok,
12. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (załącznik nr 1 do uchwały Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.),
13. Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Kwidzyn na Lata 2023 – 2026,
14. Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L., 2020, Czerwona lista ptaków Polski, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki,
15. Woś A., 1993, Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody. Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania nr 20, Polska Akademia Nauk,
16. Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg stanu na 31.12.2024 r., GIOŚ,
17. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015 (aktualizacja: 2020).

Źródła prawne i dokumenty:

18. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej,
19. Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja 2000 r.),
20. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt (Konwencja Bońska),
21. Konwencja o różnorodności biologicznej (Rio de Janeiro 1992 r.),
22. Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2025 r. z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.,
23. Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
24. Polityka energetyczna Polski do 2040 r.,
25. Ramowa dyrektywa wodna z dnia 23 października 2000 roku,
26. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.,
27. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów,
28. Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030,
29. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
30. Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
31. Uchwała Nr 190/XVII/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 lipca 2025 roku w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego,
32. Uchwała Nr LVII/396/24 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Kwidzyn,
33. Uchwała Nr XL/254/22 Rady Gminy Kwidzyn z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030,
34. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wraz z aktami wykonawczymi,
35. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
36. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisko i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wraz z aktami wykonawczymi,
37. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
38. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
39. Załącznik nr 3. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolna Wisła PLH220033,
40. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 25 maja 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Wisły PLB040003.

Strony internetowe:

1. <https://baza.pgi.gov.pl/geoportal/uslugi/gis>
2. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>
3. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2178,mapa-zagrozenia-powodziowego-mzp>
4. <https://dane.gov.pl/pl/dataset/71,mapa-litogenetyczna-polski-w-skali-150-000>
5. <https://gminakwidzyn.pl/mieszkanicy/ochrona-srodowiska/program-czyste-powietrze.html/>
6. <https://koleo.pl/dworzec-pkp/kwidzyn/przyjazdy/>
7. <https://kwidzyn.gdansk.lasy.gov.pl/ptaki-naszyc-pol-i-lasow>
8. <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html>
9. <https://mapy.geoportal.gov.pl/>
10. <https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/zl-wyszukiwanie?clear=100,101>
11. <https://www.bip.pomorskie.eu/a,74103,w-sprawie-uchwalenia-audytu-krajobrazowego-województwa-pomorskiego.html>
12. <https://www.geoportal.gov.pl/aktualnosci/mapa-glebowo-rolnicza-w-nowym-schemacie-aplikacyjnym-gml-dla-kolejnych-województw-dostepna-w-pzgi/>
13. <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>
14. pbr.pomorskie.pl/2025/07/audyt-krajobrazowy-województwa-pomorskiego-przyjety-przez-sejmik-województwa-pomorskiego/

Spis rycin:

Ryc. 1. Uwarunkowania – istniejąca struktura funkcjonalno-przestrzenna zawarta w PZWP	9
Ryc. 2. Zidentyfikowane krajobrazy oraz krajobrazy priorytetowe wg Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego	12
Ryc. 3. Ustalenia planu ogólnego a miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – przykładowe tereny funkcjonalne możliwe do wyznaczenia w planie miejscowym.....	24
Ryc. 4. Korytarze ekologiczne w rejonie gminy Kwidzyn	33
Ryc. 5. Podział obszaru na makroregiony i mezoregiony fizycznogeograficzne Polski	35
Ryc. 6. Złoża, obszary i tereny górnicze w gminie Kwidzyn	37
Ryc. 7. Ukształtowanie rzeźby terenu w gminie Kwidzyn.....	38
Ryc. 8. Mapa glebowo-rolnicza na terenie gminy Kwidzyn.....	39
Ryc. 9. Warunki podłoża budowlanego w skali 1:50 000 na terenie gminy Kwidzyn	40
Ryc. 10. Wody powierzchniowe oraz tereny podmokłe w gminie Kwidzyn.....	42
Ryc. 11. Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) w gminie Kwidzyn.....	43
Ryc. 12. Obszar opracowania planu ogólnego na tle JCWPd wraz z zasobnością oraz ryzykiem zagrożenia	44
Ryc. 13. Formy ochrony przyrody w gminie Kwidzyn i w jej sąsiedztwie	46
Ryc. 14. Nachylenie terenu w gminie Kwidzyn	51
Ryc. 15. Główny użytkowy poziom wodonośny w rejonie gminy Kwidzyn	57
Ryc. 16. Pierwszy poziom wodonośny – występowanie i hydrodynamika w rejonie gminy Kwidzyn	58
Ryc. 17. Mapa zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem wystąpienia 10%, 1%, 0,2%.....	59
Ryc. 18. Obiekty stwarzające zagrożenie występowania promieniowania elektromagnetycznego lub ryzyko wystąpienia awarii ...	64

Spis tabel:

Tab. 1. Rekomendacje i wnioski dla poziomu regionalnego zawarte w audycie krajobrazowym województwa pomorskiego	12
Tab. 2. Wnioski i rekomendacje zawarte w Audycie krajobrazowym województwa pomorskiego dotyczące krajobrazów priorytetowych w granicy opracowania planu ogólnego gminy Kwidzyn	14
Tab. 3. Cele operacyjne oraz kierunki działań zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn na lata 2021-2030.....	21
Tab. 4. Cele ochrony określone w dokumentach międzynarodowych i krajowych i sposób ich uwzględnienia w planie ogólnym.	28
Tab. 5. Zestawienie występujących złożeń na terenie gminy Kwidzyn	36
Tab. 6. Stan wód JCWP rzecznych w latach 2014-2019 w rejonie gminy Kwidzyn	41
Tab. 7. Stan wód w zlewni „Liwa od jez. Liwieńca do ujścia”	42
Tab. 8. Ocena stanu chemicznego oraz jakościowego JCWPd	44
Tab. 9. Obszarowe formy ochrony na terenie gminy Kwidzyn i ich cele ochrony.....	47
Tab. 10. Informacje o presjach determinujących, rodzaju użytkowania obszaru zlewni i ocenie ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego JCWP rzecznych w rejonie gminy Kwidzyn	53

Spis zdjęć:

Zdj. 1. Kanał Palemona w okolicy Grabówka	41
Zdj. 2. Zadrzewienia przy ul. Korzeniewskiej w okolicach Marezy.....	48
Zdj. 3. Zadrzewienia wzdłuż wału przeciwpowodziowego	48
Zdj. 4. Krajobraz rolniczy Powiśla.....	49
Zdj. 5. Tereny wzdłuż Wisły.....	50
Zdj. 6. Skarpa w rejonie Podzamcza	50
Zdj. 7. Dawny budynek bosmanatu portu wiślanego w Korzeniewie.....	50

Otrębusy, 18 maja 2026 r.
miejscowość i data

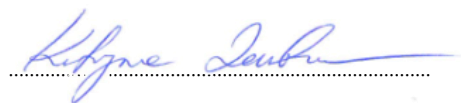
OŚWIADCZENIE KIERUJĄCEJ ZESPOŁEM SPORZĄDZAJĄCYM PROGNOZĘ

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f oraz art. 74a ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

oświadczam,

że posiadam uprawnienia do sporządzania prognoz oddziaływania na środowisko zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

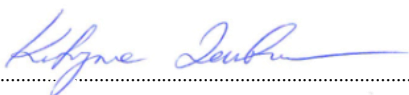
Podpis

Załącznik: Informacja o zespole autorskim

Otrębusy, 18 maja 2026 r.
miejscowość i data

Prognozę sporządził zespół autorski w składzie:

mgr inż. arch. kraj. Katarzyna Zantonowicz - kierująca zespołem sporządzającym prognozę

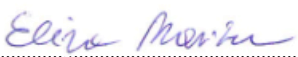
Podpis

mgr inż. arch. Grzegorz Chojnacki

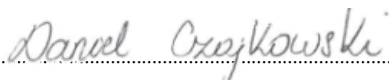
Podpis

mgr inż. Eliza Marcisz

Podpis

mgr Daniel Czajkowski

Podpis

inż. Jakub Ramotowski

Podpis

inż. arch. Adam Morawski

Podpis